Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta

Studijní program: Politická a regionální geografie

Bc. Martina Čížková

Integrace Čechů v Austrálii a na Novém Zélandu

Integration of Czechs in Australia and New Zealand

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Eva Janská, Ph.D.

Praha, 2025

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu. Zároveň prohlašuji, že jsem při zpracování práce využila nástroje umělé inteligence, konkrétně ChatGPT od společnosti OpenAI. Výhradně ke zlepšení čitelnosti jazyka, v souladu s opatřením děkana č. 13/2023. Veškerý obsah byl následně upraven a posouzen mnou jako autorkou.

V Praze, 30.07.2025 Bc. Martina Čížková

Poděkování:

Mé velké a srdečné poděkování patří především paní doc. RNDr. Evě Janské, Ph.D. za veškerou pomoc, ochotu, vstřícnost, trpělivost a čas, který mi věnovala během zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za veškerou podporu v průběhu mého studia. Poděkování patří i všem zúčastněným respondentům, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

Abstrakt

Austrálie a Nový Zéland patří ke geograficky nejvzdálenějším zemím s početnou českou diasporou. Cílem této diplomové práce je analyzovat proces integrace a transnacionálního chování Čechů žijících v Austrálii a na Novém Zélandu s využitím konceptů integrace a transnacionalizace. K dosažení stanoveného cíle byla využita kombinovaná metoda kvantitativního a kvalitativního přístupu. Data pro kvantitativní výzkum pocházejí z dotazníkového šetření, které proběhlo v roce 2023 v rámci projektu Grantové agentury ČR (GAČR) „Česká diaspora – vícerozměrné vztahy a podmíněnost Česka a hostitelských zemí" (č. 22-08304S, 2022-2024). Díky těmto datům mohly být identifikovány rozdíly v integraci a transnacionálním chování Čechů v obou sledovaných zemích, rovněž byly zjištěny faktory, které tyto procesy ovlivňují. Kvantitativní výzkum ukázal, že ačkoliv míra integrace je poměrně vysoká v obou zemích, výrazně vyšších hodnot dosahuje v případě krajanů žijících v Austrálii. Ovlivňují ji faktory jako jsou délka pobytu, věk, občanství či ekonomická kvalifikace. Silná míra transnacionalizace je patrná naopak u krajanů na Novém Zélandu. Jejich transnacionální vazby na Česko jsou konzistentní bez ohledu na délku pobytu v zemi. Jako významný rozdíl mezi Austrálií a Novým Zélandem byla zjištěna výrazně nižší spokojenost se životem v zemi u krajanů na Novém Zélandu a výrazně vyšší plány na odchod ze země. Navazující kvalitativní část výzkumu se proto zaměřila na objasnění těchto specifik, rovněž bylo snahou u krajanů na Novém Zélandu prohloubit znalosti o procesu jejich integrace a transnacionálního chování. Za tímto účelem bylo provedeno deset polostrukturovaných rozhovorů, ze kterých vyplynulo, že významnou roli sehrála především pandemie COVID-19. Ta ovlivnila nejen spokojenost krajanů, ale zároveň vedla k velké migraci do Austrálie.

Tato práce přináší cennou analýzu procesu integrace a transnacionálního chování české diaspory v obou zemích, čímž vyplňuje mezeru v poznání chování české diaspory jako celku. S podporou dalších studií lze poukázat na rozdílnost chování v různých geografických regionech s důrazem na období po roce 1990.

Klíčová slova: migrace, integrace, transnacionalismus, diaspora, Češi, Austrálie, Nový Zéland

Abstract

Australia and New Zealand are among the geographically most distant countries with a large Czech diaspora. The aim of this thesis is to analyze the process of integration and transnational behavior of Czechs living in Australia and New Zealand, using the concepts of integration and transnationalization in particular. A combined quantitative and qualitative approach was used to achieve the set goal. The data for the quantitative research comes from an extensive questionnaire survey conducted in 2023 as part of the Czech Science Foundation (GAČR) project "The Czech Diaspora – Multidimensional Relations and Conditionality of the Czech Republic and Host Countries" (No. 22-08304S, 2022-2024). Thanks to this data, differences in the integration and transnational behavior of Czechs in both countries could be identified, and factors influencing these processes were also identified. Quantitative research has shown that although the degree of integration is relatively high in both countries, it is significantly higher among compatriots living in Australia. It is mainly influenced by factors such as length of stay, age, citizenship, and economic qualifications. On the other hand, a strong degree of transnationalization is evident among compatriots in New Zealand. Their transnational ties to the Czech Republic are consistent regardless of the length of their stay in the country. A significant difference between Australia and New Zealand was found to be significantly lower satisfaction with life in the country among compatriots in New Zealand and significantly higher plans to leave the country. The follow-up qualitative part of the research therefore focused on clarifying these specifics, and also sought to deepen knowledge about the process of integration and transnational behavior among compatriots in New Zealand. To this end, ten semi-structured interviews were conducted, which revealed that the COVID-19 pandemic played a particularly significant role, not only affecting the satisfaction of compatriots in the country, but also leading to large-scale migration to Australia.

This work provides a valuable analysis of the integration process and transnational behavior of the Czech diaspora in both countries, filling a gap in our knowledge of the behavior of the Czech diaspora as a whole. With the support of further studies, it is possible to point out differences in behavior in different geographical regions, with an emphasis on the period after 1990.

Key words: migration, integration, transnationalism, diaspora, Czechs, Australia, New Zealand

Obsah

1. Úvod **8**

2. Historický vývoj české diaspory v Austrálii a na Novém Zélandu **10**

2.1 Čeští krajané v Austrálii 10

2.1.1 Migrační vlny 11

2.1.2 Migrace po roce 1989 a současná česká komunita 12

2.1.3 Angažovanost české komunity 15

2.2 Čeští krajané na Novém Zélandu 18

2.2.1 Migrační vlny 18

2.2.2 Migrace po roce 1989 a současná česká komunita 19

2.2.3 Angažovanost české komunity 23

2.3 Shrnutí 24

3. Použité koncepty a teorie: integrace, transnacionalizace a diaspora **26**

3.1 Proces a koncepty integrace 26

3.1.1 Koncepty a modely integrace 28

3.1.2 Faktory ovlivňující integraci 28

3.2. Transnacionalismus 30

3.2.1 Faktory ovlivňující transnacionalizaci 31

3.3 Diaspora 32

4. Metodologie **34**

4.1 Kvantitativní část výzkumu 34

4.2 Kvalitativní část výzkumu 38

5. Výsledky kvantitativního šetření **45**

5.1 Základní charakteristika vzorku 45

5.2 Porovnání obou zemí pomocí Cramerova V 47

5.3 Integrace a transnacionálního chování Čechů 54

5.4 Shrnutí 59

6. Motivace k migraci a integrace krajanů na Novém Zélandu 60

6.1 Lifestyle migrace 60

6.2 Krajanské vazby a role českých spolků 63

6.3 Kontakt s místními a život v místní komunitě 66

6.4 Pracovní integrace 69

6.5 Identita a občanství 71

6.6 Transnacionální chování 72

6.7 Spokojenost se životem na NZ a plány do budoucna 74

6.8 Shrnutí 75

7. Závěr 77

8. Seznam zdrojů a literatury 80

Seznam zkratek 90

Seznam tabulek 90

Seznam grafů 91

Seznam obrázků 92

Seznam příloh 92

Přílohy 93

1. Úvod

Současný, vysoce globalizovaný svět je charakterizován dynamickými migračními procesy, které ovlivňují a formují bezmála všechny společnosti na celém světě. Migrace a rostoucí mezinárodní mobilita jsou v současnosti významným sociálním, kulturním, a především politickým předmětem debaty. Klíčovou roli v tomto celém procesu hraje zejména sociální integrace, tj. začleňování přistěhovalců do nové společnosti. Jedná se o multidimenzionální proces, který zahrnuje jak ekonomickou, sociální, kulturní tak i politickou rovinu. Proces integrace je silně spjatý s transnacionálním chováním migrantů, které spočívá v přeshraničním udržování vazeb s domovskou zemí (Penninx 2005).

Ačkoliv Česko není v současnosti silná emigrační země, disponuje významnou geograficky roztříštěnou krajanskou diasporou. Podle odhadů MZV (2025a) se na celém světě nachází zhruba okolo 2 – 2,5 milionů osob českého původu, včetně potomků Čechů, kteří svou domovskou zemi v minulosti opustili. Historicky největší české komunity vznikaly v USA, kde se dnes hlásí k českému původu zhruba okolo 1,5 milionu lidí, dále Kanadě, Velké Británii, Německu či Rakousku. České komunity se liší převážně svou velikostí, historickým kontextem migrace a jejich vazbami na domovskou zem. Tato práce se zaměřuje Austrálii a Nový Zéland, kde výzkum českých komunit neprobíhal tak intenzivně jako ve zmiňovaných destinacích, přičemž zejména Nový Zéland byl v posledních letech pro Čechy migračně vysoce atraktivní. V rámci těchto dvou zemí bude právě integrace klíčovým předmětem zkoumání této práce.

Přestože obě země sdílejí řadu podobností (např. multikulturně zaměřenou migrační politiku), nabízejí i řadu odlišných příležitostí a možností pro migraci a integraci cizinců. Historie migrace do obou zemí je charakterizována řadou migračních vln, především po druhé světové válce a po událostech sovětské invaze v roce 1968 (Moserová 1988, Opara 2018a). V případě Nového Zélandu pak došlo k významnému nárůstu migrace z Česka po roce 2004. Důvodem byl nejen vstup Česka do EU, ale také umožnění cestovat do země na Working Holiday víza, což výrazně zjednodušilo celý proces migrace (New Zealand Immigration 2025).

S ohledem na výše popsaná specifika je cílem této práce analyzovat rozdíly v procesu integrace a transnacionálního chování u Čechů v Austrálii a na Novém Zélandu a identifikovat faktory, které tyto procesy ovlivňují. Vzhledem k zjištěným rozdílnostem bude také snahou blíže vysvětlit migrační chování a integraci Čechů na Novém Zélandu. Pro dosažení těchto stanovených cílů byly formulovány následující výzkumné otázky:

Q1: Jak se liší úroveň a povaha integrace a transnacionálního chování Čechů v Austrálii a na Novém Zélandu? Jaké klíčové faktory ovlivňují integraci a transnacionální chování?

Q2: Jaké jsou specifické zkušenosti Čechů s procesem integrace do novozélandské společnosti a jaké jsou důvody nižší spokojenosti v zemi spojené s vyšší tendencí k odchodu ze země?

Metodologicky práce kombinuje kvantitativní a kvalitativní výzkumné přístupy. Kvantitativní část vychází z dat dotazníkového šetření, které bylo provedeno v roce 2023 v rámci projektu Grantové agentury ČR (GAČR): „Česká diaspora – vícerozměrné vztahy a podmíněnost Česka a hostitelských zemí“ (č. 22-08304S, 2022-2024) (využito bylo 112 dotazníků od respondentů Austrálie a 108 z Nového Zélandu z celkových 699 dotazníků). Kvalitativní část práce spočívala v provedení polostrukturovaných rozhovorů, které se kvůli zjištěným specifikům z kvantitativní části soustředily pouze na Čechy žijící na Novém Zélandu. Tato metoda pomohla přinést nejen hlubší vhled do osobních zkušeností migrantů s integrací a transnacionálním chováním, ale také objasnit důvody jejich nižší spokojenosti spojené s pobytem v cílové zemi.

Celá práce je strukturovaná do několika kapitol. Po úvodu následuje obsáhlá druhá kapitola zaměřující se na historický vývoj české diaspory v obou sledovaných zemích. Třetí kapitola se věnuje užitým konceptům a teoriím zaměřeným na integraci, transnacionální chování a problematiku diaspory. Metodologická část práce popisuje detailní zpracování celého výzkumu – dotazníkové šetření a polostrukturované rozhovory. Stěžejními kapitolami jsou pátá a šestá, kde jsou analyzovány a vyhodnocovány získané výsledky. Závěrečná kapitola nakonec vyhodnocuje všechny klíčové poznatky, rovněž odpovídá na stanovené výzkumné otázky.

2. Historický vývoj české diaspory v Austrálii a na Novém Zélandu

Austrálie (dále jen AU) i Nový Zéland (dále jen NZ) jsou považovány za multikulturní země s vysokým podílem přistěhovalců. Právě tato rozmanitost se odráží i v akademickém zkoumání, které se v případě sledovaných zemí soustředí na nejrůznější náboženské či národní komunity. Ačkoliv je tato práce zaměřena výhradně na českou diasporu, je nezbytné vnímat ji v kontextu rozsáhlejších akademických studií o jiných migračních skupinách. Tyto komunity jsou častokrát v obou zemích mnohonásobně početnější a častěji zkoumané.

Jednu z největších diaspor v obou zemích představují Číňané (ti tvoří 2,5 % australské populace a 5,6 % novozélandské populace), kteří jsou sledováni převážně díky jejich ekonomickému vlivu a podnikatelským aktivitám v obou zemích (např. Tung a kol. 2010; Li 2017; Collins 2002) (Australian Government 2025, StatsNZ 2025). Stejně jako v případě jiných asijských diaspor (např. vietnamská diaspora) jsou dále sledováni z hlediska jejich pracovního vykořisťování (viz Li 2017). U Filipínců, kteří tvoří zhruba 1,5 % australské populace, je věnována širší pozornost jejich ekonomické integraci a transnacionálnímu chování (např. Siar 2011; Siar 2014). Podobně je tomu také v případě indické diaspory (např. Friesen a Kearns 2008; Nachowitz 2015) (Australian Government 2025). Výzkumy diaspor v obou zemích se často soustředí i na širší muslimskou komunitu, které se opírají o témata jako je islamofobie, radikalizace, teroristické útoky či vnímání muslimů ve společnosti (např. Zalipoura 2016; Kabir 2013; Ewart a kol. 2017; Rahman 2018).

Velkou pozornost mají také některé evropské diaspory, jako je například řecká či italská. Tyto diaspory mají v obou zemích dlouhou tradici, výzkum je zde zaměřen na přenos kultury mezi generacemi a udržování národní identity skrze jazyk a kulturní aktivity (např. Avgoulas a Fanany 2021; Papadelos 2021; Mavroudi 2020; Gavriel 2012; Angouri 2012). Naopak v případě britské a americké diaspory je pozornost věnována spíše historii a kolonialismu (např. Sautter 2013, Forrest a Kusek 2023).

Ačkoliv se Češi podílejí marginálně na etnickém složení populace obou zemí, mají významné místo v přistěhovaleckých komunitách ať již z historického důvodu (AU) anebo důvodu současné, moderní migrace (NZ).

2.1 Čeští krajané v Austrálii

Kořeny české migrace do AU sahají až do 19. století. Během řady let se výrazně proměňovaly důvody této migrace – od individuálních odchodů z domovské země, po poválečné exily až k současné ekonomické a individuální migraci. Tato kapitola se bude

věnovat historickému vývoji české migrace a integrace v AU a rovněž se zaměří na tamější současnou českou diasporu a její angažovanost.

2.1.1 Migrační vlny

Migrace Čechů do AU je fenomén, který byl v historii ovlivněný mnoha politickými, ekonomickými a společenskými změnami. První migraci Čechů do AU popisuje Miller (2019) a lze ji zaznamenat již v průběhu 19. století. Prvotními důvody české migrace bylo bádání v oblasti botaniky či zoologie. V této době byli Češi v AU vnímáni spíše jako velice okrajová migrační skupina. Přicházeli do země spíše individuálně, často jako obchodníci během zlaté horečky. Celý proces migrace byl značně složitý, neboť v tomto období neexistovala žádná vízová a migrační politika. Pro Evropany včetně Čechů, kteří stáli mimo britské impérium, byla dokonce podle Waxmana (2000) migrace v té době do AU téměř nemožná.

Vyšší nárůst migrace do AU lze zaznamenat až od 20. let 20. století, neboť podle Millera (2019) byla do té doby cílem české migrace především Kanada či USA. Kreisinger (2016) popisuje, že v roce 1921 činila populace Čechoslováků v AU (včetně ostrovní Tasmánie) celkem 264 osob. Počet českých emigrantů dále výrazně narůstal primárně z ekonomických důvodů, neboť podle Ciglera (1983) byla AU prezentována jako země s vysokými výdělky. Československo mělo však v roce 1925 podle Imigračního nařízením číslo 1 (Immigration Act n.1) kvótu pouze 300 přistěhovalců ročně, kdy většina z těchto migrantů přicházela do velkých australských měst jako je Sydney (Nový Jižní Wales) Melbourne (Victoria), Perth (Západní AU) či Brisbane (Queensland).

První velkou migrační vlnu do AU lze zaznamenat až ve 40. letech 20. století, a to v důsledku událostí spojených s druhou světovou válkou (viz Graf 1 a 2) (Moserová 1988). Podle Pietsche a Clarka (2015) se téměř všichni přistěhovalci řadili do kategorie tzv. „contract immigrant“, což označovalo migranty, kteří byli do AU pozváni za účelem obnovy země po válce. Ačkoliv tehdejší australská vláda podporovala integraci těchto migrantů, sama jim určovala místo jejich budoucího bydliště na základě pracovní smlouvy. Tato práce byla mnohdy nekvalifikovaná, noví imigranti často museli vykonávat manuální práci jako dělníci, zemědělci či hospodyně mnohdy bez ohledu na jejich dovednosti a vysokoškolské vzdělání (Adamec 2024). Australský systém navíc neuznával novým migrantům jejich předchozí kvalifikaci, což vyžadovalo její složité opětovné získání v australském systému (Adamec 2024; Adelaidia 2019). Moserová (1998) tvrdí, že u Čechů i Slováků samotná integrace probíhala poměrně snadno, na rozdíl od jiných národností (Řeků, Italů, Poláků apod.). To i přes fakt, že se AU v té době chovala nedůvěřivě vůči migrantům ze států východního bloku.

Graf 1: Vývoj počtu osob narozených v Československu podle australského sčítání lidu (1921–1947)

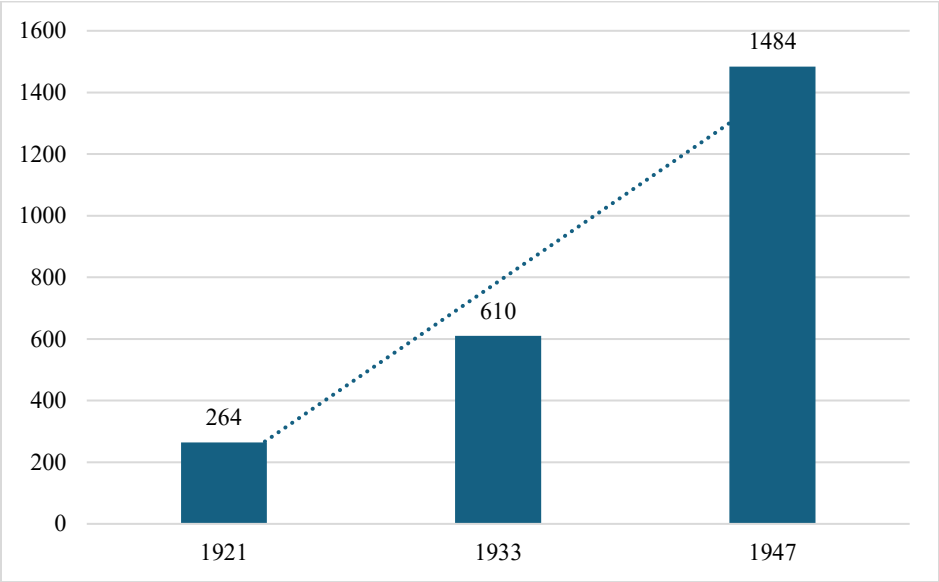

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat od Kreisingera (2016) a ABS (2024)

Další větší československá migrační vlna do země byla spojena s rokem 1968 (viz Graf 2) a to v důsledku invaze vojsk Varšavské smlouvy (např. Adamec 2024). Češi v této době získali víza do AU relativně snadno, neboť byli do země přijímání jako političtí uprchlíci a oběti komunistického režimu. Navíc ti Češi, kteří již měli v AU příbuzné, měli nárok na sponzorované pobytové vízum, které jim jejich migraci do země výrazně ulehčilo. V tomto období odešlo z Československa přibližně 24 000 Čechů, z nichž přibližně 6 000 osob přišlo právě do AU (Mence a kol. 2017; NAA 2024). Noví migranti, často kvalifikovaní inženýři, lékaři, vědci či další odborníci byli považováni jako státu prospěšní a jejich předchozí kvalifikace a vysokoškolské diplomy jim byly již uznávány. I z důvodu jejich prospěšnosti pro AU byli podle Ústředního výboru krajanské čs. asociace australskou vládou podporováni, a to zejména prostřednictvím poskytování pomoci s hledáním bydlení či práce (Vaculík 2009). Snahou bylo nové migranty rychle a intenzivně integrovat do australské společnosti, což mělo rovněž také negativní důsledky. Řada rodin přestala své potomky vzdělávat v rodném českém jazyce, spíše podporovala jejich plnou asimilaci do australské společnosti.

2.1.2 Migrace po roce 1989 a současná česká komunita

Po pádu komunistického režimu a rozpadu Československa na Českou a Slovenskou republiku v roce 1993 se proměnily i samotné důvody migrace. Do té doby převládající politické důvody se proměnily na důvody ekonomické, v rámci kterých migranti často hledali v AU lepší životní podmínky. Na základě těchto změn museli Češi také čelit novým podmínkám

ze strany australského systému. Často museli splnit vysoké jazykové požadavky pro vstup do země, také se řídili bodovým systémem pro kvalifikované pracovníky (Tani 2014). Češi navíc soupeřili o poměrně omezený počet míst v rámci australského migračního systému. Ačkoliv bylo Česko již demokratickým státem a migrace ze země byla neomezená, celý proces migrace do AU byl paradoxně složitější (Pietsch a Clark 2015).

Z Grafu 2 je dále zřejmé, že po roce 1990 je nárůst nově příchozích Čechů velice nízký. Podle MZV (2013) se od roku 1990 zvýšil celkový počet osob českého původu (tj. Čechů narozených na území Česka a jejich potomků) z 18 000 na 21 196 českých krajanů k roku 2006. Mezi roky 2007–2010 je rovněž patrný značný pokles migrace. Důvodem bylo pravděpodobně otevření pracovního trhu v Německu a dalších zemích EU v rámci vstupu Česka do Schengenského prostoru v roce 2007. Od roku 2011 se populace českých krajanů opět mírně zvýšila a víceméně stabilizovala.

Graf 2: Český a slovenský populační nárůst v Austrálii v letech 1921–2015

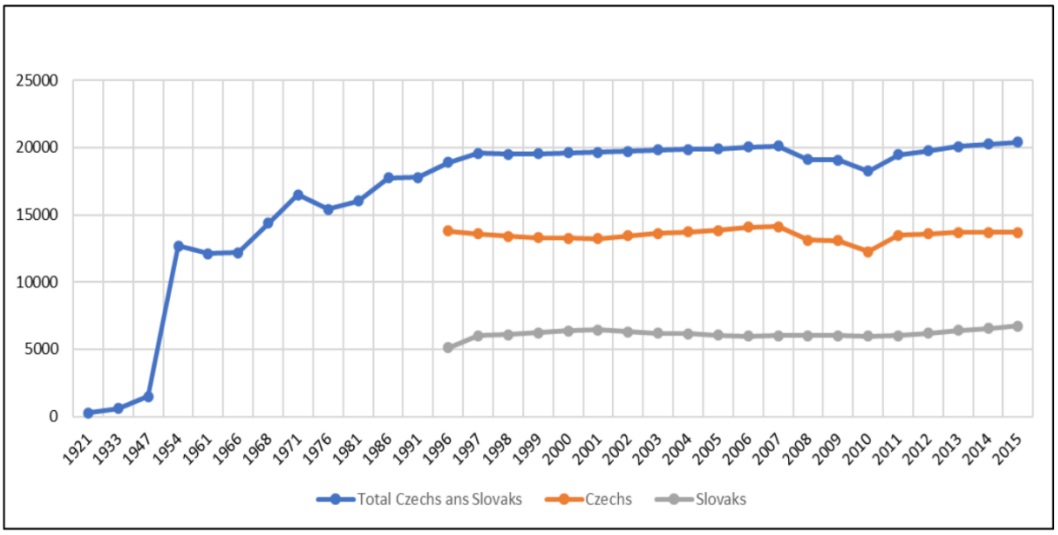

Zdroj: ABS, cit. podle Adamec (2024)

Podle statistik z australského sčítání lidu se v roce 2021 hlásilo k českému původu 27 862 osob (viz Tabulka 1), z toho pouze 7 776 z nich se narodilo v Česku (viz Tabulka 2) (ABS 2024). V porovnání s jinými národnostmi jde o marginální počet, například čínská či britská krajanská komunita dohromady přesahuje 2 miliony osob (Inglis 2018, Australian Government 2025). Podle (ABS 2024) k roku 2021 mělo ze všech osob, které se narodily v Česku (dále jen Češi) až 70 % z nich australské občanství (viz Tabulka 2). Právě zisk občanství je často považován za jeden z nejvyšších kroků v procesu integrace do cizí společnosti. Občanství je také zvláště důležité pro přístup k plnému rozsahu pracovních příležitostí (Gathmann a Garbers 2023).

Tabulka 1: Celkový počet osob žijící v AU hlásící se k českému původu (za jednotlivé státy)

	Nový Jižní Wales	Viktorie	Queensland	Jižní Austrálie	Západní Austrálie	Tasmánie	Severní teritorium	ACT	Celkem
2016	9 330	6 002	4 211	1 678	2 080	497	159	519	24 475
2021	10 271	6 728	5 028	1 993	2 414	620	190	681	**27 862**

Zdroj: MZV (2022), ABS (2024)

Tabulka 2: Počet osob narozených v ČR pobývajících v AU (za jednotlivé státy)

	Nový Jižní Wales	Viktorie	Queensland	Jižní Austrálie	Západní Austrálie	Tasmánie	Severní teritorium	ACT	Celkem
2016	3 310	1 595	1 307	408	749	110	36	122	**7 702**
2021	3 103	1 530	1 548	516	763	123	47	143	**7 776**

Zdroj: MZV (2022), ABS (2024)

V současné době jsou imigrační podmínky AU velice přísné a celý proces získávání víz může trvat i několik měsíců až let (Hugo 2018). AU klade vysoké nároky na migranty v oblasti jazykové vybavenosti, odborné kvalifikace a finanční zajištěnosti. Pro Čechy jsou nejběžnějšími možnostmi migrace do AU skrze pracovní, studijní či podnikatelská víza. Pro získání víz je nutné projít zmiňovaným bodovým testem, který se v čase proměňuje na základě potřeb australského trhu práce.

Nejčastějším důvodem české migrace do AU jsou právě pracovní příležitosti. Jedná se o profese ve stavebnictví, pohostinství, zdravotnictví, či IT oborech, po kterých je v AU velká pracovní poptávka (Australian Government 2024). K roku 2021 bylo 57 % Čechů aktivně zapojených na australský trh práce (ABS 2024). Dominovaly kvalifikované pozice, zastoupení měli i pracovníci v sektoru služeb, administrativy a manuálních profesí. Zbývajících 43 % Čechů nebylo součástí pracovní síly kvůli studiu, odchodu do penze nebo péče o domácnost (Australian Government 2024).

Dalším důvodem migrace do země může být studium, které mnohdy migrantům výrazně pomáhá při budoucí žádosti o trvalý pobyt. Absolventi místních univerzit získávají v rámci bodového testu vyšší ohodnocení pokud vystudují obory, po kterých je v AU vysoká poptávka (Study Australia 2024). Podle OECD (2023) bylo k roku 2023 v AU přibližně 500–700 českých studentů zapsaných v různých vzdělávacích institucích (univerzitách či jazykových či odborných školách). Nejčastěji v Melbourne, Sydney či Brisbane, kde sídlí nejlepší australské univerzity (University of Sydney, University of Melbourne a Australian National University) (Study Australia 2024).

Z Grafu 3 je patrné, že populace osob narozených v Česku, která v AU žije, má výrazně nerovnoměrné věkové rozložení, což odpovídá v širších souvislostech charakteru české migrace popsané výše v textu. Podle ABS (2024) byla k roku 2021 nejpočetnější věková skupina osob ve věku 65 a více let, kteří tvořili okolo 30 % všech osob. Toto číslo potvrzuje fakt, že velká část migrantů přišla do země v období druhé poloviny 20. století a natrvalo zůstala. Vedle velkého podílů seniorů je rovněž silně zastoupena skupina osob ve věku 35-44 let a ve věku 25-34 let, kteří představují mladší a střední generaci migrantů. Naproti tomu je patrný velmi nízký počet dětí do 14 let a mladistvých do 24 let, což naznačuje nízký počet nově příchozích. Lze říci, že tok z Česka do AU oproti minulému století výrazně zeslábl, česká komunita tak výrazně stárne. To potvrzuje i věkový medián, který se v případě Čechů pohybuje okolo 47 let, což je nad celostátním průměrem (ABS 2024).

Graf 3: Věková struktura osob narozených v Česku žijících v AU (2021)

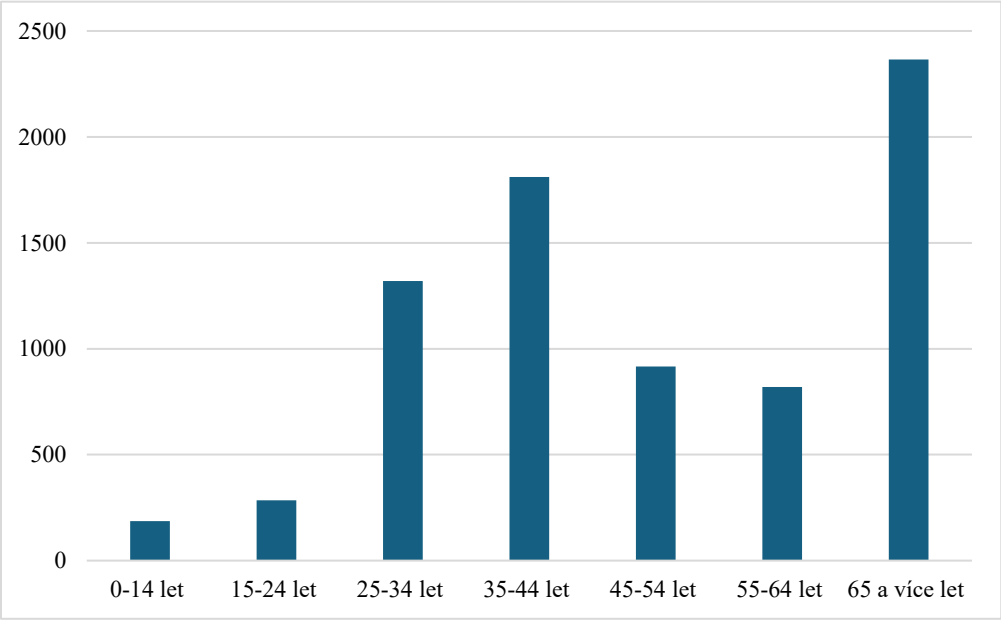

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat od ABS (2024)

2.1.3 Angažovanost české komunity

AU je jednou ze zemí, které přes svou velkou vzdálenost od českých hranic disponují početnou českou komunitou, která si zde založila celou řadu spolků, škol či dokonce rozhlas a tisk. České školy a spolky hrají významnou roli k udržení české kulturní identity, jejich snahou je také podpora integrace nově příchozích migrantů (MZV 2013a). Zmiňované organizace navíc poskytují řadu společných a kulturních aktivit, jazykových kurzů či jiných akcí za účelem podpory a sdružení celé krajanské diaspory.

České spolky

První československé spolky/kluby začaly vznikat již na konci 40. let 20. století za účelem udržování domovské kultury a jazyka. Jejich cílem bylo rovněž poskytovat pomocnou ruku nově příchozím migrantům při jejich počátečním začlenění do australské společnosti. Prvním takovým spolkem byl *Československý klub* v Jižní AU, založený již v roce 1949 ve městě Adelaide. V tomto městě se rovněž nachází i Česká obchodní komora, která je důležitým faktorem pro podporu současného českého exportu do země. Jedná se o „*dobrovolné krajské sdružení významných osobností českého nebo československého původu zejména z podnikatelských kruhů s dlouholetou praxí v obchodě. Díky zkušenostem a obchodním kontaktům svých členů tvoří CCCA (Czech Chamber of Commerce Australia Inc.) silnou hospodářskou lobby pro prosazení zájmů českých firem na území Jižní Austrálie.*“ (MZV 2024a).

Postupem času vznikly i další spolky (viz Tabulka 3). Například v roce 1953 vznikl první krajanský spolek v Západní AU s názvem *Sdružení lidí dobré vůle* (org. People of Good Will), který mezi roky 1953-1954 provozoval první českou školu v Perthu. Dnes je tento spolek známý jako *Czech and Slovak Association of Western Australia*, který mimo jiné vydává měsíční tisk s názvem *Klokan*. Tento časopis slouží k informování krajanů o pořádaných akcích ve spolku a přináší důležité informace z konzulárních úřadů (Czechslovakwa 2024). Podobné spolky vznikly i v dalších státech AU. Jsou jimi například *Československý klub* v Queenslandu, *Beseda* (The Czechoslovak Australian Association Of Canberra And Region), *Československý country klub*, *Klubko – Klub českých a slovenských rodičů a dětí v Sydney*, *Asociace Čechů v Austrálii* nebo *Sdružení Čechů a Slováků v Tasmánii*.

Podle Sokol Sydney (2024) se v 50. letech 20. století se zvětšující se českou komunitou začaly tisknout také první české noviny. Takovým tiskem byl například „*Hlas domova*“, který byl vydáván až do roku 1979. Tyto noviny představovaly velice důležitý zdroj informací pro tehdejší komunitu českých migrantů, protože shromažďovaly zprávy o krajanech. Dnes kromě zmiňovaného krajanského měsíčníku *Klokan* fungují v AU i jiné tisky, jako například čtvrtletník *Beseda*, měsíčník *Čechoaustralan* a *Krajanský list* nebo *Kvart* (viz Tabulka 3). Zajímavý je měsíčník s názvem *Herald*, který pomáhá nově příchozím mladým Čechům či českým studentům s hledáním nových kontaktů, práce či bydlení. Tento časopis vydává studentská agentura “*Great Mate*”, která na svých webových stránkách podává aktuality a důležité informace pro budoucí migranty (Great Mate 2024). Zmiňovaný tisk *Kvart* podává také zajímavé informace o sokolském životě v AU. Sokolské jednotky byly v minulosti

zakládány i v mnoha jiných australských městech, například v Sydney toto sdružení funguje dodnes.

V AU působí i šest krajanských rozhlasů (viz Tabulka 3) jako jsou například *Radio Czech and Friends* v Západní AU nebo *Czech Voices* v hlavním městě Canberra. Velice zajímavá je společnost nesoucí název *Iksima film productions*, jejímž cílem je šíření povědomí o české kinematografii a české kultuře (MZV 2024b).

České školy

Důležitým typem krajanských organizací jsou české školy (viz Tabulka 3). Ty hrají zásadní roli v uchování českého jazyka a české kultury pro děti přistěhovalců, pro které je čeština mnohdy jejich druhým jazykem (po rodné angličtině). České školy rovněž slouží jako místo setkání s ostatními Čechy, což může napomáhat k tvorbě kulturních či osobních vazeb. Příkladem může být Česká škola v hlavním městě Canberra, která byla založená asociací *Beseda* v roce 2018. Tato škola nabízí kurzy češtiny pro široké spektrum zájemců – od dětí ve věku tří let až po dospělé, a to jak pro úplné začátečníky, tak pro pokročilé mluvčí. Dalšími českými školami jsou např. *Česká škola Perth* nebo *Česká a Slovenská škola Sydney*, která byla otevřena v roce 2010 (MZV 2024b).

Tabulka 3: Seznam krajanských organizací a institucí v AU

	Kluby, Organizace, Asociace	**Školy**	**Tisk**	**Rozhlas**
Act (Canberra)	Beseda, The Czechoslovak Australian Association Of Canberra And Region	Česká Škola Canberra	Beseda	Czech Voices
		Beseda		
Jižní Austrálie (Adelaide)	Československý klub V Jižní Austrálii	Česká Škola Adelaide	Život	Radio 5pba, Czech Programme
	Česká obchodní komora v Adelaide			
Nový Jižní Wales (Sydney)	Československý country klub	Česká a slovenská škola Sydney	Krajanský list	Ethnic Broadcasting Association, Radio, Czech Programme
	Iksima Film Productions	Česká škola Brisbane	Herald	SBS Radio, Czech Programme
	KLUBKO – Klub českých a slovenských rodičů a dětí v Sydney	Brisbane – Klokánek	Noviny	
	Sokol Sydney, Gymnastic Association	Sydney – Klubko	Věstník	
	Československý klub v Queenslandu			
	Asociace Čechů v Austrálii			

Tasmánie	Sdružení Čechů a Slováků v Tasmánii			
Viktorie (Melbourne)	Czech And Slovak Film Festival Of Australasia	Česká Škola Melbourne	Kvart	Sbs Radio, Czech Programme
	České katolické centrum Šumava		Čechoaustralan	
	České centrum Šumava			
	Sokol funds management (domov)			
	Sokol Melbourne			
	VODAFEST Czech And Slovak Association			
Západní Austrálie (Perth)	Česká a Slovenská Asociace v Západní Austrálii	Česká Škola Perth	Klokan	Radio Czech And Friends

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z MZV (2024b)

2.2 Čeští krajané na Novém Zélandu

Ačkoliv je česká komunita na NZ podstatně menší, její vývoj odráží nové migrační trendy spojené s transformačními změnami v Česku po roce 1989 a vízovou politikou NZ. V případě NZ lze specificky hovořit o nové migraci, která se ve větší míře začala formovat okolo roku 2000. Tato migrace odráží změny v migrační politice NZ, vstup Česka do EU a také nové motivace pro migraci – lepší kvalita života, práce či příroda (Janská a kol. 2022). Tato kapitola představuje stejně jako v předchozím případě historický vývoj české migrace a integrace krajanů na NZ a dále se soustředí na její angažovanost.

2.2.1 Migrační vlny

První migranti z českých zemí se přistěhovali na NZ již v průběhu 60. let 19. století, kdy skupina 81 Čechů dorazila přes AU a Tahiti k břehům novozélandské pevniny (některé zdroje uvádějí 83 Čechů viz Nekola 2021) (Opara 2018a). Procházková (2010) uvádí, že se tato skupina po své čtyřměsíční cestě usídlila v malém městě Puhoi, které leží severně od největšího novozélandského města Auckland. Podle McGilla (1982) byla Puhoi enklávová komunita vytvořena s cílem zachovat a udržovat původní české tradice. To dokazuje i fakt, že zde čeští migranté v roce 1881 vystavěli kostel sv. Petra a Pavla a místní českou školu. Jak vysvětluje Wood (2012), dnes vesnice Puhoi slouží jako turistická atrakce pro Čechy či Němce, kteří zde hledají spojení s jejich minulými krajany. Vesnice Puhoi je rovněž jednou z dvou etnických vesnic na NZ. Druhá z nich je francouzská osada Akaroa, která se nachází na Jižním ostrově.

Ve 20. letech 20. století činila česká komunita na NZ pouhých 72 osob. Do této doby NZ přijímal migranty spíše individuálně, přičemž byli výrazně preferováni britští a němečtí migranti (Fassmann a Münz 1994). Semerádová (2013) popisuje, že Češi byli často právě za Němce zaměňováni, což jim umožňovalo do země migrovat a získat povolení k pobytu. Významný nárůst českých migrantů lze zaznamenat (stejně jako v případě AU) až koncem druhé světové války, kdy se do země přistěhovalo 300–400 osob československého původu (TEARA 2024). Jednalo se o československé Židy – lékaře, architekty, obchodníky, podnikatele, krejčí nebo nábytkáře, kteří utíkali před hrozbami nacistického Německa. Ať už šlo o jakékoliv povolání, tito čeští migranti brzy využili svých zkušeností a rychle se integrovali do novozélandské společnosti, mnohdy dosahovali i vysokého společenského postavení (Opara 2018a).

Druhá silnější vlna migrace do země je spojená s rokem 1968, kdy novozélandská vláda na své náklady nechala převést stovku českých rodin a uzavřela s Československem dohodu o bezvízovém styku. Jednalo se tak o první dohodu svého druhu se zemí východního bloku. Uzavřená byla hlavně díky pečlivosti a vysoké vzdělanosti Čechoslováků (MZV 2013b; Opara 2018a).

2.2.2 Migrace po roce 1989 a současná česká komunita

Podobné vzorce migrace jako v případě AU lze také sledovat s událostmi spojenými s listopadem 1989, kdy došlo k oživení české migrace do země. Podle Procházkové (2010) se jednalo o mladé vysoce kvalifikované absolventy českých škol, kteří se do země stěhovali za vidinou perspektivní budoucnosti. Opara (2018a) však upozorňuje na fakt, že v roce 1989 přišlo do země pouhých 42 osob. V roce 1992 byl navíc paradoxně zrušen český konzulát na Novém Zélandu, a to z důvodu nízkého počtu českých, resp. československých migrantů (Janská a kol. 2022, Nekola 2021).

Podle Janské a kol. (2002) došlo k výraznému nárůstu obyvatel až po roce 1996, kdy byla zrušena vízová povinnost pro občany České republiky. V roce 2001 měla česká krajanská komunita již 969 osob, její počet se od té doby významně zvyšoval. Jak popisuje MZV (2004) či Janská a kol. (2022), v roce 2004 byl ze strany NZ otevřen program Working Holiday, který je určený pro mladé lidi (ve věku od 18–30 let) s platností po dobu až 12 měsíců (MZV 2004; New Zealand Immigration 2025). Této možnosti využili mladí lidé, díky čemuž došlo k výraznému omlazení české diaspory na NZ (Nekola 2021). S tím souvisí i fakt, že mezi lety

2003 a 2018 získala většina českých migrantů spíše dočasná pracovní víza[1]. Jednalo se tak o zcela nový druh migrace, který se vyznačoval mladšími migranty, kteří byli motivovaní prací a novým životním stylem (Janská a kol. 2022). Navíc se tato migrace často vyznačovala dočasností a silným transnacionálním spojením s domovinou.

Podle sčítání lidu na NZ z roku 2023 bylo v AU celkem 1 952 osob, které se v rámci sčítání sami označili jako Češi, z toto 76 % z nich se v Česku narodilo (StatsNZ 2024)[2]. Neoficiální odhady ale uvádějí až 6-10 tisíc osob (OECD 2017; Nekola 2021). Dle Grafu 4 je patrné, že oproti předchozím letům sčítání se počet osob hlásících se k českému původu (dále jen Češi) výrazně navyšoval, k roku 2023 lze zaznamenat nárůst o přibližně 88,3 % oproti roku 2013.

Graf 4: Vývoj počtu osob hlásících se k české národnosti na NZ (2013–2023)

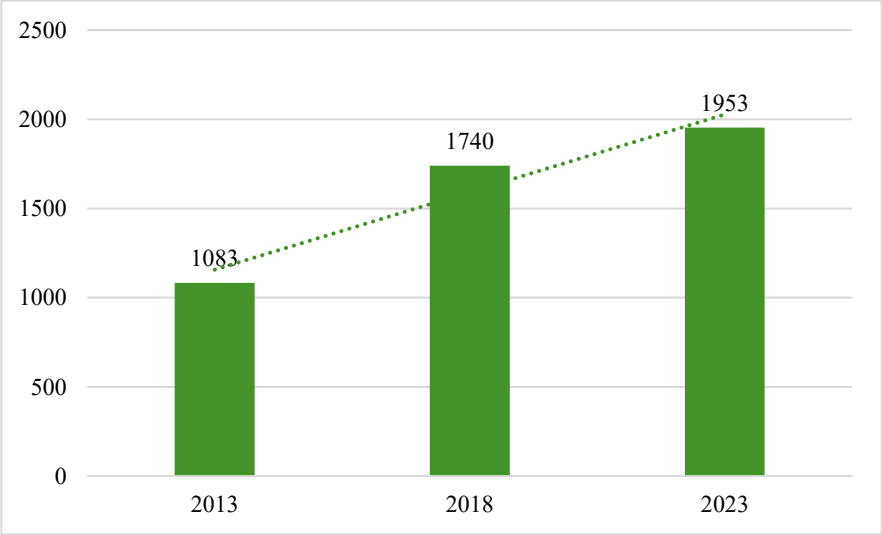

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z StatsNZ (2024)

Z Tabulky 4 vyplývá, že nejvíce Čechů na NZ žije po dobu 5-19 let (27,4 % k roku 2023), podobný trend lze pozorovat i v předchozích letech sčítání. Navíc kategorie 10-19 let zaznamenává v porovnání s předchozími roky velký nárůst. (StatsNZ 2024).

[1] Podle Opary (2018a, s. 14) „*ze 30 469 víz schválených pro Čechy za posledních 20 let bylo 94,7 procenta – celkem 28 848 – pro dočasnou práci, což představuje 48 procent všech schválení pro migranty ze střední a východní Evropy*“.

[2] Na NZ jsou Češi v oficiálních statistikách chápáni jako osoby, které se při sčítání lidu sami identifikovali jako etnická skupina „*Czech*“ a to bez ohledu na místo narození nebo občanství. Australské oficiální statistiky uvádí jako Čechy pouze osoby narozené v Česku. Porovnání těchto statistik mezi sebou je proto nutné brát s rezervou.

Tabulka 4: Délka pobytu osob hlásící se k českému původu žijících na NZ – výsledky sčítání lidu (2013, 2018, 2023)

	2013 (%)	**2018 (%)**	**2023 (%)**
Méně než 1 rok	16,8	14,4	14,2
1 rok	12,2	8,1	1,0
2 roky	7,5	10,0	1,2
3 roky	4,3	9,3	8,1
4 roky	6,1	7,6	6,1
5-9 let	**25,4**	**22,5**	**27,4**
10-19 let	16,1	22,0	28,0
20 let a více	11,5	6,4	14,0

Zdroj: StatsNZ (2024)

Z Grafu 5, který ukazuje data o dlouhodobém příjezdu (PLT) (osoby, které plánovaly zůstat na NZ alespoň 12 měsíců), lze vyčíst, že během 90 let byla roční čistá migrace do země velice nízká. Dokonce mezi lety 2002 a 2005 dosahovala záporných hodnot. Čistá migrace začala narůstat až od roku 2007, kdy Česko přistoupilo k Schengenské dohodě. Výrazný propad nastal mezi roky 2008–2009, za což podle Opary (2018) může pravděpodobně světová finanční krize.

Graf 5: Dlouhodobá migrace na NZ z Česka v letech 1989–2017

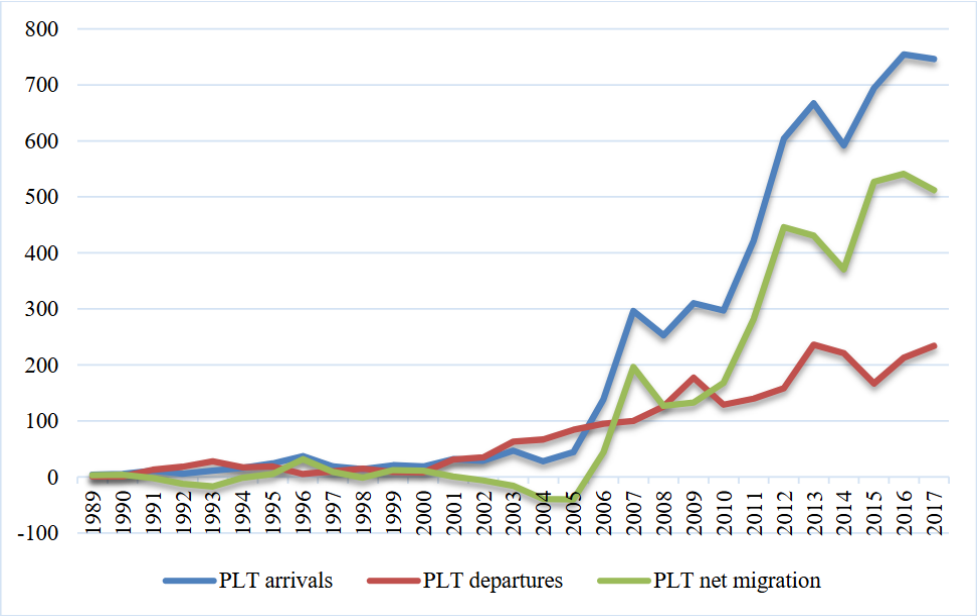

Zdroj: Opara (2018a)

Poznámky: PLT arrivals (modrá křivka) ukazuje roční počet osob z Česka, které přijely na NZ s úmyslem zůstat alespoň 12 měsíců. PLT departures (červená křivka) zobrazuje počet těch,

kteří NZ trvale opustili. PLT net migration (zelená křivka) představuje čistou migraci, tedy rozdíl mezi příchody a odchody.

Češi tvoří v novozélandské společnosti jen velmi malé procento ze všech cizinců. Podle StatsNZ (2024) je na NZ nejvíce Asiatů (z celkových 861 576 cizinců je nejvíce Číňanů, Filipínců a Indů) a občanů tichomořských národů (Somoánců či Tongánců). Z Evropy jsou nejčastějšími migranty Britové.

Lze tvrdit, že důvody k migraci na NZ jsou velice podobné jako v případě AU. Stejně jako AU, i NZ je jednou z nejrozvinutějších zemí světa se stabilním demokratickým režimem, nízkou kriminalitou a vysoce rozvinutým vzdělávacím systémem a zdravotní péčí (New Zealand Immingation 2024). NZ klade důraz na striktní imigrační politiku s důrazem na ekonomickou migraci vysoce kvalifikovaných pracovníků (Islam a kol. 2023, Carey 2019). Češi se často uplatňují v odvětvích jako např. stavebnictví, IT, zemědělství či zdravotnictví (Leontiyeva 2011; Procházková 2013).

Nejvíce Čechů žije v největší metropoli Aucklandu, kde žilo k roku 2018 507 Čechů. Dalšími městy jsou Christchurch (321 osob), Queenstown (135 osob), Wellington (108 osob) či Marlbourough (60 osob) (StatsNZ 2024). Českou komunitu také na NZ zastupuje větší počet žen než mužů. České ženy přicházejí do země s vyšším vzděláním a vyšší úrovní jazykových znalostí než muži. Zajímavé také je, že muži (pravděpodobně ze zmíněných důvodů) získávají častěji pobyt v zemi prostřednictvím partnerských víz.

Z Grafu 6 je patrné, že na rozdíl od AU je na NZ nejvíce osob ve věkové skupině 30-34 let a 35-39 let, což dělá českou komunitu výrazně mladší než v případě AU. To dokazuje i věkový medián Čechů, který je o zhruba 10 let nižší než v případě AU (zde byl věkový medián Čechů 47 let, v případě NZ je to 37 let) (StatsNZ 2024).

Graf 6: Podíl osob českého etnika podle věku (%) (sčítání lidu 2023)

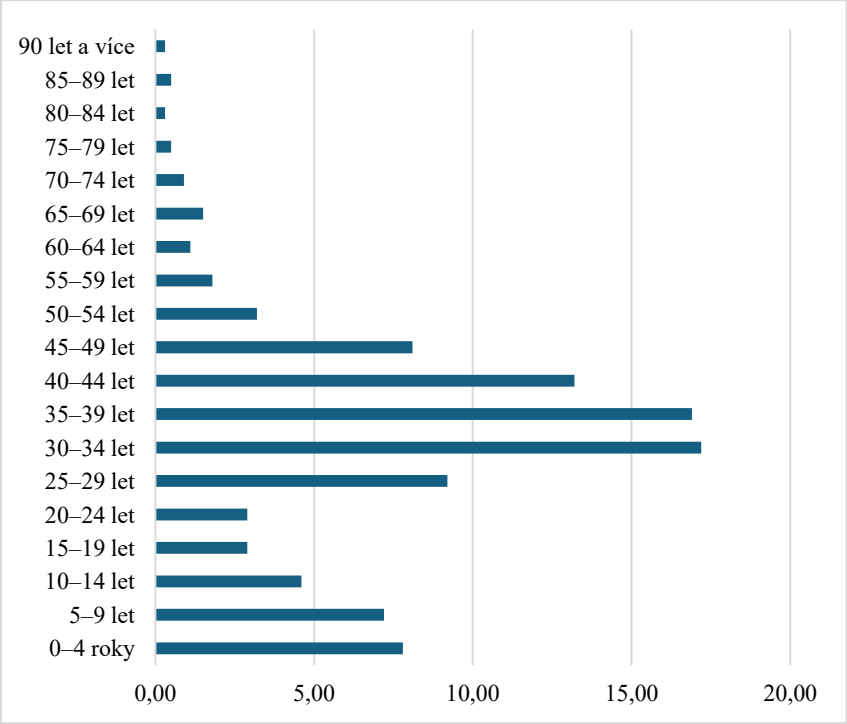

Zdroj: StatsNZ (2024), vlastní zpracování

Češi jsou na NZ z 84 % zaměstnáni na plný (66,8 %) či částečný úvazek (13,6 %). Nejvíce z nich pracuje jako profesionálové (22,9 %) nebo manažeři (13,6 %) stejně jako v případě AU. Češi více pracují jako dělníci (17 %) či na jiných méně kvalifikovaných pozicích (evropský průměr osob, kteří pracují jako dělníci činí 13 %). To může být do jisté míry také způsobeno problematikou neuznávání českých kvalifikací, které nemusí vždy odpovídat novozélandským standardům pro získávání vyšších pracovních pozic. Navíc podle MBIE (2024) mladí lidé nebo novější migranti, kteří jsou méně seznámeni s novozélandským systémem, častěji vyhledávají méně kvalifikovaná zaměstnání po svém příjezdu do země. To podle Parutise (2014) odpovídá tzv. downward mobility. V rámci této "mobility" často i vysoce kvalifikovaní migranti pracují z počátku jejich pobytu na nízkokvalifikovaných pozicích. S přibývajícím věkem a délkou jejich pobytu hledají kvalifikovanější pracovní pozice. Lze se domnívat, že velký vliv mohou mít i víza, která se v průběhu času u migrantů proměňují (viz Working Holiday víza), čímž se může proměňovat i jejich zaměstnání.

2.2.3 Angažovanost české komunity

S vyšším nárůstem české migrace do obou zemí vznikaly od 20. století krajanské spolky, školy a další instituce. Tyto instituce dodnes pomáhají českým migrantům s jejich integrací a silně posilují také vazby s domovskou zemí. Na NZ se nachází celkem 5 organizací (viz

Tabulka 5), jejímž úkolem je sdružovat českou komunitu (MZV 2024c). Jedním z nich je například *Český a slovenský klub* sídlící v hlavním městě Wellingtonu, který pořádá akce pro českou a slovenskou tamní komunitu. Společně slaví Velikonoce, Vánoce nebo den založení Československa (Český a Slovenský klub Wellington 2024).

V Aucklandu se nachází další organizace s názvem *Český a slovenský klub* (také pod názvem *Spolek Čechů a Slováků v Aucklandu*). Stejně jako předešlé organizace dbají na setkání československé komunity a upevňování vzájemných vztahů. Novými spolky jsou pak *Český a slovenský klub v Queenstownu* (Jižní Ostrov) založený v roce 2016 nebo *Český a slovenský klub v Tauranze* (Severní ostrov) založený v roce 2012. Podle MZV (2024c) jsou na NZ také české školy věnující se výuce českého jazyka, kulturních specifik Česka nebo reálií. Jsou jimi *Česká škola v Aucklandu*, *Česká škola Dunedin* a *Česká škola Tauranga*. Zajímavé je, že se na NZ nachází nejjižnější český krajanský spolek na světě (spojený s *Českou školou Dunedin*).

Tabulka 5: Seznam krajanských spolků a škol na Novém Zélandu

Organizace, spolek	Český a slovenský klub na Novém Zélandu
	Česká a slovenská společnost v Aucklandu
	Český a slovenský klub v Queenstownu
	Český a slovenský klub v Tauranze
	The Czech and Slovak club od Nielson
	Český a slovenský společenský klub v Christchurch
České školy	Česká škola Aucklandu
	Česká škola Dunedin
	Česká škola Tauranga
Rozhlas	Czech Programme na Plains FM 96.9 (Christchurch)

Zdroj: vlastní zpracování, MZV (2024c)

2.3 Shrnutí

Historie české migrace do AU i na NZ sahá až do 19. století, avšak silné migrační vlny lze zaznamenat až od 40. let 20. století. V této době byla česká migrace převážně politického charakteru, Češi (resp. Čechoslováci) byli často přijímání do obou zemí jako váleční uprchlíci. Charakter této migrace se proměnil až s rokem 1989, kdy Československo prošlo řadou výrazných politických změn. Migranti nově začali čelit přísným migračním podmínkám obou zemí spojených s požadavky na kvalifikaci, jazyk či jiné vízové podmínky.

Ačkoliv je česká komunita v AU výrazně početnější, na NZ je výrazně mladší a to v důsledku tzv. nové migrace, která se začala výrazněji formovat po roce 2000 (zejména

v důsledku spuštění programu Working Holiday). Právě tuto migraci charakterizují mladí migranti, kteří do země cestují za prací a zlepšením životních podmínek (Janská a kol. 2022). V průběhu řady let Češi v obou zemích zakládali české spolky, školy či jiné kulturní organizace, které hrají významnou roli při integraci ale i uchování české kultury.

Češi jsou vnímáni jako dobře integrovaní a kvalifikovaní migranti. Moderní imigrační politika AU a NZ má vysoce striktní pravidla pro získání víz (Holzmann a Münz 2004; Hugo 2018). Politiky obou zemí navíc upřednostňují kvalifikovanou pracovní sílu (Pietsch a Clark 2015; Carey 2019). To pro české migranty znamená, že je nevyhnutelné se zaměřit na obory s nedostatkem pracovníků (IT obory, zdravotnictví, zemědělství aj.), čímž se výrazně zvyšuje šance na získání pobytu v obou zemích (Oleinikova 2023).

Obě země využívají bodový systém, který upřednostňuje uchazeče v pracovních oborech, po kterých je velká poptávka. To může být velice omezující pro Čechy bez vysokoškolského vzdělání nebo s nízkými pracovními zkušenostmi (Pietsch a Clark 2015). Velkou výzvou pro české migranty je také silná konkurence např. ze strany Britů, kteří mají oproti nim kulturní a jazykovou výhodu (OECD 2023). Vyřízení víz může také znamenat časově náročný proces, který může trvat až několik měsíců (Hugo 2018).

3. Použité koncepty a teorie: integrace, transnacionalizace a diaspora

Lidé jsou k migraci motivováni z různých důvodů, které se mohou v čase proměňovat. V současnosti většina lidí migruje převážně z ekonomických, politických či environmentálních důvodů. Podle Lee (1966) či Jansena (1969) se tyto důvody rozdělují do dvou skupin: tzv. „push“ a „pull“ faktorů nebo také faktorů tlaku a tahu (Uherek a kol. 2004). Jako push faktory lze označit primárně nepříznivé okolnosti, ve kterých lidé žijí a které způsobují nucenou migraci (nedostatek pracovních míst, špatná zdravotní péče, znečištění, válka, přírodní katastrofy apod). Naopak pull faktory migranty přitahují do jiného regionu či země díky lepším pracovním příležitostem, politické svobodě či kvalitnímu zdravotnímu systému.

Vedle zmíněných tradičních motivací k migraci se bude tato práce opírat o *tzv. lifestyle migraci*. Podle Benson a O´Reilly (2009) se tento fenomén týká jedinců z rozvinuté části světa, kteří migrují do jiné země za vidinou vyšší kvality života. Tito migranti mimo vyšší kvalitu života často hledají také např. pomalejší životní tempo či méně stresující prostředí a nižší pracovní tlak. V kontextu této práce lze jako lifestyle migraci označit migraci na NZ, který je známý pro svou přírodu, čisté prostředí a uvolněný životní styl. NZ má v porovnání s AU více venkovský charakter a může tak vybízet k návratu k jednoduššímu životu a přírodě. To Benson a O´Reilly (2009) popisují jako jednu z klíčových motivací této migrace.

Podle Ryana a kol. (2008) lze samotný proces migrace rozdělit na tři hlavní fáze. V průběhu první fáze dochází k přípravě na přesun migranta (tedy osoby, která vykonává migraci), druhá fáze je již samotný přesun, který je často doprovázený řadou právních či bezpečnostních výzev. Třetí, pro tuto práci klíčová, je fáze post-imigrační, která v sobě zahrnuje následnou adaptaci, akulturaci a integraci osob v nové lokalitě. V rámci této fáze se jednotlivci snaží začlenit do většinové společnosti, osvojit si jazyk či například vybudovat nové sociální vazby.

3.1 Proces a koncepty integrace

Samotný proces integrace lze definovat jako začlenění migranta do hostitelské společnosti. Penninx a Garcés-Mascarenas (2016, s. 11) popisují integraci jako “*proces, kdy se člověk stává přijímanou součástí společnosti*”. Dále podle Penninxe a Garcés-Mascarenas (2016) nebo Bosswicka a Heckmanna (2006) lze vymezit základní dimenze integrace, v rámci kterých se lidé mohou stát akceptovatelnou součástí hostitelské společnosti. Jedná se o právně-politickou (spojený s pobytovými a politickými právy migrantů), sociálně ekonomickou (týká se postavení obyvatel bez ohledu na to z jaké země přicházejí) a kulturně-náboženskou dimenzi (kulturní a náboženské vnímání, zvyky apod.).

Bosswick a Heckmann (2006) dále apelují na fakt, že v průběhu integrace by se noví migranti měli pokusit plně respektovat hodnoty hostitelské země, aniž by se museli vzdát svých kulturních přesvědčení. To potvrzuje i tvrzení Berryho (2002), podle kterého je podmínkou úspěšné integrace jedinců multikulturní společnost. Podle Rákoczyové a Trboly (2008) je sociálně-ekonomická integrace úspěšná tehdy, když pocit sounáležitosti migrantů v nové společnosti zvyšuje kvalitu jejich života. V případě selhání tohoto procesu může docházet k nežádoucím sociálním jevům v podobě tvorby stereotypů, předsudků, radikalizace či sociálního vyloučení cizinců z místní společnosti.

Uherek (2005) rozděluje možné přístupy ke snadnějšímu pochopení procesu integrace. První z těchto přístupů hovoří o makro pohledu, který je silně ovlivněný a propojený se samotnou integrační politikou zemí. V rámci tohoto pohledu silně závisí na samotných nástrojích integračních politik dané země i na postavení majoritní společnosti v celém systému, která ovlivňuje celý proces integrace migrantů. Druhým z přístupů je tzv. emický, který naopak sleduje situaci z pohledu jednotlivce (tj. mikro pohled). Snahou tohoto přístupu je pochopení chování a motivace samotných migrantů.

Podle Penninxe a Garcés-Mascarenas (2016) je důležité si uvědomit, že celý proces integrace je oboustranný a zúčastněnými stranami jsou jak samotní přistěhovalci, tak přijímající hostitelská společnost. Samotný proces dále probíhá na několika úrovních. Jedná se o roveň jednotlivců (migrantů i individuálních osob v hostitelské společnosti), organizací a institucí. Na všech těchto úrovních fungují různé procesy, které jsou v konečném důsledku navzájem propojeny. Důležitým hráčem je podle Penninxe a Garcés-Mascarenas (2016) i čas, neboť jak již bylo zmíněno, integrace představuje dlouhodobý proces a každý migrant se liší v rychlosti své integrace.

Obrázek 1: Zainteresované strany integračních procesů (heuristický model)

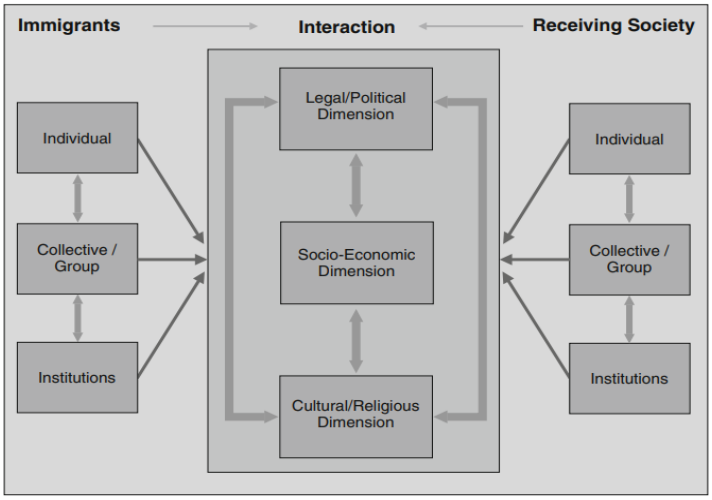

Zdroj: Penninx, Garcés-Mascarenas (2016)

3.1.1 Koncepty a modely integrace

Pokud bychom chtěli hledat kořeny výzkumů, které se zabývají integrací migrantů, museli bychom je hledat ve 20. letech 20. století v prostředí tzv. chicagské školy. Někdejší práce se zaměřovaly na proces asimilace, který v té době lze chápat jako evropský model integrace. Tato teorie v tehdejší době popisovala asimilaci jako proces, jemuž se žádná s přistěhovaleckých skupin nevyhnula. Zajímavý je podle Bernarda a Mikešové (2014) fakt, že samotné splynutí s majoritní společností neprobíhalo hned, bylo typické až pro několikátou generaci. Koncept asimilace byl poté silně rozšířen Gordonem (1964) (cit. v Bernard a Mikešová 2014). Ten proces definoval jako tzv. multidimenzionální proces, kde kulturní a strukturální dimenze integrace na sebe navazují. Klíčovou roli zde hraje strukturní asimilace, kterou lze chápat jako navázání neformálních sociálních kontaktů mezi přistěhovalci a majoritní společností (právě ta dělá navazující integrační procesy snazší). Mezi novější přístupy k výzkumu integrace patří např. teorie segmentované asimilace (SAT), jejíž snahou je reflektovat odlišné integrační trajektorie jednotlivých migrantů. Právě na tuto SAT navazuje nová asimilační teorie chápající celý proces integrace jako velice dynamický a závislý na mnoha faktorech od institucí, norem po hodnoty hostitelské společnosti.

3.1.2 Faktory ovlivňující integraci

Je zřejmé, že na samotný proces integrace má vliv řada faktorů. Podle Drbohlava (2001) závisí úspěšná integrace na vybraných faktorech fyzické a kulturní blízkosti skupin, na motivaci migrantů k úspěšnému začlenění do hostitelské společnosti nebo charakteru hostitelské země. Jedním z nejdůležitějších faktorů je celkový postoj, který má hostitelská společnost k migrantům. Jak již bylo výše zmíněno, za úspěšným procesem stojí dvě strany – majoritní a minoritní. Zejména postoj majoritní skupiny silně ovlivňuje všechny dimenze integrace skupiny minoritní (Berry 1992). Dále podle Berryho (2006) lze tento proces nazvat spíše jako kompromis, který musí respektovat obě zainteresované strany. Důležitým aspektem je, aby minoritní skupina přijala a osvojila si hodnoty majoritní skupiny. Majoritní skupina musí naopak projevit přijatelné podmínky pro život minority a nabídnout institucionální služby ve formě vzdělávání, zdravotnictví, pracovního trhu apod.

Podle Kindler a kol. (2015) jsou velice důležitým faktorem také kontakty s ostatními krajany v hostitelské zemi, a to zejména v první fázi jejich integrace. Tyto kontakty slouží jako pomocná ruka např. při hledání bydlení či zaměstnání. Zároveň kontakty s krajany znamenají důležitou oporu, která pomáhá zmírnit negativní dopady nedostatečného kulturního či ekonomického kapitálu u nově příchozích migrantů.

Podle Berryho (2002) může být proces integrace úspěšný pouze tehdy, když je majoritní společnost nakloněna k multikulturalismu, který podporuje kulturní diverzitu. Ačkoliv AU i NZ lze považovat za multikulturní země, může v nich docházet k problému tzv. bílého privilegia. Podle Jensena (2005) je tento společenský jev založený na zvýhodňování bělochů oproti lidem jiné pleti, zejména pokud pochází ze stejných sociálních, politických či ekonomických podmínek. McIntoshová (1990) popisuje toto zvýhodnění jako tzv. neviditelný balíček výhod, který se dostává bělochům v západních společnostech. Tyto výhody jsou v pasivní podobě, běloši si jejich přítomnost často neuvědomují. Jedná se např. o vyšší společenské postavení, zvýhodňování na trhu práce či větší svobodu projevu.

Integraci také silně ovlivňují samotné imigrační a integrační podmínky v jednotlivých zemích. Výše v této kapitole byly představeny integrační modely, které s jednotlivými politikami silně souvisí. Právě Drbohlav (2001) vymezuje tři zmíněné modely imigračních politik, kterou jsem založené na diskriminačním, asimilačním a multikulturním modelu, který je doplněný modelem občanské integrace. Jak již bylo zmíněno, každý z těchto modelů má jiný postoj k migrantům a může nastavovat i rozdílná pravidla. Drbohlav (2001) zmiňuje, že se modely často vzájemně překrývají a téměř nikdy se nevyskytují v jejich čisté formě.

Samotné imigrační politiky se podílejí na stanovení pravidel, na základě kterých může migrant vstoupit do země. Integrační politiky pak mají za úkol stanovit podmínky pro dlouhotrvající pobyt migranta. Integrační politiky se také zaměřují na zprostředkování služeb, které noví migranti vyžadují (poskytují podporu s např. hledáním nového bydlení) (Wickramage a kol. 2018). Imigrační politika často může sloužit jako regulační nástroj migrace v závislosti na jejím postavení vůči migrantům (Baršová a Barša 2005). Podle Bosswicka a Heckmanna (2006) právě integrační a imigrační politiky představují klíčový soubor opatření, který rozhoduje o podpoře migrace a integrace. Integrační politika podle nich hraje klíčovou roli v budování vztahů mezi majoritní a minoritní společností.

Podle Essera (2006) nebo Berryho (1997) je klíčovým a základním faktorem k hlubší sociální, kulturní, ekonomické či politické integraci migrantů délka jejich pobytu v zemi, kdy s přibývající délkou pobytu roste jejich integrace. Dalším faktorem je například spokojenost migranta v hostitelské zemi (de Haas a kol. 2015). Lze předpokládat, že vyšší míra spokojenosti migranta vede k ochotnějšímu zapojení do hostitelské společnosti, což má pozitivní vliv na celkový průběh integrace.

Na individuální úrovni každého z migrantů hrají roli i jazykové schopnosti. Právě znalost jazyka výrazně usnadňuje a urychluje celý proces integrace jedince do nové hostitelské společnosti. Lze předpokládat, že vyšší vzdělání a kvalifikace se pojí s vyšší šancí na rychlejší

integraci a adaptaci v nové společnosti (Esser 2006). Problémy mohou nastat s výskytem diskriminace, například kvůli jinému náboženskému vyznání, barvě kůže či obecně jiné kultuře (Heath a Demireva 2016). V tomto případě může docházet k nižšímu pocitu přijetí do nové společnosti, což může proces integrace značně zpomalit. Navíc mohou tyto negativní jevy vést až k sociálnímu vyloučení migrantů ze společnosti (segregaci), což v konečném důsledku celý proces integrace zastavuje.

3.2. Transnacionalismus

Migrace a integrace je vzájemně propojená s konceptem transnacionalizace. Nejnovější definice hovoří o transnacionalismu jako o součásti globalizace (Tedeschi a kol. 2022). Poprvé byl transnacionalismus popsán a formulován v práci Glick-Schiller a kol. (1992), kteří ve své studii upozorňovali na odlišné chování novodobých migrantů, kteří udržují propojení mezi více společnostmi. Vertovec (2009, s. 2) definuje transnacionalismus jako „*proces vytváření a udržování mnohonásobných sociálních, ekonomických a politických vazeb mezi jednotlivci nebo komunitami napříč národními hranicemi*“. Jiná definice od Glick-Schiller (1992, s. 1-2) hovoří o transnacionalismu jako o “*procesu, kterým imigranti budují sociální pole, která spojují zemí jejich původu a zemi jejich osídlení*”. Jednoduše lze říci, že migranti neztrácejí vazby s domovskou zemí a nadále si udržují jejich kulturní identitu (Szaló 2007).

Mezi klíčové charakteristiky transnacionalismu patří například vytváření tzv. hybridní identity, která není pevně zakotvená ani mezi jednou kulturou, reflektuje spíše její vzájemné prolínání. Tento proces lze tak jednoduše chápat jako vytváření identity, která je propojená jak se zemí domovskou, tak i se zemí hostitelskou. Identita samotná je dynamický konstrukt, který může silně reagovat na novou kulturu či sociální prostředí (Vertovec 2001).

Mezi další charakteristiky lze zařadit vazby s domovskou zemí, které jsou udržovány v několika rovinách – ekonomické, sociální, politické či kulturní. Klasickými ekonomickými vazbami jsou tzv. finanční remitence neboli peníze, které jsou posílány nazpět do domovské země. Podle Vertovce (2009) jsou to právě remitence, které často dokazují transnacionální chování migrantů s jejich příbuznými/rodinou. Remitence mohou často vylepšovat ekonomickou situaci rodin, čímž mohou napomáhat místnímu rozvoji domovské země (Janská 2024). Kulturní vazby se naproti tomu vyznačují zachováním tradic domovské země či účast na kulturních akcích. Politické vazby lze naopak chápat jako např. aktivní účast ve volbách domovské země (Vertovec 2009).

Ačkoliv může mít udržování vazeb s domovskou zemí pozitivní dopady na posílení sociální soudržnosti či psychické zázemí migrantů, Portes a kol. (1999) upozorňuje, že

transnacionalismus může narušovat či oslabovat samotný integrační proces v hostitelské zemi. Podle něj dochází ke stálému udržování vazeb mezi migrantem a jeho domovskou zemí. Migranti mohou být nakonec mnohdy vnímáni jako méně přizpůsobiví kvůli jejich transnacionální aktivitám, které mohou převyšovat jejich integrační snahy. Levitt a Jaworská (2007) však hovoří o tom, že se zvyšující se integrací nemusí slábnout transnacionální chování migrantů. Levitt a Glick-Schiller (2004) také hovoří o tzv. "dvojí začleněnosti" nebo také o transnacionální migraci, kterou popisuje jako jev, kdy migranti mohou mít současně velmi úspěšnou integraci, zatímco udržují vztahy se svou domovskou zemí.

3.2.1 Faktory ovlivňující transnacionalizaci

Transnacionalizaci lze na základě předchozí kapitoly chápat jako složitý proces. To, jak silné budou transnacionální vazby mezi domovskou zemí a migrantem samotným, ovlivňuje celá řada faktorů. Jedná se o faktory ekonomické, politické, psychologické či dokonce faktory technologické. Právě díky těmto faktorům lze lépe porozumět tomu, jak a čím jsou transnacionální vazby ovlivňovány, což následně dále může předurčovat schopnosti integrace jednotlivých migrantů.

Základním faktorem, který určuje sílu transnacionálního chování je podle Vertovce (2009) délka pobytu v zemi. Důvodem je vyšší integrace do nové společnosti a přijímání nové identity. S tímto faktorem je také spojený věk migrantů, který také může silně ovlivňovat transnacionální vztahy. Také ekonomické faktory patří mezi ty, které mohou celý proces ovlivňovat. Migranti jsou často spojeni s domovskou zemí pomocí remitencí, tedy finančních prostředků, které jim migrant zasílá (Vertovec 2009). Remitence nemusí sloužit pouze jako finanční podpora, ale také jako nástroj sociálního uznání. Množství remitencí se může odrážet na ekonomické nejistotě hostitelské země. Čím je domovská země ekonomicky stabilnější, tím budou remitence nižší (Janská 2024). Ekonomická stabilita domovské země snižuje i samotnou míru transnacionalismu, kdy migrant více investuje do svého nového prostředí, čímž může naopak zvyšovat míru integrace (Portes a kol. 2002, Levitt 2001).

Transnacionalismus silně podporuje kulturní a sociální vazby na domovskou zemi, které jsou zásadní pro udržování vzájemného kontaktu. Jedná se o rodinné vazby, kdy je udržovaný kontakt s rodinou či přáteli pomocí moderních komunikačních technologií. Kulturní vazby pomáhají zachovávat tradice, jazyk či náboženské praktiky u migranta (Levitt 2001, Vertovec 2004). Kulturní a sociální vazby také emočně pomáhají migrantům po příchodu do nové země, konkrétně se zvládáním kulturních šoků. To se pojí s psychologickou potřebou zachování

kontaktů s domovskou zemí u migrantů, která jim pomáhá zachovat celkovou psychickou stabilitu a pocit začlenění (Berry 1997).

Charakter transnacionálních aktivit může také ovlivnit politická angažovanost v domovské zemi. Podle Levitt a Glick-Schiller (2004) představuje politická participace migrantů (například účast ve volbách v domovské zemi apod.) velice významný faktor, který silně přispívá k udržování transnacionálních vazeb. Záleží i na vztahu hostitelské země s domácí zemí migranta. Pokud má hostitelská země s domovskou zemí migranta napjaté vztahy, migrant nemá v tomto ohledu v nové komunitě podporu k udržení vazeb s domovinou. Naopak na migranty může být často vyvíjen tlak k omezování těchto kontaktů.

Podle Nedelcu (2012) mohou mít vliv na sílu transnacionálních vazeb také zmíněné technologické faktory. Právě technologické faktory umožňují častější kontakt migrantů s jejich rodinou či přáteli napříč velké vzdálenosti, která je rozděluje. Lze se domnívat, že právě s rozvojem moderních technologií se zvýšila míra transnacionálních vazeb u migrantů. Zároveň nejrůznější online platformy slouží jako prostor ke sdružování různých krajanských komunit, které spolu mohou komunikovat a pořádat i například společné aktivity (viz Facebook, Instagram). Tento faktor je také dále spojený s věkem. Podle Levitt a Jaworské (2007) právě mladší migranti lépe zvládají využívání moderních technologií, což může výrazně přispět k upevňování transnacionálních vazeb.

3.3 Diaspora

Jedním ze základních a klíčových termínů, který se prolíná celou touto prací je koncept diaspory, který je i se zkoumaným transnacionalismem vzájemně silně propojen. Podle Grossman (2019) si samotná definice diaspory prošla v průběhu let značnou transformací. Původně tento termín popisoval pouze židovské, řecké a arménské rozptýlení, dnes označuje rozptýlení všech lidí stejného původu ve světě. Bauböck a Faist (2010) poté diasporu na základě jeho transformace popsal jako tzv. "víceúčelový koncept". Grossman (2019) upozorňuje, že diaspora je sporný koncept, který si řada výzkumníků vysvětluje jinak. Jedna skupina vnímá diasporu jako nějakou cizí, samostatnou entitu, kterou nelze explicitně definovat a měřit. Skupina druhá diasporu považuje za sociální konstrukci, v rámci které je vytvářen vlastní diskurz, vědomí a identita (Koinová 2010).

Grosmann (2019, s. 1267) popisuje diasporu jako "*nadnárodní společenství, jehož členové (nebo jejich předci) emigrovali nebo byli rozptýleni ze své původní vlasti,* ale *zůstávají na ni orientováni a zachovávají si skupinovou identitu*". Grosmann (2019) dále popisuje, že diaspory jsou nadnárodní právě díky transnacionalismu, neboť její členové zůstávají v kontaktu

se svou původní vlastí. Na druhou stranu jsou často zapojeni do politiky, ekonomiky, společnosti a kultury své hostitelské země. Podle Blunta (2007) jsou často diaspora a transnacionalismus spojovány dohromady. Hugo (2006) popisuje, že členství v diaspoře nemusí být trvalé ani nevratné.

Na základě chápání Bruneaova (2010) konceptu diaspory, každá z nich disponuje tzv. symbolickým kapitálem, který pomáhá migrantům překonat jejich vzdálenost od domoviny. Právě tento symbolický kapitál mohou migranti v hostitelské zemi prezentovat řadou způsobů. Jedná se o pravidelná setkání politického, sociálního či náboženského charakteru, v rámci kterého si jeho členové upevňují vzájemné kontakty. Do symbolického kapitálu lze také zařadit jeho hmotné formy, kterými jsou například budování kostelů, synagog, mešit apod.

Bruneau (2010) dále přichází s dělením diaspory na čtyři kategorie. Jedná se o diasporu podnikatelskou, která je založená na podnikatelských či ekonomických aktivitách (viz čínská diaspora v AU a NZ), náboženskou diasporu, která je založená na společném náboženství čímž se odlišují od hostitelské společnosti. Dále naopak politická diaspora je motivovaná k politickým aktivitám a snahám o vytvoření vlastního státu (Palestinci) a kulturní či rasová diaspora, která je oddělena od kultury hostitelské. Brubaker (2005) rozděluje diaspory rozdílným způsobem a to zjednodušeně na mobilizované nebo obchodující diaspory a viktimizované nebo katastrofické diaspory. Do první skupiny lze zařadit téměř všechny tradiční diaspory jako jsou Židé, Řekové či Arméni. Jako obchodní diaspory lze dále označit zmiňované Číňany či Indy. Druhá skupina zahrnuje například Palestince či Kurdy.

4. Metodologie

Následující kapitola podrobně představuje metodologický rámec výzkumu, který kombinuje kvantitativní i kvalitativní přístup. Kvantitativní část výzkumu vychází z dat získaných prostřednictvím dotazníkového šetření realizovaného v rámci projektu GAČR, zatímco kvalitativní část doplňuje a prohlubuje poznatky formou polostrukturovaných rozhovorů.

4.1 Kvantitativní část výzkumu

Data byla získaná v rámci projektu Grantové agentury ČR (GAČR) „Česká diaspora – vícerozměrné vztahy a podmíněnost Česka a hostitelských zemí“ (č. 22-08304S, 2022-2024). Tento projekt se zaměřuje na krajany, kteří žili alespoň jeden rok ve Francii, AU, na NZ, Německu, USA nebo Velké Británii a Severním Irsku. Celkem se v rámci tohoto projektu podařilo oslovit N=699 respondentů, přičemž sběr dat probíhal od dubna roku 2023 do června roku 2023 v online formě pomocí dotazníkového šetření v českém jazyce. Pro co největší množství zúčastněných respondentů bylo využito hned několik metod jejich oslovení. Mezi tyto metody patřilo oslovování v rámci facebookových kampaní, náhodný výběr prostřednictvím webových stránek projektu, oslovení skrze české a československé zahraniční organizace nebo skrze oficiální databáze nebo metodou sněhové koule. Janská (2024) upozorňuje, že vzorek respondentů nelze označovat za reprezentativní, neboť dotazník vyplňovali pouze ti respondenti, kteří ho byli ochotni vyplnit. Navíc bylo snazší oslovit určité skupiny krajanů a to vědce, kteří pracují v zahraničí. To v konečném důsledku zvyšuje podíl vzdělanějších respondentů. Dotazníkového šetření se také více zúčastnily ženy než muži. Vzhledem k tomu, že neexistuje žádná oficiální či neoficiální databáze české diaspory, nebyla jiná možnost než samovýběr respondentů podle zmíněných postupů. Z tohoto důvodu je zobecnění výsledků na celou českou krajanskou populaci silně omezené.

V rámci této části práce byla využita data pouze z AU (N=112) a NZ (N=108). Nejprve byly jednotlivé otázky z dotazníkového šetření rozděleny podle jejich charakteru do čtyř kategorií: sociodemografická, migrační, integrační a transnacionální. Poté byly číslovány na základě jejich pořadí v dotazníkovém šetření pro snadnější orientaci (pro účely práce nebyly využity všechny otázky, ale pouze ty, které nejvíce odpovídaly sledovaným kategoriím) (celé tabulky viz Příloha 2, 3, 4).

Do kategorie integračních ukazatelů byla například zařazena jazyková adaptace, zaměstnání, sociální vztahy, subjektivní pocit začlenění, politická participace a celková životní spokojenost. Rovněž byl v rámci této kategorie zahrnuty proměnné mapující vztahy k české

komunitě v zahraničí (frekvence kontaktů s krajany, účast na krajských akcích, začlenění v krajanských komunitách). Přestože některé proměnné, jako například návštěva českých akcí, začlenění v krajanských komunitách či frekvence kontaktu s krajany ve volném čase, mohou být vnímány spíše na pomezí integrace a transnacionalismu, jejich zařazení do širšího integračního chování lze opřít o současné chápání integrace. Podle Levitt (2001) a Vertovce (2004) udržování vazeb s krajanskou komunitou není v rozporu s úspěšnou integrací migrantů. Naopak krajanské sítě mohou poskytovat důležitou podporu či informace, které pomáhají migrantům překonávat počáteční překážky integrace a usnadňovat začlenění do hostitelské společnosti.

Některé odpovědi v rámci jednotlivých otázek musely být kvůli jejich nízké četnosti sloučeny tak, aby nedocházelo ke zkreslení výsledků. Jednalo se konkrétně o otázky sledující délku pobytu v zemi a věk (na základě odpovědí byly vytvořené kategorie), vzdělání (kategorie středoškolského vzdělání byly sloučeny), rodinný stav (byly vytvořené pouze dvě kategorie jelikož rodinný stav nebyl klíčovou otázkou, která by byla postavená na následných analýzách), velikost sídla (první dvě kategorie zachycující nejmenší města byly sloučené do jedné), ekonomické pozice (odpovědi byly sloučené pouze do tří kategorií), občanství respondenta, dětí i partnera (byly vybrány pouze odpovědi, které odpovídají tomuto výzkumu), pobytový status (odpovědi byly sloučené pouze do tří základních kategorií), sociální remitence, migrační důvody, kontakt s přáteli či rodinnou v Česku a chození k volbám v Česku (v tomto případě byly jednotlivé odpovědi sloučeny kvůli nízkému počtu odpovědí).

Pro zjištění rozdílů mezi jednotlivými odpověďmi Čechů žijící v AU a na NZ v rámci jednotlivých skupin bylo použito Cramerovo V z důvodu kategoriálního charakteru všech odpovědí. Tento koeficient vyjadřuje sílu asociace mezi sledovanými proměnnými a nabývá hodnot 0 až 1. Hodnoty blížící se k 1 značí silnější asociaci, naopak hodnoty blíže k 0 představují slabší až nulovou asociaci mezi proměnnými. Statistická významnost této asociace byla testována pomocí chí-kvadrát testu, konkrétní hodnoty testu nejsou uvedeny, neboť byly využity pouze pro zjištění, zda je výsledek statisticky významný na 5 % hladině významnosti. Ty proměnné, pro které byla zjištěna statisticky významná asociace jsou v Grafech 9, 10,11 a 12, označeny hvězdičkou (*). Následně byly vypočteny indexy integrace a transnacionalismu, které byly vypočteny jako průměr normalizovaných hodnot jednotlivých proměnných (viz Tabulka 6).

Tabulka 6: Přehled proměnných zahrnutých do indexu integrace a indexu transnacionalismu

Index integrace	**Index transnacionalizace**
39. Návštěva českých akcí	23. Posílání peněz do Česka (finanční remitence
(42. Překážky po příjezdu do cílové země)	30. Obohacení české společnosti (sociální remitence)
42a. Zvládnutí jazyka	34. Čestnost cest do Česka
42b. Práce a zaměstnání	35. Rodina a příbuzní v Česku
42c. Navazování nových kontaktů	36. Frekvence kontaktu s rodinou a přáteli v Česku
42d. Rodinné záležitosti	37. Účast na českých volbách
42e. Děti a škola	38. Sledovanost dění v Česku
47. Pocit sounáležitosti	40. Podnikatelské aktivity v Česku
(48. Začlenění ve spolcích v hostitelské zemi)	41. Dobrovolnické aktivity v Česku
48a. v profesních	
48b. v místních, zájmových	
48c. v krajanských komunitách	
52. Subjektivní pocit začlenění	
54a. Frekvence kontaktu s ostatními Čechy ve volném čase	
54b. Frekvence kontaktu s místními	
56. Docházení k volbám v hostitelské zemi	
57. Politická aktivita v hostitelské zemi	
60. Spokojenost se životem v hostitelské zemi	

Zdroj: vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno, jednotlivé proměnné do výpočtu indexů vstupovaly jako normalizované hodnoty a nabývaly hodnot 0 až 1. Na každou proměnnou, která byla měřena na Likertově škále (odpovědi byly orientované jako vyšší hodnota = pozitivní), byla konkrétně aplikována min-max normalizace (OECD 2008).

Vzorec pro normalizaci byl následující:

$$x_{normalized} = \frac{x - x_{min}}{x_{max} - x_{min}}$$

Pro proměnné s odpověďmi "Ano", "Ne" a "Netýká se mě" bylo provedeno následující kódování: "Ano" = 1, "Ne" = 0, zatímco odpověď "netýká se mě" byla považována za chybějící hodnoty a nebyla zahrnuta do výpočtu průměru pro daného respondenta a danou otázku.

Tato metoda byla zvolena z důvodu přehledného srovnání mezi proměnnými, které měly původně různé rozsahy. Normalizace zároveň zajistila, že všechny proměnné přispívají k výslednému indexu stejnou měrou a umožňují přímé porovnání míry integrace a transnacionálního chování mezi respondenty. Jak již bylo řečeno výše, po normalizaci dat byly získané hodnoty zprůměrovány, čímž vznikly oba indexy. Tímto postupem bylo zajištěno, aby všechny proměnné měly stejnou váhu bez ohledu na původní rozsah odpovědí. Vytvořené indexy tak mimo jiné mohou porovnávat každého respondenta mezi sebou (OECD 2008).

Dále bylo pomocí dvouvýběrového t-testu nezávislých výběrů zjišťováno, zda existuje statisticky významný rozdíl ve výsledných hodnotách těchto indexů mezi respondenty žijícími v AU a na NZ. Před samotným testováním byla provedena kontrola homogenity rozptylů pomocí Leveneho testu. Tento test v obou sledovaných případech nebyl signifikantní, čímž mohl být použit dvouvýběrový t-test. Dále bylo vypočítáno také Cohenovo D, které měří velikost efektu. V tomto případě, jak velký je rozdíl mezi sledovanými hodnotami u jednotlivých zemí ($d \approx 0{,}2$ = malý efekt, $d \approx 0{,}5$ = střední efekt, $d \approx 0{,}8$ a více = velký efekt).

Oba indexy byly následně také zaneseny do grafu (Graf 13) znázorňujícího vztah mezi integrací a transnacionálním chováním mezi respondenty ve sledovaných zemích (index integrace byl zanesen na osu Y a index transnacionalizace na osu X) pomocí regresních přímek. V grafu byl také uvedený koeficient determinace (R^2) pro každou zemi zvlášť, jenž ukazuje, jak dobře lze hodnoty indexu integrace vysvětlit pomocí indexu transnacionalizace.

Klíčové faktory, které ovlivňují integraci a transnacionalizaci (resp. index integrace a transnacionalizace) byly zjišťovány pomocí samostatných obecných lineárních modelů (GLM). Závislými proměnnými představovaly v modelech jednotlivě vytvořený index integrace a index transnacionalizace, nezávislé proměnné byly převážně kategoriálního charakteru. Stejně jako v předchozím případě byla před analýzami provedena kontrola homogenity rozptylů pomocí Leveneho testu. Tyto testy neprokázaly statisticky významné rozdíly na 5 % hladině významnosti, což potvrzuje splnění předpokladu homogenity rozptylů a podporuje spolehlivost výsledků GLM. Pro každý index byl vytvořen jeden souhrnný model zahrnující respondenty z obou zkoumaných zemí dohromady a dva samostatné modely analyzující respondenty žijící v AU a na NZ zvlášť. Při konstrukci modelů byly proměnné přidávány postupně (cílem bylo maximalizovat hodnotu Adjusted R^2 a zároveň zachovat celkovou statistickou významnost modelu). Přidávání dalších proměnných bylo průběžně testováno, pokud vedlo ke snížení

Adjusted R^2 nebo ke snížení statistické významnosti modelu jako celku, nebyly do finální verze modelu zařazeny. Ve výsledných modelech tak byly ponechány pouze ty prediktory, které přispívaly k vyššímu vysvětlení variability indexu integrace (resp. transnacionalismu) a současně neoslabovaly kvalitu modelu.

Grafickým výstupem této analýzy byly dvě tabulky (Tabulky 14 a 15). U každé predikované proměnné byly uvedeny hodnoty parciální Eta Square, které vyjadřují sílu vlivu dané proměnné na závislou proměnnou v rámci celého modelu. Hodnoty parciální Eta Square nabývají hodnot v intervalu od 0 do 1, přičemž vyšší čísla značí vyšší podíl vysvětlené variability danou proměnnou po zohlednění ostatních prediktorů v modelu. Tabulky obsahují jak proměnné, které byly zahrnuty ve všech modelech (pro oba státy, AU i NZ), tak proměnné, které byly specificky zařazeny pouze v některém z modelů.

V Tabulkách 14 a 15 jsou tyto proměnné uvedeny s příslušnými hodnotami pouze tam, kde byly skutečně součástí daného modelu. Součástí každé tabulky je také hodnota Adjusted R^2, která udává, jak dobře model jako celek vysvětluje variabilitu závislé proměnné, přičemž koriguje vliv počtu prediktorů a velikost vzorku. Hodnoty Adjusted R^2 se ve všech modelech pohybují v rozmezí 37,2 % až 52,7 %, což ukazuje na dostatečnou vysvětlující schopnost modelů. Zároveň byly zmíněny i hodnoty statistické významnosti všech modelů, které byly ověřeny pomocí F-testu, jenž je součástí výstupů GLM analýzy. Ve všech případech byla dosažena statistická významnost na hladině 1 %. Významnost jednotlivých proměnných byla posuzována na základě p-hodnot, přičemž hladina významnosti 5 % byla označena jednou hvězdičkou (*) a hladina významnosti 1 % dvěma hvězdičkami (**) (viz Tabulky 14 a 15).

4.2 Kvalitativní část výzkumu

Na základě dotazníkového šetření byli nejprve všichni respondenti z NZ i AU rozděleni podle délky pobytu v zemi do čtyř kategorií: 1-3 roky, 4-6 let, 7-10 let a 11 a více let. Délka pobytu byla v tomto případě hlavním kritériem rozdělení respondentů neboť právě tato proměnná je podle Essera (2006) nebo Berryho (1997) základním a mnohdy i klíčovým faktorem integrace migrantů. Zároveň tato proměnná vyšla jako velmi signifikantní faktor, jak v případě vytvořeného indexu integrace, tak v případě indexu transnacionalizace (viz Tabulky 14 a 15).

V rámci této typologie byly dále sledovány charakteristiky, které jsou propojeny s procesem integrace, transnacionalismu a migrace (např. kontakt s rodinou/přáteli v Česku, kontakt s místními, plány na návrat do Česka apod.) Typologie byla provedena k přehlednější

analýze respondentů v rámci sledovaných skupin, zároveň sloužila jako vodítko k výběru respondentů pro polostrukturované rozhovory (viz níže).

Austrálie

Tabulka 7: Typologie a základní charakteristika Čechů v AU

	Index integrace	**Index transnacionalismu**	**Průměrný věk**	**Spokojenost v zemi**	**Stručná charakteristika**
S1: 1-3 roky	0,61	0,45	30,5	4,1	Nejmladší respondenti s nejkratší průměrnou délkou pobytu v zemi, kteří udržují nejintenzivnější kontakty s rodinou a přáteli, nejvíce sledují dění v Česku, zároveň se vyznačují vysokou spokojeností se životem v AU.
S2: 4-6 let	0,60	0,43	37,2	4,3	Disponují vysokou intenzitou kontaktu s rodinou v Česku, sledování dění v Česku začíná u této skupiny respondentů postupně klesat, zatímco sounáležitost s AU postupně roste, což je spojeno s nižšími plány na odchod ze země.
S3: 7-10 let	0,61	0,40	38,2	4,6	Nejspokojenější skupina respondentů z AU s vyšší sounáležitostí s AU, jejich kontakt s rodinou v Česku a sledování dění se nadále oslabuje, disponují nízkými plány na odchod ze země.
S4: 11 a více let	0,65	0,39	55,2	4,5	Nejpočetnější skupina s nejdelší průměrnou délkou v zemi. Mají nejvyšší index integrace a nejnižší index transnacionalizace. Vyznačují se nižším kontaktem s rodinou a přáteli v Česku oproti jiným skupinám. Jsou se životem v AU vysoce spokojeni.

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámky: Hodnoty u proměnné "Spokojenost v zemi" představují průměrné skóre kódů v rámci vytvořených skupin podle délky pobytu. Její kódování nabývalo hodnot 0-5 (0= nejméně, 5= nejvíce)

Tabulka 8: Základní charakteristické ukazatele Čechů v AU dle vytvořené typologie

	S1: 1-3 roky	**S2: 4-6 let**	**S3: 7-10 let**	**S4: 11 a více let**
Index integrace	0,58	0,60	0,61	0,65
Index transnacionalismu	0,45	0,43	0,40	0,39
Průměrná délka pobytu	1,8	5,1	9,1	26,7
Průměrný věk	30,5	37,2	38,2	55,2
Frekvence kontaktu s rodinou/přáteli v Česku	2,8	2,5	2,3	2,2
Sledování dění v Česku	3,8	3,7	3,3	3,3
Sounáležitost s hostitelskou zemí	1,6	2,4	2,3	2,8

Plány na návrat do Česka	2,4	2,4	2,3	2,7
Plány na přestěhování do jiné země	2,6	2,6	2,6	2,9
Frekvence kontaktu s Čechy v AU	2,3	2,5	2,5	2,4
Frekvence kontaktu s místními	4,6	4,4	4,6	4,1
Spokojenost se životem v Austrálii	4,1	4,3	4,6	4,5
Počet respondentů	**10**	**19**	**18**	**63**

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámky: Hodnoty v tabulce (kromě indexu integrace, indexu transnacionalizace, průměrné délky pobytu a průměrného věku) představují průměrné skóre kódů v rámci vytvořených skupin podle délky pobytu. Každá proměnná byla hodnocena na škále s odlišným rozpětím podle jejího kódování, u všech proměnných mělo kódování vzestupný charakter (0 = nejméně, maximální hodnota = nejvíce). Rozsah škál jednotlivých proměnných byl následující: ***0–4:*** *Frekvence kontaktu s rodinou/přáteli v Česku;* ***0–5:*** *Sledování dění v Česku, Sounáležitost s hostitelskou zemí, Frekvence kontaktu s Čechy v AU, Frekvence kontaktu s místními, Spokojenost se životem v AU. U položek „Plány na návrat do Česka" a „Plány na přestěhování bylo kódování následující: Ano=0, Nevím=2, Ne=3.*

Graf 7: Porovnání indexu integrace a transnacionalizace v rámci vytvořené typologie u Čechů v AU

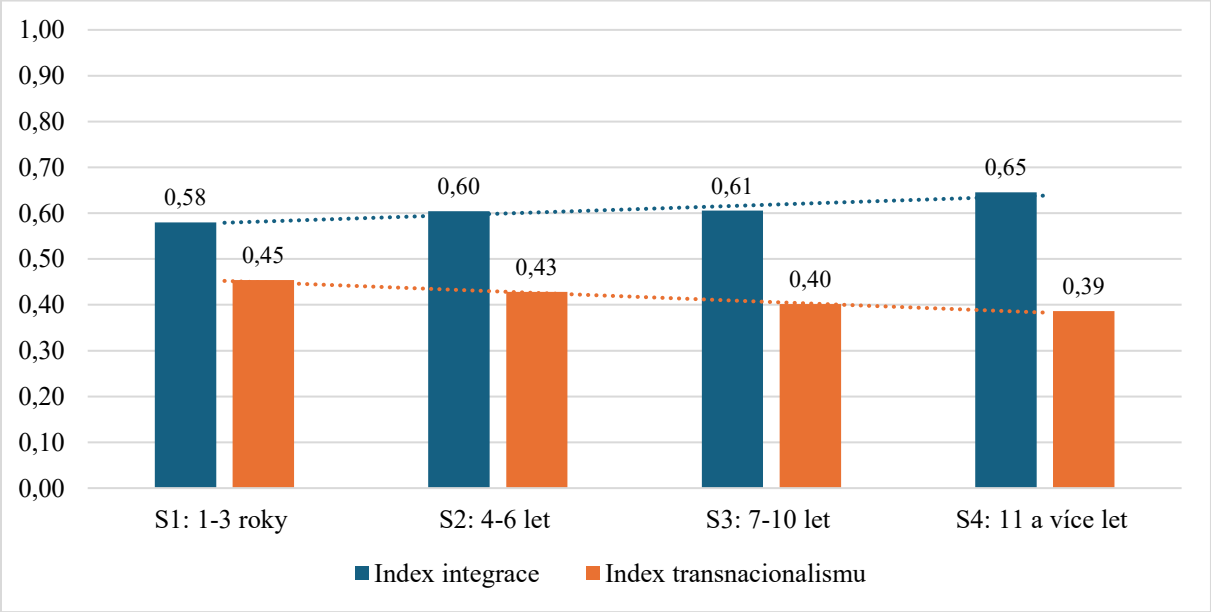

Zdroj: vlastní zpracování

Nový Zéland

Tabulka 9: Typologie a základní charakteristika Čechů na NZ

	Index integrace	Index transnacionalismu	Průměrný věk	Spokojenost v zemi	Stručná charakteristika
S1: 1-3 roky	0,49	0,41	32,3	3,6	Respondenti s nejkratší průměrnou délka pobytu na NZ, kteří udržují častý kontakt s rodinou a příteli v Česku. Cítí nízkou sounáležitost s NZ a mají vyšší plány na návrat do Česka i do jiné země, jsou nejméně spokojení se životem na NZ.
S2: 4-6 let	0,56	0,42	33,9	3,8	Tito respondenti udržují stále častý kontakt s rodinou v Česku a udržují značný zájmem o dění v Česku. Jejich sounáležitost k NZ je vyšší, což je spojeno s nižšími plány na návrat do Česka. Vyznačují se zvýšenou frekvencí kontaktu s krajany i místními obyvateli.
S3: 7-10 let	0,59	0,45	37,6	3,9	Respondenti s nejvyšším zájmem o sledování dění v česku a silným kontakty s krajany. Vyznačují se neutrálním pocitem sounáležitosti k NZ.
S4: 11 a více let	0,67	0,43	44,3	4,1	Respondenti s nejdelší průměrnou délkou pobytu a zároveň nejnižším kontaktem s rodinou/přáteli ze všech skupin spojeným s nízkým zájmem o dění v Česku. Vyznačují se nízkými plány na návrat do Česka či jiné země. Zároveň mají nejvyšší kontakt s místní populací a nejvyšší průměrnou spokojenost v zemi.

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámky: Hodnoty u proměnné "Spokojenost v zemi" představují průměrné skóre kódů v rámci vytvořených skupin podle délky pobytu. Její kódování nabývalo hodnot 0-5 (0= nejméně, 5= nejvíce).

Tabulka 10: Základní charakteristické ukazatele Čechů na NZ dle vytvořené typologie

	S1: 1-3 roky	S2: 4-6 let	S3: 7-10 let	S4: 11 a více let
Index integrace	0,49	0,56	0,59	0,67
Index transnacionalismu	0,41	0,42	0,45	0,43
Průměrná délka pobytu	2,1	4,6	8,4	15,5
Průměrný věk	32,3	33,9	37,6	44,3
Frekvence kontaktu s rodinou/přáteli v Česku	2,7	2,7	2,6	2,2
Sledování dění v Česku	3,7	3,7	4,1	3,3
Sounáležitost s hostitelskou zemí	2,0	2,3	2,3	2,9
Plány na návrat do Česka	2,0	2,1	2,1	2,5

Plány na přestěhování do jiné země	1,9	2,1	2,3	2,7
Frekvence kontaktu s Čechy na NZ	2,6	3,0	3,0	3,3
Frekvence kontaktu s místními	3,6	3,7	3,7	3,9
Spokojenost se životem v NZ	3,6	3,9	4,0	4,1
Počet respondentů	**22**	**32**	**27**	**27**

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámky: Hodnoty v tabulce (kromě indexu integrace, indexu transnacionalizace, průměrné délky pobytu a průměrného věku) představují průměrné skóre odpovědí v rámci vytvořených skupin podle délky pobytu. Každá proměnná byla hodnocena na škále s odlišným rozpětím podle jejího kódování, u všech proměnných mělo kódování vzestupný charakter (0 = nejméně, maximální hodnota = nejvíce). Rozsah škál jednotlivých proměnných byl následující: ***0–4:*** *Frekvence kontaktu s rodinou/přáteli v Česku;* ***0–5:*** *Sledování dění v Česku, Sounáležitost s hostitelskou zemí, Frekvence kontaktu s Čechy na NZ, Frekvence kontaktu s místními, Spokojenost se životem na NZ. U položek „Plány na návrat do Česka" a „Plány na přestěhování bylo kódování následující: Ano=0, Nevím=2, Ne=3.*

Graf 8: Porovnání indexu integrace a transnacionalizace v rámci vytvořené typologie u Čechů na NZ

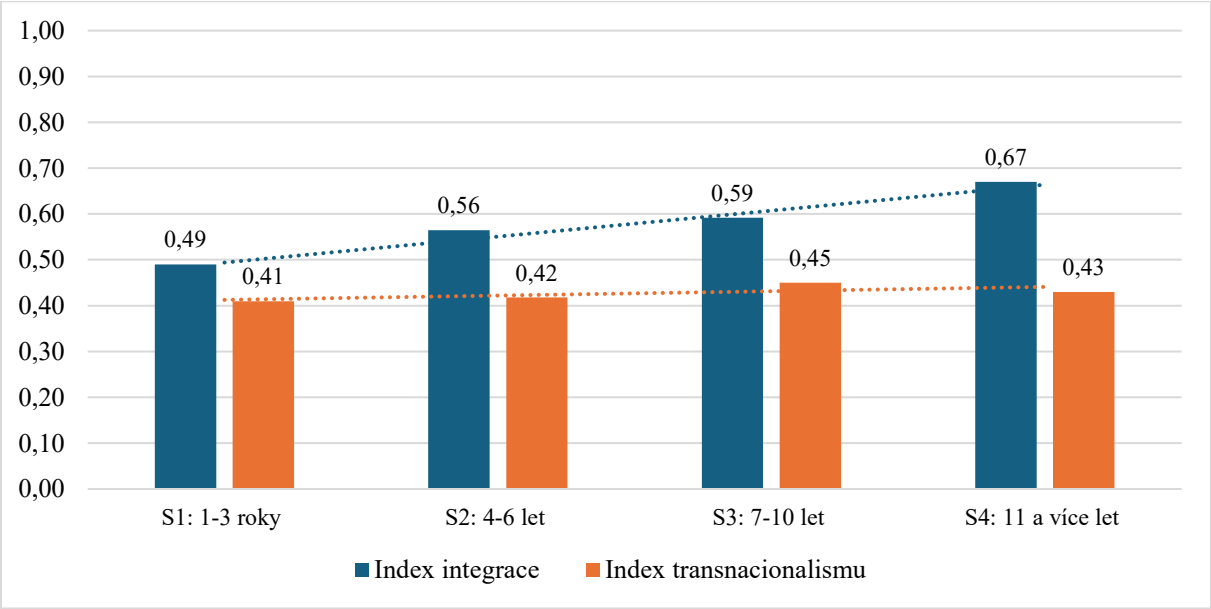

Zdroj: vlastní zpracování

Z kvantitativní analýzy (viz Graf 11) i z porovnání respondentů dle typologie obou zemí (viz Tabulka 8, 10 a Graf 11) se ukázalo, že Češi na NZ jsou průměrně méně subjektivně

spokojeni se svým životem v zemi a zároveň mají větší tendence k odchodu ze země. Právě tyto rozdíly byly z tohoto důvodu jedním z témat, kterému se věnovaly polostrukturované rozhovory. Rovněž z těchto důvodů byl kvalitativní výzkum specificky zaměřen pouze na Čechy na Novém Zélandu.

Právě metoda polostrukturovaného rozhovoru mohla více přiblížit osobní zkušenosti a postoje respondentů, čímž bude hlouběji prozkoumána daná problematika. Podle Hendla a Remra (2017) se tento typ rozhovoru vyznačuje stanovenými tématy od výzkumníka, který také určuje jejich pořadí při realizaci rozhovoru. Polostrukturované rozhovory se kromě zmiňované spokojenosti také věnovaly samotnému procesu migrace, integrace a transnacionálního chování (rozhovorové otázky viz Příloha 5). Hlavní předností polostrukturovaného rozhovoru (nebo také rozhovoru s návodem) je jeho jednotná podoba. Na druhou stranu může docházet k vynechání důležitých témat, ke kterým by se účastník rozhovoru mohl sám vyjádřit (Hendl a Remr 2017).

Samotná typologie, jak již bylo řečeno výše v textu, byla využita k výběru respondentů pro polostrukturované rozhovory. Cílem bylo zajistit jejich rovnoměrné zastoupení i v různých fázích pobytu a získat tak předpokládané odlišné zkušenosti v oblasti integrace a transnacionálního chování (snahou bylo získat alespoň dva respondenty z každé skupiny). Respondenti byli osloveni na základě předchozího kvantitativního šetření, kde měli možnost dobrovolně zanechat své kontaktní údaje. Vzhledem k omezenému počtu osob, které na sebe kontaktní údaje zanechaly, byli nakonec osloveni všichni respondenti pomocí emailové korespondence. S těmi, kteří vyjádřili zájem a ochotu se na rozhovoru podílet, byl poté proveden samotný rozhovor.

Během května 2025 bylo realizováno 10 rozhovorů (s 6 ženami a 4 muži). Vzhledem k velké geografické vzdálenosti od Česka probíhaly všechny rozhovory online formou jako tzv. telefonní interview. Podle Miovského (2006) tento typ rozhovoru představuje značnou úsporu času i financí, samotná geografická vzdálenost byla pro samotné rozhovory limitující a to kvůli časovému rozdílu mezi Českem a NZ (časový rozdíl mezi zeměmi činí 10 hodin). Respondenti byli na začátku každého rozhovoru tázáni na informovaný souhlas, který potvrzoval svolení s účastí ve výzkumu, zároveň byli všichni upozorňováni na nahrávání rozhovoru. Tato nahrávka sloužila poté k jeho pozdějšímu přepisu. Rovněž byli všichni ze zúčastněných poučeni o anonymitě rozhovoru a o možnosti kdykoliv rozhovor ukončit. Pro zachování úplné anonymity byly všem respondentům přiřazeny kódy (R1, R2, R3 apod. viz Tabulka 11).

Tabulka 11: Základní typologie respondentů

	Pohlaví	**Věk**	**Délka pobytu v zemi**	**Vzdělání**	**Povolání**	**Občanství NZ**
R1	žena	32	3 roky	vysokoškolské	recepční	ne
R2	žena	30	3 roky	vysokoškolské	nezaměstnaná	ne
R3	žena	32	5 let	vysokoškolské	práce v chemickém oboru (WM New Zealand)	ne
R4	žena	40	9 let	vysokoškolské	manažerka v obchodě s potravinami	ne
R5	muž	38	10 let	středoškolské	technik	ano
R6	muž	37	12 let	středoškolské	práce v project management	ne
R7	žena	35	13 let	vysokoškolské	mateřská dovolená	ano
R8	žena	42	14 let	středoškolské	práce ve vinařském průmyslu	ne
R9	muž	39	14 let	středoškolské	pilot	ano
R10	muž	51	20 let	středoškolské	práce v IT (software design)	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí 40 až 75 minut podle otevřenosti jednotlivých respondentů. Všechny rozhovory byly doslovně přepsány, což bylo potřebné k následnému kódování. V případě tohoto výzkumu se jednalo o otevřené kódování, které je podle Hendla (2005) považováno za jeden z nejběžnějších postupů při analýze kvalitativních dat. Proces otevřeného kódování je poté charakterizován jako identifikace významových jednotek, podle odpovídající zkoumané oblasti. V rámci tohoto výzkumu se tyto kódy vztahovaly např. k tématům spokojenosti se životem v hostitelské zemi, intenzitě udržování kontaktů s rodinou a přáteli v Česku nebo kontaktu s místními obyvateli (tj. pomocí tzv. deduktivního kódování). Další kódy byly vytvářeny v průběhu čtení rozhovorů a na základě významů, jak respondenti hovořili o svých zkušenostech (tj. metoda induktivního kódování). Kódy či jednotky analýzy byly v textu patrné jako fráze či krátké věty, které se podle Švaříčka a Šeďové (2007) mohou od sebe velikostně lišit. V následující fázi analýzy byly jednotlivé kódy shlukovány do širších kategorií dle podobného významu, které napomohly porovnat postoje jednotlivých respondentů.

5. Výsledky kvantitativního šetření

Cílem této kapitoly je podrobně analyzovat a porovnat migrační chování a integraci českých krajanů v obou zemích. Pro komplexnější porovnání byly vytvořeny indexy integrace a transnacionalizace, na kterých jsou rovněž sledovány faktory, které tyto indexy ovlivňují.

5.1 Základní charakteristika vzorku

Sociodemografické složení respondentů (AU N=112, NZ =108) bylo analyzováno z hlediska věku, pohlaví, dosaženého vzdělání, rodinného stavu, velikosti sídla, ekonomické pozice, ekonomické kvalifikace, rodičovství, pobytového statusu či občanství (viz Tabulka 12). Nejpočetnější věkovou skupinou byla v rámci obou sledovaných států věková kategorie cca 50 let (70 % v případě NZ a cca 50 % u AU). Respondenti žijící na NZ byli průměrně mladší (v průměru 37 let) než ti v AU (v průměru 47 let), což odpovídá statistikám ze sčítání lidu (StatsNZ 2024; ABS 2024). U obou destinací také převažovali muži nad ženami.

Vzdělanostní struktura respondentů je u obou destinací podobná (viz Tabulka 12), ve zkoumaném vzorku převažovali středoškoláci a vysokoškoláci. V tomto ohledu je nutné upozornit na cílenou metodu výběru respondentů (viz kapitola 4.1) a jejich ochotu se výzkumu zúčastnit. Složení respondentů podle ekonomické kvalifikace koreluje se vzdělanostní strukturou respondentů, kdy respondenti v obou zemích nejčastěji vykonávají své zaměstnání se střední až vysokou kvalifikací. To rovněž odpovídá statistikám ze sčítání lidu (StatsNZ 2024; ABS 2024), kdy nejvíce Čechů pracuje jako profesionálové či manažeři. Tato zjištění svědčí o vysoké míře socio-ekonomické integrace, jak ji definují Bosswick a Heckmann (2006).

Nejvíce respondentů z AU (84 %) žije v největších australských městech, 66 % z nich dokonce ve městech nad 1 milion obyvatel. Podle ABS (2024) je to Sydney (Nový Jižní Wales) a Melbourne (Victoria) (MZV 2022). Naopak v případě NZ je nejvíce respondentů v malých městech do 20 tis. obyvatel, což může právě souviset s pracovním trhem (např. práce v zemědělství), životním stylem nebo s dostupností bydlení. Silně zastoupená skupina žije také ve velkých městech jako např. v Christchurch či Aukland, kde se nachází početné české komunity migrantů (viz Tabulka 12).

Přibližně dvě třetiny respondentů v obou zemích disponují pobytovým oprávněním (občanstvím), které jim umožňuje volit (AU 68 %, NZ 62). Rozdíly v držení občanství mezi respondenty obou zemí lze pak obecně interpretovat jako indikátor míry naplnění právně-politické dimenze integrace, jak ji popisují Bosswick a Heckmann (2006). V případě AU pak mezi respondenty převládá duální občanství (55 %), zatímco pouze české občanství má 29 %

respondentů. Opačná situace je na NZ, kde 65 % respondentů má pouze české občanství, duální pouze 32 %. Čistě novozélandské či jiné kombinace jsou okrajové v obou případech (< 10 %).

Tabulka 12: Základní sociodemografická charakteristika respondentů

		Austrálie		**Nový Zéland**	
		N	**%**	**N**	**%**
Věk	30 let a méně	5	4,5	20	18,5
	31-45 let	58	51,8	76	70,4
	46-60 let	28	25	11	10,2
	více než 60 let	21	18,8	1	0,9
Pohlaví	Žena	63	56,3	70	64,8
	Muž	49	43,8	38	35,2
Vzdělání (nejvyšší dosažené)	Základní	2	1,8	1	0,9
	Střední	35	31,3	36	33,3
	Bakalářské	28	25	23	21,3
	Magisterské	41	36,6	42	38,9
	Doktorské	6	5,4	6	5,6
Rodinný stav	Má partnera/partnerku	87	77,7	85	78,7
	Nemá partnera/partnerku	25	22,3	23	21,3
Sídlo (podle velikosti)	Malé město (do 20 tis obyv.)	9	8	40	37
	Střední město (20-100 tis. obyv.)	9	8	16	14,8
	Velké město (100 tis. - 1 mil obyv.)	20	17,9	31	28,7
	Velkoměsto (nad 1 mil obyv.)	74	66,1	21	19,4
Ekonomická pozice	Nepracující	30	26,8	8	7,4
	Pracující	62	55,4	86	79,6
	Podnikatel/ka	20	17,9	14	13
Ekonomická kvalifikace	Nevyžadující kvalifikaci	7	6,3	11	10,2
	Vyžadující nízkou kvalifikaci	9	8	18	16,7
	Vyžadující střední kvalifikaci	36	32,1	33	30,6
	Vyžadující relativně vysokou kvalifikaci	27	24,1	23	21,3
	Vyžadují vysokou kvalifikaci	30	24,1	22	20,4

	Netýká se mě	3	2,7	1	0,9
Děti	Nemá děti	49	43,8	66	61,1
	Má děti	63	56,3	42	38,9
Pobytový status umožňující volit	Ano	76	67,9	67	62,0
	Ne	36	32,1	41	38,0
Občanství	Pouze české	32	28,9	70	64,8
	Duální (české i občanství hostitelské země)	61	54,5	34	31,5
	Pouze občan hostitelské země	11	9,8	1	0,9
	Občanství jiné země/kombinace	8	7,1	3	2,8
Pobytový status	Dlouhodobý pobyt na dobu určitou	20	17,9	38	35,2
	Trvalý pobyt	18	16,1	34	31,5
	Občanem hostitelské země	74	66,1	36	33,3
Občanství partnera (celkem neodpovědělo 45 osob)	české	8	7,1	25	23,1
	duální (české a občanství hostitelské země)	52	46,4	16	14,8
	občanství hostitelské země	4	3,6	21	19,4
	jiné/kombinace	25	22,3	24	22,2

Zdroj: *vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR*

5.2 Porovnání obou zemí pomocí Cramerova V

Cílem této kapitoly je porovnat integraci a transnacionální chování v obou zemích a zjistit v čem jsou si podobné a kde se liší. První skupinou proměnných jsou sociodemografické charakteristiky (viz Graf 9). Hodnoty Cramerova V ukazují, že statisticky nejvýznamnější rozdíly jsou ve věkovém rozložení respondentů, místě bydliště podle velikosti (viz výše), občanství a pobytovém statusu. Právě věkové rozložení respondentů odráží i širší české komunity v obou zemích, kdy australská komunita je podle dostupných statistik v průměru asi o deset let starší než novozélandská (ABS 2024; StatsNZ 2024). Podle Penninxe (2005) nižší průměrný věk na NZ naznačuje, že ve srovnání s AU mají novozélandští migranti větší potenciál k rychlé kulturní a jazykové adaptaci.

Více než 66 % respondentů z AU získalo občanství hostitelské země, v případě NZ je to pouze 33 % (viz Graf 9). To do jisté míry může zabraňovat hlubší integraci z důvodu nejistoty získání víza umožňující trvalý pobyt.

*Graf 9: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – socioekonomické a demografické charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)*

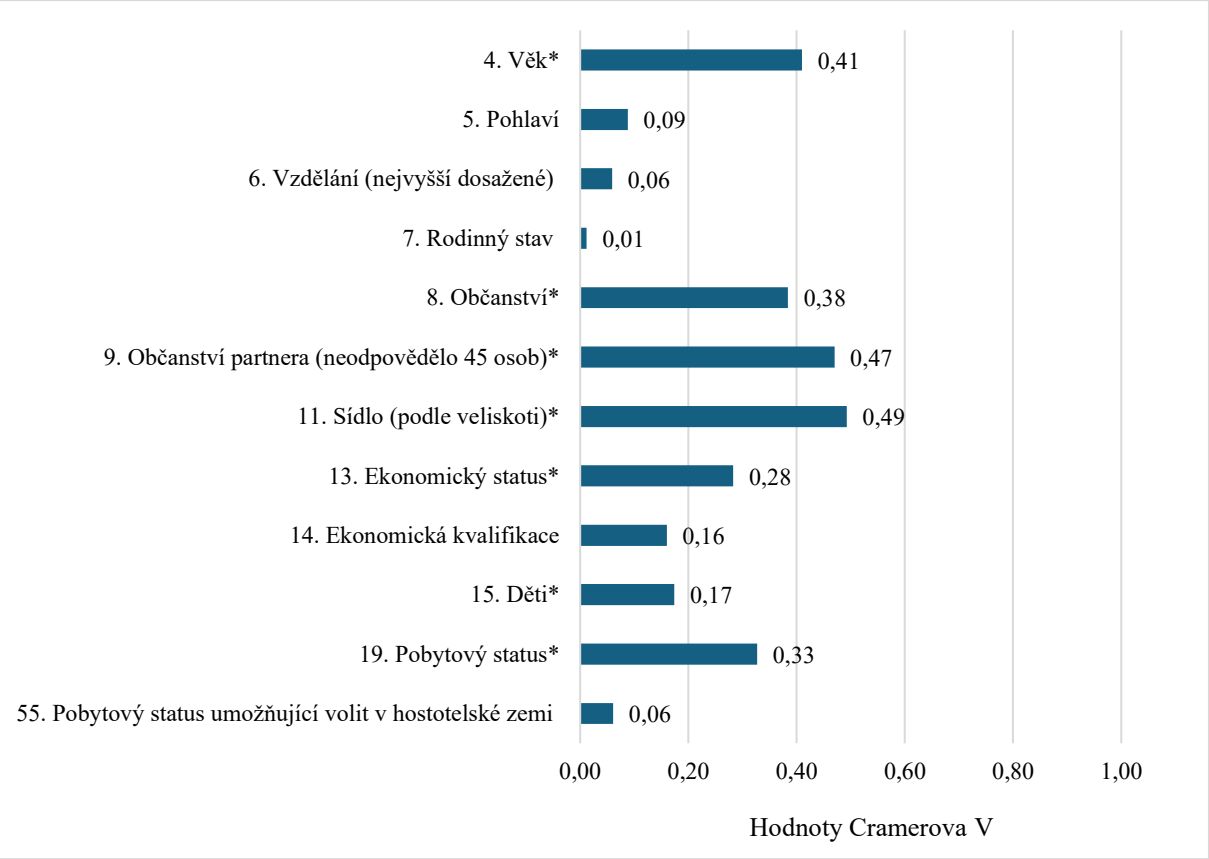

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Migrační charakteristiky

Pokud jde o migrační charakteristiky (viz Graf 10, Příloha 2), nejsilnějším rozdílem mezi respondenty ve sledovaných zemích je délka pobytu v hostitelské zemi. Zatímco 75 % respondentů žije na NZ méně než 10 let, v AU je to jen 42 %. Ještě větší rozdíl lze hledat u těch, co žijí v dané zemi více než 20 let (v AU je to téměř 34 % a na NZ pouhé 3 %). Tato rozdílnost může v širším měřítku souviset i se samotnou migrační politikou obou zemí. AU historicky přijímala více dlouhodobých přistěhovalců, zatímco NZ hostí více sezónních pracovníků, což odpovídá nové migraci na NZ (viz Jánská a kol. 2022) (Bedford a Spoonley 2014).

Také samotná motivace k migraci se mezi skupinami poměrně liší. Největší rozdíly se objevují u důvodů migrace: kvalita práce, finanční situace, vzdělání, politické faktory a poznání nového prostředí. Respondenti z AU jsou více motivováni ekonomickými důvody, naopak

respondenti z NZ hledají spíše vzdělávací příležitosti nebo chtějí poznávat nové kulturní prostředí (Hawthorne 2010). Důvody pro setrvání v zahraničí se mezi respondenty v AU a na NZ liší v tom, jak moc jsou zvyklí na život v nové zemi a jaká je jejich míra nespokojenosti se životem v Česku. Právě zvyk je nejvýznamnějším rozdílem, který určuje setrvání. To pravděpodobně značí o tom, že jedna skupina respondentů je více adaptovaná na život v cizině než druhá. V případě respondentů z AU je právě zvyk téměř z 60 % označovaný jako zásadní či zcela zásadní důvod k setrvání, v případě respondentů na NZ je to pouze okolo 45 %.

Zajímavé je, že téměř 26 % respondentů z NZ uvedlo, že plánují návrat do ČR, naopak v případě respondentů z AU je to pouze okolo 13 % (naopak téměř 70 % z nich návrat do Česka neplánuje vůbec). Větší rozdíly lze hledat v případě plánů do přestěhování do jiné země. Téměř 19 % respondentů z NZ uvedlo, že tyto plány mají, v případě AU to bylo pouze 4 %. Podle Mitchell a kol. (2020) se NZ po pandemii COVID-19 potýká s vysokou inflací a rostoucími životními náklady. AU naproti tomu představuje výrazně stabilnější ekonomický systém s vyšším platovým ohodnocením a lepšími pracovními příležitostmi.

Ačkoliv je česká administrativa formálně stejná pro všechny krajany v zahraničí, lze si všimnout, že silným rozdílem je vnímání překážek spojených právě s českou administrativou. Zhruba 50 % respondentů z NZ uvedlo, že tato překážka byla pro ně obtížná překonat, v případě respondentů z AU to bylo pouze 27 %. Celkově fakt, že velký podíl respondentů vnímá tuto překážku jako obtížnou k překonání může být způsobeno tím, že česká administrativa může být mimo EU málo přehledná. Obtížné vnímání administrativy může podle Levitt (2004) potenciálně snižovat motivaci k návratu či k aktivnímu udržování vazeb s domovskou zemí. Konkrétní rozdíl mezi respondenty v rámci zemí lze částečně vysvětlit rozdílnou dostupností služeb, kdy například na NZ zcela chybí česká ambasáda. K dispozici je pouze honorární konzulát v Aucklandu, jehož pravomoci jsou poměrně omezené (konzulát například nemůže vydávat cestovní pasy). Všechna složitější agenda se musí vyřizovat přes AU, kde má Česko velvyslanectví v Canbeře a konzulární úřady v Sydney a Melbourne (MZV 2025).

*Graf 10: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – migrační charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)*

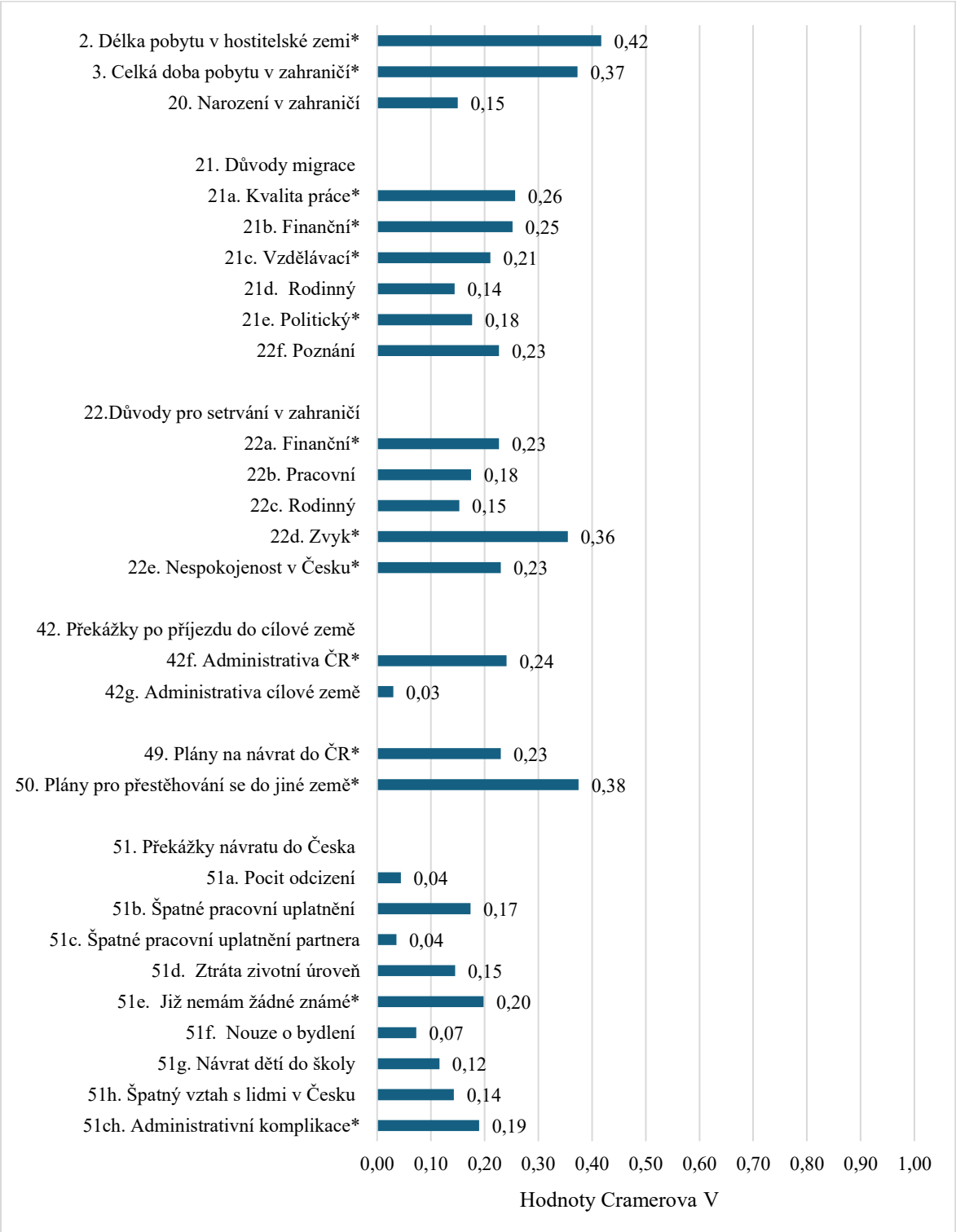

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Integrační ukazatele

Nejvyšší rozdíly se objevují v rámci spokojenosti se životem v hostitelské zemi, byť míra spokojenosti je vysoká u obou sledovaných zemí (90 % respondentů v AU je se svým životem spokojeno či zcela spokojeno, zatímco na NZ je to "jen" 70 %) (viz Graf 11 a Příloha 3). Z toho lze vyvodit, že respondenti, kteří jsou více spokojeni se svým životem v hostitelské zemi pravděpodobně vykazují vyšší míru integrace, na což také ve své práci upozorňuje de Haas a kol. (2015). Důvodem vyšší míry spokojenosti českých migrantů v AU může být tedy pravděpodobně právě její vyšší míra integrace, která se např. odráží ve stabilnějším pracovním uplatnění či větším zakotvení v místní společnosti. Roli může hrát i větší velikost a rozmanitost české komunity.

Dalšími odlišnými faktory je míra sociální kontaktu s místními a pocit sounáležitosti (viz Graf 11). Respondenti žijící v AU vykazují výrazně vyšší sounáležitost s novou hostitelskou zemí (22 %, oproti 13 % na NZ), zároveň častěji navazují sociální kontakt s místními (79 % v AU vs 64 % na NZ). Tento rozdíl může být způsoben několika faktory, které souvisí například i s velikostí a charakterem měst (viz výše) (MZV 2022). Respondenti z NZ také mohou více využívat víza, která jsou určena sezonním pracovníkům (viz Working Holiday víza), častěji tak pracují spíše v zemědělství mimo velká města.

Jedním z nejvýraznějších rozdílů mezi migranty v AU a na NZ je účast ve volbách v hostitelské zemi (viz Graf 11). Právě politickou participaci lze považovat za jeden z klíčových indikátorů integrace (Esser 2006). Nejen že politická participace vyjadřuje právní status migranta, souvisí také s pocitem příslušnosti k dané společnosti. Zatímco v AU chodí volit téměř 60 % oprávněných migrantů, na NZ je to jen kolem 40 %. Významný rozdíl mezi zeměmi lze pozorovat i v účasti v profesních spolcích (AU 42 %, NZ 52 %), což může být ovlivněno například strukturou pracovního trhu.

Zajímavé je, že subjektivní pocit začlenění do společnosti nevykazuje mezi oběma skupinami migrantů rozdíly (viz Graf 11). Ačkoliv lze hledat výrazné rozdíly v jiných aspektech, jejich vnitřní pocit přijetí a sounáležitosti vnímají obě skupiny migrantů podobně. Důvodem můžou být například odlišné integrační strategie obou sledovaných států.

*Graf 11: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – integrační charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)*

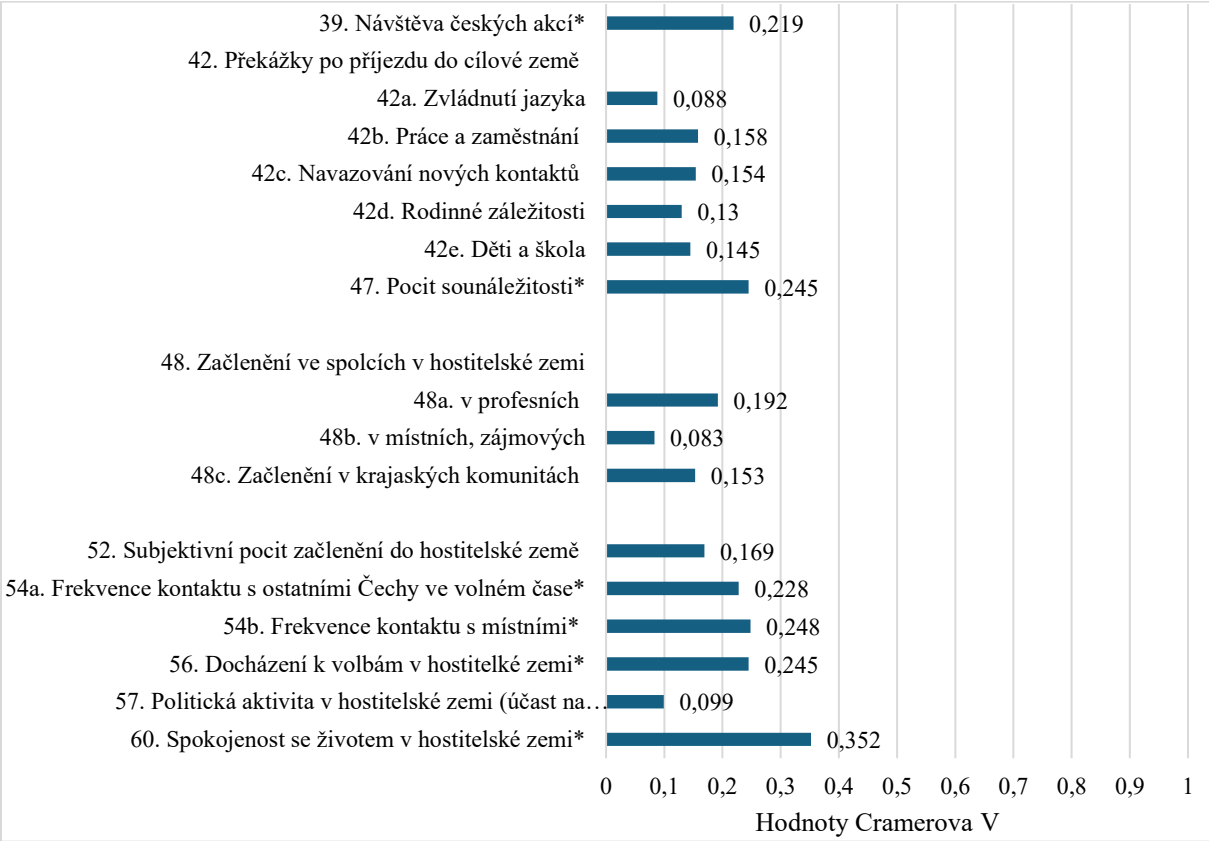

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Transnacionální chování

Poslední sledovanou skupinou proměnných byla skupina transnacionálního chování respondentů. Nejvýraznějším rozdílem je účast na českých volbách (v AU chodí k volbám 20 % respondentů, na NZ pouze 5 %) (viz Graf 12 a Příloha 4), což, jak již bylo v předchozí části práce zmíněno, je pravděpodobně dáno rozdílnou dostupností služeb, kdy na NZ zcela chybí česká ambasáda. Češi na Novém Zélandu musí kvůli českým volbám do AU, což dělá celý proces volby výrazně složitějším a nákladnějším (MZV 2025b). Tento rozdíl se pravděpodobně promění již v průběhu roku 2025 díky tzv. korespondenční volbě, která podle MZV (2024b) výrazně zjednoduší možnost volby a zároveň vyrovná nerovné podmínky pro výkon volebního práva všem českým občanům.

Méně výrazný, ale přesto významný rozdíl, lze sledovat ve frekvenci kontaktu s rodinou a přáteli v Česku. V tomto případě jsou respondenti z NZ častěji v kontaktu s přáteli a rodinou v Česku – několikrát týdně či denně je v kontaktu s rodinou okolo 56 %, v případě AU je to 46 % (viz Graf 12). Faktor, který tuto proměnnou pravděpodobně nejvíce ovlivňuje je právě

celková délka pobytu v zemi nebo například i věk. Ekonomické vazby na Česko jsou si v rámci sledovaných zemí velmi podobné. Posílání peněz či dobrovolnické aktivity mají velmi nízké hodnoty Cramerova V (viz Graf 12). Proměnné mezi sledovanými zeměmi tak nevykazují téměř žádné či velice slabé rozdíly. To naznačuje, že se Češi v obou zemích chovají v těchto ohledech velice podobně.

*Graf 12: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – transnacionální charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)*

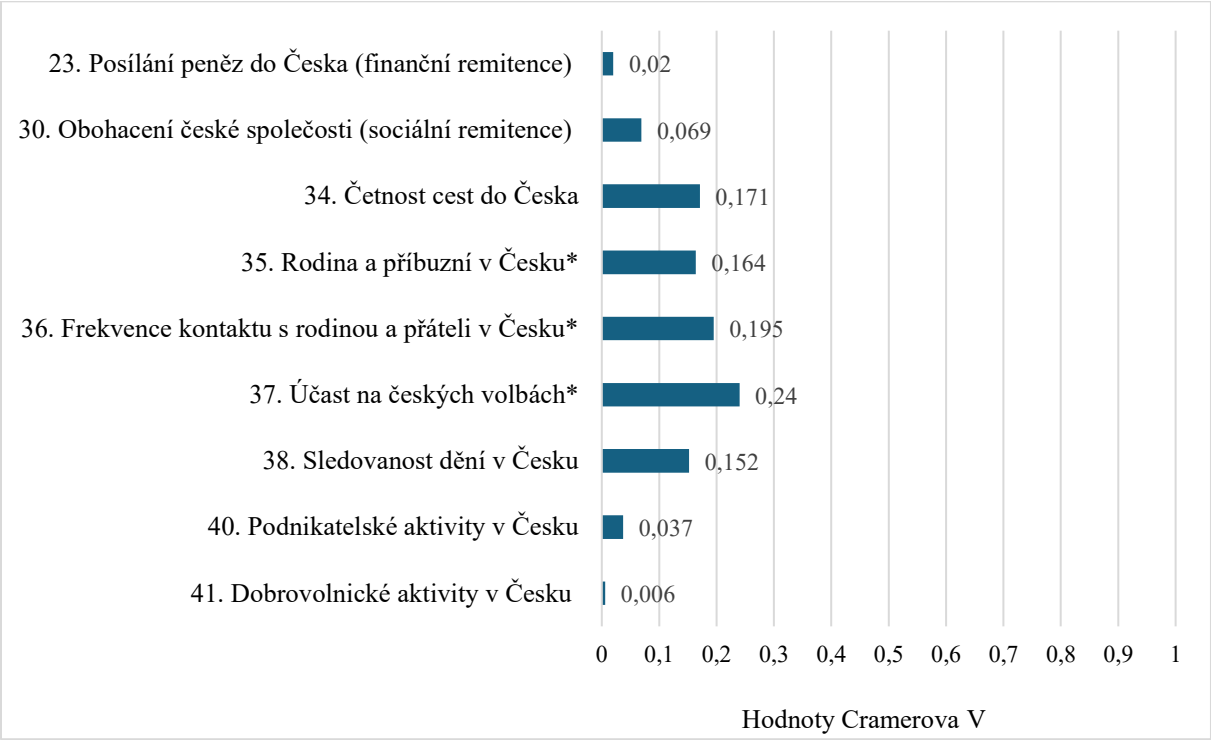

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Analýza koeficientů Cramerovo V ukázala, v čem se Češi v obou sledovaných zemích od sebe nejvíce liší a to v souvislosti s jejich migračním, integračním a transnacionálním chováním. Tyto nejvýraznější odlišnosti (viz spokojenost se životem v zemi či plány na odchod ze země) jsou klíčové pro další zkoumání, kterému se budou věnovat následující části této práce.

5.3 Integrace a transnacionálního chování Čechů

Z vybraných integračních a transnacionálních charakteristik byl poté vytvořen index integrace a transnacionalizace pro snadnější celkové porovnání obou sledovaných zemí mezi sebou. Jak již předchozí zkoumání rozdílů na úrovni jednotlivých proměnných napovídá, index integrace byl napříč zeměmi statisticky významně odlišný na 5 % hladině významnosti (viz Tabulka 13). Konkrétně AU dosahovala v rámci tohoto šetření průměrně vyššího indexu integrace než NZ, což může být způsobeno celou řadou faktorů (viz integrační ukazatele podkapitola 5.2). Tento výsledek je v souladu s teoriemi, které zdůrazňují důležitost faktorů jako je délka pobytu pro hlubší integraci, jak uvádí Berry (1997), Esser (2006) nebo Penninx a Garcés-Mascareñas (2016). Zajímavé je, že naopak index transnacionalismu nevykazoval statisticky významné rozdíly napříč sledovanými zeměmi, což poukazuje na podobné chování zúčastněných respondentů (viz výše) (NZ vykazoval průměrně vyšší hodnotu než v případě AU) (viz Tabulka 13). Takový výsledek poté odpovídá práci Levitt a Jaworské (2007), v rámci které upozorňují, že s rostoucí integrací nemusí slábnout transnacionální chování migrantů.

Tabulka 13: Porovnání rozdílů indexu integrace a transnacionalizace na základě t-testu

		Průměr	**Signifikance** ($p < 0,05$)	**Cohenovo D**
Index integrace	Austrálie	0,628	0,008	0,359
	Nový Zéland	0,548		
Index transnacionalizace	Austrálie	0,404	0,146	(-0,197)
	Nový Zéland	0,431		

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Nejsilnějším faktorem integrace v obou sledovaných zemích byla **délka pobytu**, což odpovídá např. klasické teorii asimilace (viz Gordon 1964), která popisuje, že s delším časem stráveným v hostitelské zemi dochází k postupnému začleňování migrantů. Také podle Essera (2006) či Berryho (1997) je právě délka pobytu klíčovým faktorem k hlubší sociální, kulturní, ekonomické či politické integraci cizinců. S délkou pobytu se také zvyšuje pravděpodobnost získání občanství, které je považováno za jeden z nejvyšších kroků v procesu integrace do cizí společnosti (Gathmann a Garbers 2023). Faktor délky pobytu je výraznější na NZ než v AU, což může souviset s menší velikostí země a její komunitně orientovanou společností (viz Tabulku 14). Na NZ mají migranti často více příležitostí k zapojení se do společenského života a k vytvoření pevných sociálních vazeb, což podporuje a zrychluje celý integrační proces.

Významným faktorem ovlivňujícím integraci, který se projevil v případě AU, byla **ekonomická pozice migrantů** (viz Tabulku 14)**.** To může souviset s tím, že migranti, kteří v hostitelské zemi dosáhli stabilního zaměstnání a ekonomického zajištění, se výrazně lépe integrují než ti, kteří práci postrádají. Tuto domněnku podporují i Portes a Rumbaut (2001) či zpráva OECD (2018), podle nichž je zaměstnání jedním z hlavních kanálů sociální mobility a klíčovým faktorem integrace migrantů do hostitelské společnosti. Zajímavé je, že na NZ ekonomická pozice migrantů neprojevila jako statisticky významný faktor (viz Tabulku 14), což může souviset se specifickou strukturou tamního pracovního trhu, který je často orientován na sezónní a krátkodobé práce (viz výše). S faktorem ekonomické pozice migrantů je silně spojený i faktor **ekonomické kvalifikace.** Tento faktor měl statistickou významnost pouze v modelu zahrnující obě země zároveň (viz Tabulku 14). V rámci jednotlivých států se jeho vliv značně oslabil, což může značit jeho obecnou důležitost, v kontextu jednotlivých zemí může záležet na řadě jiných faktorů. V tomto ohledu může hrát roli i uznávání zahraničních kvalifikací, které je podle Semerádové (2014) často problematické.

V případě NZ se narozdíl od AU ukázala **velikost sídla** jako významný faktor integrace (viz Tabulku 14), což může souviset s nižší mírou urbanizace celé země a menším počet velkých měst. V AU se velikost sídla jako statisticky významný faktor integrace neprokázala, důvodem může být rozložení české komunity napříč různě velkými městy. Život ve větších městech (v případě NZ např. Auckland nebo Wellington) je spojený s lepší integrací migrantů, neboť velká města nabízejí více příležitostí k zaměstnání, vzdělání a navazování sociálních kontaktů, což jsou klíčové faktory podporující integraci (Phillips 2006). To potvrzuje Vertovec (2007), podle kterého jsou větší města charakteristická vyšší otevřeností vůči kulturní rozmanitosti, což může proces začlenění migrantů výrazně usnadnit. Naopak menší města a venkovské oblasti bývají tradičnější a méně otevřené k přijímání obyvatel jiných národností.

Věk migrantů se v této analýze ukázal také jako statisticky významný faktor integrace jak v souhrnném modelu pro oba státy, tak i v samostatném modelu pro AU, ačkoliv s velmi slabým účinkem (viz Tabulku 14). Věk je obecně považován za důležitý faktor ovlivňující integrační procesy migrantů. To odpovídá pracím Bosswicka a Heckmanna (2005) či Berryho (1997), kteří tvrdí, že mladší migranti mají větší kapacitu osvojit si nový jazyk, flexibilněji se přizpůsobit pracovním podmínkám a snadněji navazovat nové sociální vazby. Podle OECD (2018) mají naopak starší migranti často celý proces integrace pomalejší, což může být způsobeno například větší jazykovou bariérou, která je jedním z dalších faktorů, který ovlivňuje celý proces integrace.

Ačkoliv představené modely, mají dostačující hodnoty vysvětlené variability (Adjusted R^2–37–48 %) (viz Tabulku 14), lze předpokládat, že existují i další faktory, které celý proces integrace do australské či novozélandské společnosti ovlivňují. Například faktory jako je poloha sídla, vzdělání (které úzce souvisí s kvalifikací migrantů), pobytový status (signifikantní v případě NZ s velmi slabým vlivem) nebo přítomnost dětí v rodině se v modelu neukázaly jako signifikantní, což může být v rozporu s některými teoriemi (např. Portes a Zhou 1993) (viz Tabulku 14).

Výsledky těchto modelů (viz Tabulka 14) naznačují, že integrace je velice komplexní proces a má na ní vliv celá řada zjevných i skrytých faktorů. Každá cílová země má jinou strukturu trhu a obyvatelstva, čímž se jednotlivé faktory významně liší. V případě NZ hraje roli délka pobytu v zemi a velikost sídla. V případě AU je to taktéž délka pobytu, pracovní pozice či věk. Lze říci, že faktory, které ovlivňují proces integrace českých migrantů v AU a na NZ, vykazují podobné rysy i určité rozdíly.

Tabulka 14: Faktory ovlivňují proces integrace v AU a na NZ

	Oba státy	**Austrálie**	**Nový Zéland**
2. Délka pobytu	0,317**	0,157**	0,324**
4. Věk	0,144*	0,075*	0,062
6. Vzdělání	0,092	0,072	0,065
11. Velikost sídla	0,060	0,031	0,119*
12. Poloha sídla (blízkost velkoměsta)	0,003	/	0,030
13. Ekonomická pozice	0,306	0,407**	0,118
14. Ekonomická kvalifikace	0,247*	0,045*	0,018
19. Pobytový status	0,035	0,074*	0,028
15. Děti (v GLM pouze u AU)	/	0,025	/
Adjusted R2	**48,2%**	**37,2%**	**46,5%**
Statistická významnost modelů (F-test)	$p < 0,001$	$p < 0,001$	$p < 0,001$

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

V navazujícím kroku byl dále zkoumaný vztah transnacionalismu a integrace pomocí příslušných indexů. Hlavním zjištěním (viz Graf 13) je, že existuje jen velmi slabá nebo téměř nulová korelace mezi integrací a transnacionalizací. To může naznačovat skutečnost, že transnacionalismus není nutně překážkou integrace, což podporuje moderní teorie transnacionalismu (viz. Levitt a Jaworská 2007). Potvrzuje rovněž domněnku Levitt (2004), která upozorňuje na tzv. dvojí začleněnost. To znamená, že migranti mohou mít současně velmi úspěšnou integraci v hostitelské zemi, zatímco udržují vztahy se svou domovskou zemí. V AU je tento případ znatelný jen velmi mírným pozitivním vztahem mezi integrací

a transnacionalizací. To může naznačovat, že migranti mohou současně udržovat silné vazby se svou domovinou, zároveň mohou mít úspěšnou integraci do hostitelské země. Naproti tomu na NZ není patrný prakticky žádný vztah mezi sledovanými proměnnými (viz Graf 13), což může naznačovat odlišný přístup nebo jiné mechanismy začleňování migrantů do společnosti než v případě AU.

Graf 13: Vztah mezi integrací a transnacionalizací

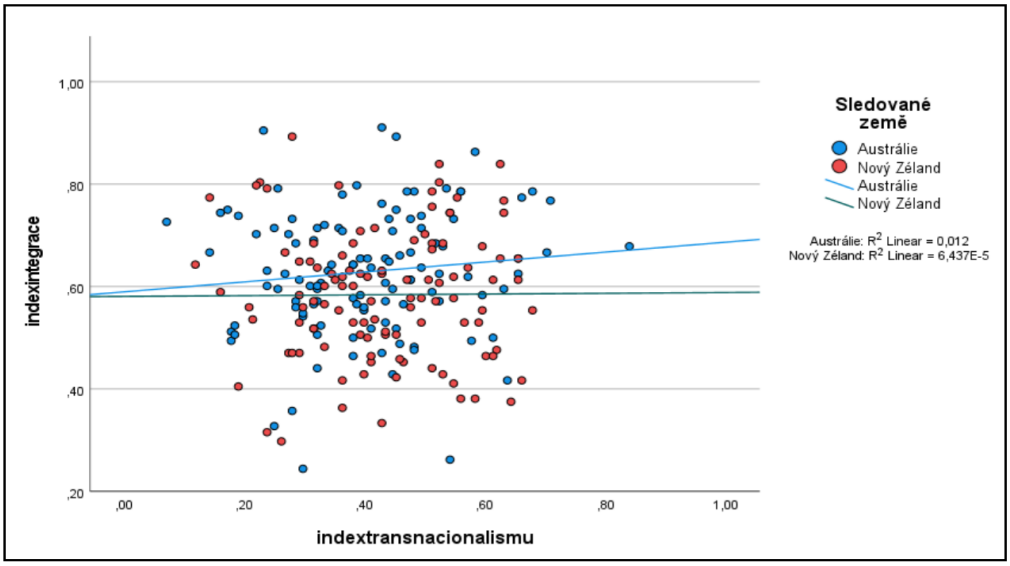

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

Stejně jako v případě faktorů, které ovlivňují integraci, i v případě transnacionálního chování hraje jednu z nejvýraznějších rolí délka pobytu v zemi, která nevyšla signifikantní pouze případě pro NZ (viz Tabulka 15). V AU je délka pobytu významným faktorem transnacionálního chování, viz Vertovec (2009). Ten tvrdí, že se zvyšujícím se časem v hostitelské zemi slábnou vazby na původní zemi. V případě NZ hraje významnou roli věk, který se neprojevil signifikantní u modelu pro obě země ani u AU (viz Tabulka 15). Právě nižší věk migrantů je důležitý pro snadnější budování transnacionálního chování (Levitt a Jaworská 2007). U mladších migrantů se předpokládá např. vyšší schopnost využívat moderní technologie, což je důležité ke zprostředkování spojení s domovskou zemí. Průměrný věk respondentů z NZ ve sledovaném vzorku se však neliší natolik (NZ 37 let; AU 47 let), aby mohl tento faktor vysvětlit výraznější rozdíly v intenzitě transnacionálního chování mezi těmito skupinami.

Mezi nejsilnější faktory mimo délku pobytu patří občanství respondenta, dětí a občanství partnera, které vyšly silně významné v případě NZ (viz Tabulka 15). Držení českého občanství může patřit mezi vazby, které mohou silně symbolicky i prakticky udržovat

migranta ve spojení s domovskou zemí. V symbolické rovině lze spíše hovořit o udržování příslušnosti k národu či kultuře. Pro migranty je udržování si občanství domovské země rovněž silně praktické z důvodu snadného cestování mezi zeměmi či kvůli účasti na politickém a společenském životě domovské země (Portes a kol. 1999). Udržování si občanství domovské země také může naznačovat fakt, že se migrant ještě zcela neintegroval do nové společnosti a tak si uchovává možnost návratu do domovské země. V případě Česka je nutné tento argument brát s rezervou, neboť český systém umožňuje duální občanství, narozdíl od Rakouska, Nizozemska aj. (MZV 2023). Zajímavější je, že výraznější vliv než samotné občanství respondenta má podle sestrojeného modelu občanství partnera(viz Tabulka 15). Lze tvrdit, že pokud je občanství partnera české (v případě NZ má 23 % partnerů české občanství, v případě AU je to pouze 7 %) transnacionální chování může být vyšší. Důvodem je fakt, že oba partneři mají stejnou kulturní identitu, jazyk či hodnoty, mohou se tak častěji podporovat k udržování formálních i neformálních vazeb na svou domovskou zemi (Ryan 2011).

Výrazným faktorem, především v případě AU, je ekonomická kvalifikace, která může být silně spojená se vzděláním migrantů (viz Tabulka 15). Podle Itzigsohna a Giorguli-Saucedo (2005) vyšší vzdělanostní status a kvalifikace migrantů často souvisí s vyšším budování transnacionálních vazeb a to díky lepšímu ekonomickému kapitálu. To se může projevit například v podobě finančních remitencí, které migranti posílají zpět do domovské země. Zajímavé je, že naopak faktor ekonomické pozice a spoření se projevilo jako nesignifikantní, stejně jako rodinný stav, který může právě souviset s občanstvím partnera či dětí, a velikost sídla (viz Tabulka 15).

Tabulka 15: Faktory ovlivňující transnacionální chování v AU a na NZ

	Oba státy	**Austrálie**	**Nový Zéland**
2. Délka pobytu v zemi	0,073*	0,185*	0,158
3. Délka pobytu v zahraničí (v GLM pouze u NZ)	/	/	0,069
4. Věk	0,042	0,11	0,206*
8. Občanství respondenta	0,096	0,258*	0,372*
9. Občanství partnera	0,163*	0,192	0,552*
7. Rodinný stav	0,069*	0,065	/
13. Ekonomická pozice	0,008	/	/
14. Ekonomická kvalifikace	0,161*	0,337*	0,173
18. Občanství dětí	0,149*	0,318*	0,147
29. Spoření	0,127	0,162	/
11. Velikost sídla (v GLM pouze u AU)	/	0,218	/
Adjusted R2	**43,8%**	**45,3%**	**52,7%**
Statistická významnost modelů (F-test)	$p < 0,001$	$p < 0,001$	$p < 0,001$

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR

5.4 Shrnutí

Z výsledků kvantitativní části je patrné, že integrace je velice komplexní proces, který je ovlivněn celou řadou faktorů (např. délka pobytu v zemi, ekonomická pozice a kvalifikace apod viz Tabulka 14). Míra integrace krajanů v obou sledovaných zemích je vysoká, přičemž Češi v AU byli zároveň výrazně více spokojeni se svým životem v hostitelské zemi, častěji se cítili součástí místní společnosti, navazovali více kontaktů s místními obyvateli a častěji se podíleli na volbách v hostitelské společnosti (viz Graf 11). Tento rozdíl pravděpodobně souvisí s průměrně delším pobytem v zemi oproti krajanům na NZ. Češi v AU měli častěji občanství hostitelské země, což potvrzuje význam politické dimenze integrace (viz Esser 2001; Penninx a Garcés-Mascareñas 2016), nebo byli více zapojeni do profesních nebo volnočasových spolků. Fakt, že více žijí ve velkých městech jim pravděpodobně umožňuje širší společenské zapojení.

V případě Čechů na NZ jsou znatelné vyšší hodnoty v některých aspektech transnacionálního chování – více se stýkají s krajanskou komunitou, věnují se aktivitám souvisejícím s Českem a udržují častější kontakt s rodinou a přáteli (viz Graf 12). Zároveň mají větší tendenci k přestěhování se do jiné země či zpátky do Česka. To lze vysvětlit současnými migračními trendy a zhoršenými ekonomickými podmínkami po pandemii COVID-19 na NZ. Statistická analýza rovněž ukázala, že mezi mírou integrace a mírou transnacionalismu není negativní vztah, naopak v AU byl identifikován slabě pozitivní (viz Graf 13). Toto zjištění podporuje myšlenku, že migranti mohou být zároveň dobře začleněni do nové společnosti, přitom si udržují aktivní vazby na Česko – tedy mohou žít „na dvou místech najednou“.

Mezi klíčové faktory ovlivňující integraci a transnacionální chování respondentů v AU je délka pobytu (viz Tabulka 14). Lze říci, že v případě této země s přibývající délkou pobytu se zvyšuje integrace a zároveň se snižuje transnacionální chování (viz Graf 7), což odpovídá práci např. Essera (2006) a Berryho (1997). V případě NZ je tento trend patrný pouze v případě integrace (viz Graf 8). Co se týká samotných faktorů, které transnacionální chování ovlivňují, v případě NZ hraje významnou roli věk a občanství respondenta, dětí a partnera, které mohou silně podporovat udržování přeshraničních vazeb (viz Tabulka 15).

6. Motivace k migraci a integrace krajanů na Novém Zélandu

Výsledky kvantitativní části práce odhalily potřebu lépe porozumět motivacím, pocitům a zkušenostem krajanů žijících na NZ, zejména s ohledem na pozorované rozdíly spojené s nižší spokojeností a vyššími tendencemi odchodu ze země oproti Čechům v AU. Tato kapitola proto nabízí hlubší pohled na subjektivní vnímání těchto jevů.

6.1 Lifestyle migrace

Migrace představuje globální fenomén se širokou škálou motivací, které se výrazně liší v závislosti na osobní situaci jednotlivých migrantů. V rámci této práce většina respondentů uvedla jako jeden z hlavních důvodů migrace na NZ získání nových zkušeností, možnost cestovat, pracovat nebo si zlepšit své jazykové dovednosti. To odpovídá např. práci Shaheera a kol. (2021), kteří zařadili zlepšení jazykových dovedností mezi základní push faktory migrantů. Důvody pro migraci Čechů jsou spojené s osobními motivacemi či osobním rozvojem, což odpovídá podle Bensonové a O'Reilly (2009) fenoménu lifestyle migration, který je typický pro mladé, vysoce vzdělané migranty z Evropy. Migrace je dle tohoto fenoménu dobrovolná a motivovaná touhou po osobním růstu, což se výrazně odlišuje od migračních důvodů Čechů v minulosti (např. během druhé světové války či během 90. let). Například respondentka R2 uvedla: *„Přijela jsem za dobrodružstvím a samozřejmě za cestováním."* Podobně respondent R5 popsal svůj důvod příjezdu na NZ jako příležitost/možnost „*zkusit si žít někde jinde*". Respondent R6 vyzdvihoval přírodu na Zélandu jako něco, co ho velice lákalo k migraci na NZ.

(R5): „*Hlavní důvod bylo poznání okolí a práce. Chtěl jsem si prostě zkusit žít jinde, poznat jinou kulturu a zlepšit si taky angličtinu. Zéland mě od ostatních zemí lákal asi nejvíce tou přírodou a tím, že je to tak daleko od všech, od Česka…"*

(R8): *„Já jsem si jela vyzkoušet něco nového…Říkala jsem si, že už je mi 27, tak nejlepší bude si něco procestovat. Taky jsem si chtěla zlepšit angličtinu, moje angličtina nebyla tehdy moc dobrá."*

(R2): „*Přijela jsem za dobrodružstvím a samozřejmě za cestováním. Já hodně cestuju, takže to mě sem lákalo…*"

Důvody migrace se u respondentů nemění ani v průběhu času. Respondenti, kteří jsou v zemi více než 10 let mají podobné motivace jako respondenti, kteří na NZ žijí kratší dobu.

Migrace nemusí být vždy motivována svými vlastními rozhodnutími, ale rovněž motivací osob druhých, což v rámci šetření dokazují i dvě respondentky (viz R3 a R7), které do země přijely na základě rozhodnutí svého partnera.

(R3): *„Manžel mi oznámil, že by chtěl na Zéland. Já jsem byla hodně spjatá s rodinou a vlastně jsem si ani tohle nedokázala představit, že bych cestovala. Vždycky to byly dovolené jako do Chorvatska, Itálie…. Ale řekla jsem si, že tomu dám šanci a třeba aspoň najdu nějakou práci v oboru a vypiluju angličtinu. Říkala jsem, že na 6 měsíců a až rok, maximálně, ale nakonec jsme tady skončili.“*

(R7): *„Jako věděla jsem, že já si chci ještě žít chvilku v zahraničí, ale Nový Zéland nebyl teda moje vysněná destinace. Ale manžel do toho byl nadšený…“*

Ačkoliv většina respondentů přijela na WHV program (viz níže), který předpokládá dočasnou migraci, téměř všichni z respondentů neplánují návrat do Česka, ani do jiné země. Důvodem jejich setrvání na NZ jsou rodinné záležitosti, kdy většina z oslovených respondentů má již na NZ rodinu či partnera. Další důvody jsou spojené s materiálními závazky v podobě podnikání či vlastnictví nemovitosti. Motivace k setrvání respondentů jsou také spojené s jejich spokojeností v zemi (viz níže). Někteří z respondentů také zmiňují, že život v Čechách by si již neuměli představit.

(R8): „*Zatím se nemáme v plánu přestěhovat někam jinam, máme tady docela velké závazky na to, abychom se přestěhovali. Jako tím, že člověk má rodinu a nějaké závazky, tak je těžší se někam posouvat*.“

(R4): „*Asi už tu zůstanu, mám tu poměrně dobrou práci, partnera a líbí se mi tu. Jsem tu už doma. Stýská se mi, to jo, ale zatím, v této situaci nepřemýšlím, že bych to tu opustila. Může se stát ale cokoliv, nikdy nevíte. Je ale upřímně těžký si představit žít zase v Česku.*“

(R10): „*… už to tady ani nemůžu opustit, protože tady je moje rodina. Nechtěl bych se vrátit do Česka, protože na Česku mi něco vždycky vadí…..Tady ten život je mnohem jednodušší, lepší…*“

Výjimku ve stabilních budoucích plánech na setrvání u všech respondentů představuje pouze jedna respondentka, jejíž rozhodnutí opustit NZ není motivováno nespokojeností v zemi, ale spíše osobními rodinnými událostmi.

(R7):„No, určitě plánuji odjet zpět do Česka, ale ne proto, že by se mi tady nelíbilo, ne proto, že bychom tady nebyli spokojení, ale proto, že moje rodinná situace je teď taková."

Motivace českých krajanů k přestěhování se na NZ je podpořena relativně snazší vízovou politikou a možností vstupu do země. Téměř všichni respondenti do země přijeli na Working Holiday víza (WHV), které umožňuje mladým osobám ve věku 18-30 let legálně cestovat a zároveň pracovat po dobu až 12 měsíců (MZV 2004, New Zealand Immigration 2025). Podle Shaheera a kol. (2021) slouží tento program jako důležitý zdroj pracovní síly v cestovním ruchu a zemědělství. Podle Opary (2018b) umožňuje mladým lidem získat životní zkušenosti, vylepšit jazykové schopnosti, procestovat cílovou zemi a navázat kontakty v zahraničí. Jeho zisk je v porovnání s ostatními vízy poměrně snadný, což také potvrzuje respondentka R4: „*Jde o nejvíce klasickou a nejčastější cestu, možná i tu nejvíce jednoduchou.*" Ačkoliv se dále podle Opary (2018b) tento program vyznačuje spíše krátkodobou dočasnou migrací, ve skutečnosti je jakýmsi překlenovacím obdobím mezi cestováním a dlouhodobější integrací. S tím souvisí i fakt, že někteří z respondentů z počátku nepředpokládali trvalý pobyt (viz Janská a kol. 2022).

(R6): „Já, když jsem sem odjížděl, tak jsem předpokládal, že tady budu třeba půl roku až maximálně rok. Že to bude opravdu jenom jakoby další dovolená s tím, že tady budu dělat nějakou práci třeba na sadech nebo něco. Odjížděl jsem s tím, že jsem v práci ani nepodával výpověď, akorát jsem si vzal prostě dlouho dovolenou… Po nějakém tři čtvrtě roce jsem si uvědomil, že se mi tady celkem líbí a že bych chtěl zůstat a zkusit to na delší dobu."

(R5):„Původní plán byl rok, maximálně dva, ale tak nějak se to zvrtlo a zůstal jsem tu."

Výjimkou představuje pouze jeden respondent (R10), který nepřijel do země na WHV program a který zároveň žije na NZ nejdelší dobu ze všech oslovených respondentů: „*Já jsem byl normální turista. Můj kamarád byl na Zélandu a po nějaké době mi řekl, že je to tady úplně jednoduchý, úplně triviální. Protože oni měli nedostatek kvalifikovaných lidí. Takže mi řekl, že kdybych chtěl zůstat na delší dobu a pracovat, mám si jenom připravit nějaké dokumenty. Přeložil jsem si výpisy z trestního rejstříku, životopisy a takový ty praktický dokumenty, nechal jsem si je oficiálně přiložit do angličtiny a potvrdit notářem. A to bylo všechno*."

Zajímavé je, že z pohledu respondenta R10 bylo přistěhování „*úplně jednoduchý, úplně triviální*". To je výrazný rozdíl v porovnání s výpovědí respondentky R1, která naopak žije

z oslovených respondentů na NZ nejkratší dobu. Ta ve své výpovědi uvedla, že před pandemií COVID-19 byl pro ni vstup do země velice obtížný. Tento kontrast není zcela náhodný, vypovídá o změnách v novozélandské imigrační politice, zároveň o vyšším zájmu o migraci do země. S tím je spojená vyšší konkurence o získání víz, zejména po roce 2010. Od spuštění programu WHV došlo rovněž k jeho následné digitalizaci a popularizaci, navíc podle Shaheera a kol. (2021) je tento program novozélandskou vládou také aktivně propagován.

(R1): „My jsme si o víza žádali jako taková parta kamarádů ještě za studiích na vysoké. A před covidem to nikdy nešlo. Do dvou minut, do dvou vteřin to bylo plné, prostě se zasekl celý systém… Pak byl covid, tak to nešlo už vůbec. Po covidu už jsem si říkala, že to zase půjdeme zkusit. Nevím, co se stalo, co se změnilo, co lidi zjistili, ale prostě po covidu už se ta kvóta nenaplnila…"

Výpověď respondentky se shoduje s prací Liu a kol. (2022), kteří popisují změny událostí spojené s pandemií COVID-19. Až v roce 2022 došlo ke znovuotevření hranic a obnovení WHV programu, který byl spojený s relativním poklesem zájmu o migraci na NZ.

6.2 Krajanské vazby a role českých spolků

Kontakty s krajanskou komunitou patří často k prvním, které noví migranti v hostitelské zemi navazují. Na základě výpovědí respondentů ale vyplývá, že s přibývající délkou pobytu se kontakty a styky s českou komunitou oslabují. Důvodem může být nedostatek času nebo snaha se od svých krajanů odtrhnout a soustředit se více na místní život. Téměř polovina všech respondentů na NZ přijela s Čechem nebo za Čechy. Prvotní udržování kontaktu s krajany tak znamenalo jedinou pomocnou ruku při jejich počáteční integraci. To potvrzuje domněnku, že kontakty s krajany hrají důležitou roli při počáteční integraci migrantů v nové zemi včetně podpory při hledání zaměstnání či ubytování (viz Kindler a kol. 2015).

(R1): „*Ze začátku jsme u Čechů i bydleli, takže to bylo takové první navázání kontaktů, oni i hodně pomohli. Oni nám řekli, co a jak, jak to tam funguje, kde je dobré si nakoupit. Taky nám i řekli, že tam každý třeba čtvrt roku pořádají takové kvízy. Tak na ty jsme chodili, takže tam jsem potkala další Čechy.*"

(R4): „*Když se přestěhujete do nové země, potřebujete nějakou oporu. A tím, že já jsem anglicky v té době moc neuměla, hledala jsem ji u jiných Čechů. Hodně mi pomohli se zařizováním různých věcí a tak. Cítila jsem s nimi, že nejsem úplně na konci světa*."

Někteří z respondentů hovoří o tzv. české bublině, kdy migrant tráví čas pouze s dalšími Čechy. Proces uzavírání do „etnické bubliny“ může znamenat hrozbu zpomalení integrace, naproti tomu poskytuje důležitou podporu pro nově příchozí migranty (Portes a Zhou 1993). Rovněž podle Berryho (2002) migranti, kteří jsou na NZ kratší dobu často volí integrační strategii *separation*, kdy setrvávají převážně ve své komunitě příchozích. Tento trend je patrný u respondentů (viz R2 a R6), kteří se z počátečního častého kontaktu snažili vymanit a navázat hlubší vztahy a kontakty s místními obyvateli.

(R2): „*...hodně to svádí být zavřený v té české bublině. Taky je to takový pohodlnější mluvit pořád česky. Ale pak se to změnilo, když jsem si našla přítele. Tak trávíme čas hodně spolu. On je kivák*[3]*...*“

(R6): „*Musím teda říct, že ze začátku jsem v podstatě trávil většinu času jenom s Čechy. Neměl jsem teda žádné Čechy v práci, tam jsem byl jediný Čech, ale bydlel jsem s Čechy, víkendy, výlety, prostě všechno…hospody s Čechy. Pak jsem si našel víc i místní kamarády.*“

Podle těchto respondentů je problém také časté využívání češtiny. Noví migranti jsou v českém prostředí vystavováni pouze svému rodnému jazyku a nemají šanci rozvíjet angličtinu, což je jedním z důležitých důvodů migrace na NZ (viz výše). Například respondentka R2 popisuje, že „*mnoho Čechů sem přijede a jsou jenom v těch českých komunitách a ten jazyk nejde tak rychle. My jsme sem chtěli hlavně proto, abychom se tu angličtinu naučili a poznali kulturu*.“ Také z těchto důvodů dva respondenti vypověděli, že již z počátku pobytu na NZ s Čechy neudržovali žádné kontakty, naopak se jim spíše vyhýbali. Respondentka (R3) dokonce uvádí:
„*Čechy jsme nechtěli ani vidět. Dokonce, když jsme chodili v obchodech a slyšeli jsem češtinu, šli jsme na druhou stranu. Nechtěli jsme se stýkat s českou komunitou, protože by nás to nenutilo se naučit ten jazyk.*“

Respondent R10 svou zkušenost popisuje takto: „*já se teda musím přiznat, že asi prvních deset let, možná míň, mi Češi vůbec nechyběli. Bylo takový strašně nudný se s těma Čechy bavit, ale po nějaký ty době je oceňuju a vážím si, že se s nimi mohu bavit.*“

[3] Kivák je neformální výraz pro označení rodilého Novozélanďana či Novozélanďanky. Tento výraz odkazuje na ptáka kiwi, který je jedním z národních novozélandských symbolů.

Specifickým příkladem je v tomto kontextu respondentka (R7), která navazuje zpětně více krajanských kontaktů kvůli svému potomkovi. Důvodem se snaha o jeho setrvání v české komunitě a potřebě znalosti českého jazyka z důvodu komunikace s příbuznými v Česku. Podle Janské a kol. (2024) rodiče často navazují nové vazby v rámci krajanské diaspory, především z důvodu zachování kultury či jazyka u svých potomků. Právě tato respondentka rovněž uvedla, že plánuje více navštěvovat české akce a spolky ze stejných důvodů, ačkoliv ona sama české akce a spolky nevyhledávala. Uvádí: „*ale teď jsem zase v té české komunitě kvůli synovi. Třeba jedna maminka pořádá pohádkový les. Tak já prostě chci, aby on šel na pohádkový les. Já chci, aby uměl česky.*“

Zajímavé je, že všichni ostatní respondenti nejsou součástí žádných českých spolků, ačkoliv mnoho z nich o nich má alespoň povědomí. Právě krajanské spolky hrají významnou roli v primárně v počátečním procesu integrace (viz Kindler a kol. 2015). Podle Janské a kol. (2022) mohou české spolky spíše sloužit pro druhou generaci českých dětí právě pro udržení jazyka a české kultury. To naznačuje i respondentka (R4), která v budoucnu české akce plánuje navštěvovat právě kvůli svým budoucím potomkům.

(R4): „*Vím, že tu jsou. Já žiji v Aucklandu, ale nikdy mě to ani nelákalo. Vím, že tam hodně chodí české rodiny asi kvůli dětem, ale já sama ne. Možná až budu mít jednou taky dítě, tak by to bylo fajn, ale teď vůbec.*“

České akce jsou mezi respondenty více navštěvované než spolky. Ačkoliv nikdo z respondentů nenavštěvuje české akce pravidelně, mnoho z nich mělo s nimi v minulosti zkušenosti. Frekvence návštěvnosti českých akcí má stejný trend jako frekvence kontaktu s krajanskou komunitou, kdy s delším pobytem účast klesá. Respondenti hodnotí tyto akce zejména negativně bez ohledu na délku jejich pobytu v zemi. Respondentka R2 tuto zkušenost popisuje takto:

„*Vím, že tam dělají plesy třeba, to jsem teda nebyla. Ale když jsem tady byla nová na Zélandu, tak pořádali nějaký oheň na pláži, to jsem tady byla třeba měsíc, tak to jsem se zúčastnila, ale mně to nepřišlo moc sympatický. Ty lidi, oni dělali strašně chytrý, že už tady žijí deset let a tak....*“

(R10): „*... před pár měsíci jsem byl v Melbourne v Austrálii na pár týdnů a v jeden večer tam byla nějaká česká akce a zrovna v Sokole měli nějakou párty. Bylo to hrozný. Takový*

ty diskotéky jako na nějaký český vesnici, kde nikdo moc netancuje. Já nevím, nechci to shazovat, ale bylo to to nejhorší z Česka."

6.3 Kontakt s místními a život v místní komunitě

Z výpovědí respondentů vyplývá, že s postupem času všichni respondenti navázali bližší vztahy s místní novozélandskou komunitou. Ačkoliv mnoho respondentů mluví o prvotní přátelskosti či otevřenosti Novozélanďanů, mnoho z nich se shoduje na tom, že při bližší snaze navázání kontaktu působí spíše uzavřeně až dokonce neupřímně. To odpovídá Hawthorne (2015), který popisuje, že Novozélanďané mohou působit až uměle přátelsky. Například respondentka R8 popisuje zkušenosti s místní komunitou takto:

„*Když někam jdeš, třeba do obchodu, do kavárny, do restaurace, tak jsou lidi mnohem příjemnější, mnohem víc přátelští. To je velký diametrální rozdíl mezi tím, když přijde člověk do Čech….Co je těžší je najít si opravdový kamarády. Oni jsou hodně uzavření a najít si opravdu dobrý kamarády, aby se ti otevřeli, to je určitě těžší než v Čechách*."

(R3): „*Většinou bych řekla, že jsou milí na potkání. Když už potom začnete řešit různý věci, starosti nebo s nimi řešíte vážnější věci, tak tam už se pozná to, že je to hrozná faleš. Oni neumí se moc vyjádřit upřímně, to oni nedělají. Takže potom se dělají věci za zády. Oni nepůjdou do přímé konfrontace s někým.*"

To může naznačovat, že ačkoliv je NZ vnímán jako velice multikulturní a tolerantní, v místní komunitě může být stále cítit spíše nedůvěra k přijímání nových migrantů. To je v také v souladu s prací Warda a Masgoreta (2008), kteří poukazují na fakt, že ačkoliv se NZ prezentuje jako multikulturní, hlubší osobní kontakty zůstávají omezené. Rovněž hovoří o obavách z migrace u místních obyvatel, což se ve výsledku může projevit jako uzavřenost a neochota navazovat hlubší vztahy s migranty. Podobně se tomuto tématu věnuje také Vertovec (2007), který tvrdí, že velká diverzita společnosti nemusí nutně znamenat její otevřenost. Dokonce se tento postoj k migrantům může projevit jako diskriminace či disrespekt, o čemž mluví i někteří z respondentů. Například respondentka R3 uvedla, že „*ze začátku někteří hodně dávali najevo, že my jsme tady jenom jako pomocná síla*". Právě diskriminace samotná se dále projevuje u oslovených respondentů zajímavým způsobem, protože se nejedná o přímou a otevřenou formu diskriminace. Většina výpovědí o diskriminaci byla silně váhavá, respondenti často využívali výrazy jako „*možná*, „*asi ne*" nebo „*nevím jistě*", což značí o nejistotě, zda k diskriminaci dochází či nikoli. Někteří respondenti uvedli, že nemají s žádným

druhem diskriminace či znevýhodnění žádnou zkušenost. Například respondentka R2 vypověděla: *„Asi ne. Asi jsem se nesetkala s nějakým pohrdáním, jakože kvůli původu nebo tak.“* Rovněž i respondent R6 řekl: „*Nikdy jsem se nesetkal s nějakými předsudky nebo diskriminací vůči národnosti nebo jazyku. Vůči mně se mi to nikdy nestalo*.“ Respondent R6, společně s respondentem R10 dále také uvádějí:

(R6): *„Jsem dostatečně bílý na to, aby se mnou neměli problém.“*

(R10): *„Asi ne, možná tím, že jsem bílý, tak je to v pohodě.“*

Právě tyto poznámky naznačují, že i rasová blízkost může v přijímání nových migrantů do novozélandské společnosti hrát značnou roli. To nepřímo potvrzuje respondent R6, který vypověděl, že negativní předsudky mají starší místní obyvatelé vůči Asiatům a Indům. To odpovídá pracím Jensena (2005) nebo McIntoshové (1990). Ti popisují tento jev jako tzv. bílé privilegium (org. white privilege). Tento jev popisuje stav, kdy migranti, kteří jsou podobní místnímu obyvatelstvu často zažívají např. menší míru diskriminace. Jiné zkušenosti respondentů poukazují na skryté projevy diskriminace či jinou formu znevýhodnění. Například respondentka R1 uvedla:

„*Když mohou na tu pracovní pozici vzít rodilého mluvčího, tak ho vezmou, i když nemá žádnou kvalifikaci. Dají mu vždycky přednost.“*

Tento jev může poukazovat na diskriminaci, kdy jsou migranti znevýhodněni kvůli přízvuku či jejich původu. Rodilý mluvčí je tak automaticky upřednostňován nad ostatními bez ohledu na vzdělání či předchozí kvalifikaci. Právě jazyková bariéra představovala u některých respondentů zásadní výzvu, se kterou se museli vyrovnat. Ačkoliv všichni migranti přijeli alespoň se základní znalostí angličtiny, mnohdy se potýkali s jazykovou bariérou v prvních měsících jejich působení v zemi. Podle Hawthorne (2015) může být jazyková bariéra vytvořená kvůli místnímu novozélandskému slangu, rychlé mluvě nebo odlišné výslovnosti.

(R7): „*Tady ta angličtina je úplně jiná. Já jsem z toho byla docela smutná. Mně přišlo, že moje angličtina, když jsem byla na vysoké, v Americe nebo v Londýně byla dobrá. A přišlo mně, že už jako umím trošku anglicky. Tak to tady byla docela humbling experience, že neumím nic. Ale ta angličtina je opravdu jiná.“*

Také respondenti, kteří pobývají na NZ již delší dobu a angličtina je jejich primárním komunikačním jazykem, stále naráží na poznámky týkající se jejich přízvuku. Respondenti se

tak mnohdy setkávají s tzv. mikroagresí, která se podle Sue a kol. (2007) projevuje ve formě narážek, nemístných poznámek nebo gest. Respondenti své zkušenosti popisují takto:

(R7): „*Ženská a ještě imigrant. Ale já už to moc nevnímám ten jazyk. Teď když mi někdo řekne, oh, where is your accent from? A já mu řeknu: Czech Republic, and where is yours from? Už jsem se naučila takové ty věci, že jsem z Česka a ještě Eastern European. Dříve to bylo takové, že mi to přišlo jako urážka…*“

(R8): „*Byli jsme na koncertě s mými dobrými kamarády a byla tam paní a ona mi pořád říkala, že mi nerozumí. Pořád jsem se snažila. A pak mi říká, no jako odkud jsem? Dostali jsme se k tomu, že ona před deseti lety byla na mojí a manželově svatbě. A na svatbě těch jejich kamarádů, který se u nás tenkrát brali. A najednou se přepnula, a to už mi rozuměla úplně všechno…když poznají, že seš cizinec, tak jsou lidi, u kterých je poznat, že ti nechtějí rozumět.*“

Podle Bosswicka a Heckmanna (2006) to může naznačovat, že kulturní dimenze integrace zůstává i u dlouhodobě usazených migrantů částečně nenaplněná. I přes to, že daní respondenti jazyk ovládají a aktivně se zapojují do společnosti, setkávají se s různými formami odlišování. Na druhou stranu (viz R1, R2, R3) jsou Češi vnímáni na NZ pozitivně, a to díky levné a kvalitní pracovní síle, kterou zemi přinášejí. Právě takové vnímání českých migrantů není specifické pouze pro NZ, ale odráží širší evropské i globální vzorce (viz Anderson 2010). Česko patří mezi tzv. semiperiferii, která se vyznačuje mimo jiné jako zdroj levné pracovní síly pro západní státy. Tato pracovní síla je vysoce kvalifikovaná díky kvalitnímu vzdělávacímu systému. To podle Andersona (2010) vede k oceňování migrantů primárně na základě jejich pracovní morálky, nikoliv pro jejich občanské zapojení do společnosti.

(R1) *„Na Zélandu máme jako Češi velice dobré reference. Oni nás mají rádi, protože my do práce přijdeme, my odmakáme a moc toho nechceme. Jsme takový ti pracanti, ti mravenečci za pár korun a oni to ví. A zároveň jsme kvalitní pracovní síla, která je pro ně lepší než prostě lidi z Indie, z Filipín a podobně.*“

(R2): „*Oni si nás tady váží. Češi tu mají dost dobrou pověst, protože to jsou dobrý pracanti oproti třeba Francouzům, kteří si na všechno stěžují. A my jsme takový Čecháčci, co si nechají všechno líbit a budou pracovat i za minimum. Takže oni si nás váží, protože za ně uděláme tu práci, kterou asi oni nechtějí dělat.*“

(R6): *„..musím říct, že Češi mají dobrou pověst na Zélandu. Protože jsou to dříči.*“

Důležitou součástí zapojení se do místní společnosti je účast na místním společenském životě. Z odpovědí respondentů je patrné, že je tato účast je podmíněna jejich osobní iniciativou, délkou pobytu v zemi nebo mírou přijetí místních obyvatel. Respondentka R1 například vypověděla, že „*ze začátku vůbec. My jsme chodili do práce a domů.*“, což podle Kosera (2007) odráží velice typický projev migrace, kdy se v počátku pobytu v nové zemi migrant snaží ekonomicky zabezpečit. Společenský život a začlenění se do komunity nechává stranou. Oproti tomu respondenti, kteří na NZ žijí již delší dobu popisují své společenské začlenění takto:

(R3): *„Vánoce slavíme s kivákama, co jsou v okolí.“*

(R2): „*Občas chodím na farmářské trhy. Zítra a pozítří je tady v Hamiltonu filmový festival…. Tady na Zélandu není ani moc kultura. To není jako v Evropě, že máš všude divadla, koncerty a kluby. To, kdyby člověk chodil často, hodně se to prodraží.“*

V rámci této odpovědi bylo rovněž poukázáno na rozdíly mezi Českem a NZ a to v souvislosti s vyššími náklady na společenské aktivity, které mohou limitovat frekvenci volnočasových aktivit, o čemž dále rovněž mluví respondent R10: „*Ono to tu je možná jiný od Česka, protože tady lidi moc nechodí do hospod jakoby na pivo a na večeři, protože to je drahý…Ono to tu je možná jiný od Česka.”* Společenský život je na NZ tak spíše pasivnějšího charakteru, což může podle Putnama (2007) vyvolat tzv. deficit sociálního kapitálu, který hovoří o stavu, kdy lidé vzájemně nenavazují sociální kontakty čímž mezi nimi nevzniká vzájemná důvěra.

6.4 Pracovní integrace

Pracovní zkušenosti krajanů na NZ jsou do jisté míry spojeny s faktem, že téměř všichni přijeli do země na Working Holiday vízum (viz výše), které je specifické nízkokvalifikovanými pozicemi. Mnoho respondentů tak mělo ve své počáteční fázi v zemi zkušenosti s prací v pohostinství (např. mytí nádobí) či sezonním zemědělství (např. práce v sadech či vinicích). Tento jev popisuje Parutis (2014) jako tzv. downward mobility, tedy profesní sestup při počáteční fázi migrace. Právě tyto práce jdou podle některých respondentů vykonávat i bez větších jazykových znalostí, které jsou nutné i k získání lepší pracovní pozice. Respondent R5 uvedl že,...*jak jsem se zlepšoval i v angličtině, získal jsem lepší práci. Nebylo to hned, tady jako migrant nemáte všechno hned*.“ Své počáteční působení popisují respondenti dále tímto způsobem:

(R4): „*První práci bylo jednoduché získat. To na Working Holiday víza není složité. Vždycky něco najdete, ale když chcete lepší práci, musíte ukázat nějaké znalosti. Dříve to nebylo tak složité jako je to dnes. Myslím, že se to hodně proměnilo. Druhá věc je angličtina. Pokud umíte dobře jazyk, nemáte problém a pokud ne, jste nahraní. Současnou práci jsem našla přes známé tak, že jsem měla kontakty.*“

(R6): „*Hodně lidí sem přijíždí kvůli sezonním pracím, takže já jsem měl jednu z nich. Pracoval jsem na farmě. Pak jsem pracoval na sadech a chvíli i jako dřevorubec*.“

(R7): „*Dělala jsem chvíli pokojskou. To byla fakt těžká práce, to mě opravdu nebavilo, ale dělala jsem ji pouze pár měsíců. Pak když jsem přijela už na trvalo, tak jsem pracovala v kavárně. Tu práci jsem dostala, protože jsem Češka, tehdy tam měli dobré zkušenosti s Čechy…*“

S pracovní pozicí je silně spjatá i kvalifikace, se kterou migranti do země vstupují. V tomto ohledu jsou zajímavé výpovědi respondentů, kteří pracují v IT či jiných technických oborech, po kterých je na NZ vysoká poptávka (New Zealand Immigration 2025). V širším kontextu lze upřednostňování těchto druhů kvalifikací považovat za specifický druh diskriminace. Díky IT či technické kvalifikaci není problém se na pracovním trhu usadit i v kratším časovém horizontu (viz R3, R6, R10).

(R3): „*Já jsem to měla celkem jednoduchý, protože Palackého univerzita v Olomouci a VUT v Brně (Vysoké učení technické v Brně), je uznávanou univerzitou tady na Zélandu. Imigrační má určitý seznam univerzit, který si klasicky přiřadí do tabulky podle toho, jaké vyšší vzdělání máte. A jelikož můj diplom byl v angličtině, takže já jsem nemusela nějak nic převádět před NZQA,*[4] *takže jsem klasicky poslala ten diplom, co mám a všechno bylo uznaný.*“

(R10): „*Třeba v tom IT tenhle problém vůbec není, tam je to skoro úplně naopak. Já jsem ani neměl žádnou vysokoškolskou kvalifikaci, ale doložil jsem, že jsem to třeba dělal 10 let v Česku a měl jsem s tím tedy tu zkušenost. Takže to mi uznali. Ale dovedu si představit, že některé ty profese to mají asi mnohem těžší*.“

[4] New Zealand Qualifications Authority (NZQA) je novozélandská vládní instituce, která odpovídá za uznáváních vzdělávacích kvalifikací a zahraničních diplomů v rámci NZ.

Respondenti, kteří do země přijeli právě s těmito druhy kvalifikací neměli žádný problém s hledáním práce. Na druhou stranu respondenti s jinými druhy kvalifikace se ve velké většině shodují na tom, že ji nepoužívají nebo jim nebyla uznána.

(R1): „*Mám vystudovanou českou právnickou fakultu, takže nemám jejich diplom a oni to nikde neuznají. Neuznají mi ho a nezajímá je to. Dokonce jsem nedostala práci ani jako recepční v advokátní kanceláři. Jakože abych byla jenom za stolečkem a vítala návštěvy. Ale hodně záleží, jak kde, a hlavně co člověk dělá…*“

Zásadní roli při hledání práce mají dnes sociální sítě a jiné neformální cesty. Podle respondentů se jedná o facebookové skupiny, které mnohdy nabízejí nabídky sezónní práce, dále poskytují např. informace o krajanské komunitě. Podle Kosera (2007) jsou právě krajanské či etnické sítě důležitým podpůrným systém migrantů.

Významným aspektem v rámci pracovního trhu na NZ je jeho proměna po pandemii COVID-19. Někteří respondenti si stěžují na fakt, že v posledních letech je hledání práce na NZ mnohem složitější než kdy dříve (již výše je zmiňováno podobné v souvislosti s vízy). Důvodem je vysoký nárůst nových migrantů, čímž se nabídka práce ztenčuje.

(R8): „*Před covidem se na Zélandu daly vydělat docela slušný peníze a cestování bylo levný, taky bylo hodně práce. Teď se to prostě hodně změnilo*..“

(R3): „*Obecně je hodně velký problém najít práci.“*

6.5 Identita a občanství

Zisk občanství bývá považován za konečný krok v procesu integrace (viz Gathmann a Garbers 2023). Z odpovědí respondentů je patrné, že novozélandské občanství je vnímáno spíše jako praktický nástroj bezpečí a mobility než emocionální začlenění do místní komunity. Například respondent R10 svůj postoj k občanství popisuje takto:

„*Já mám občanství od roku 2016. Tady když je člověk na Zélandu, tak může mít rezidenci a má úplně stejná práva jako místní, kromě toho, že nemá pas. Já jsem rezidenci dostal v roce 2006, asi po roce a půl, co jsem tady byl. To bylo jednoduché získat a potom jsem pas nebo občanství nepotřeboval. Ale v jednu chvíli novozélandská vláda změnila, že člověk může mít duální občanství a mně tehdy zrovna vypršel český pas. Takže jsem říkal, tak já si udělám místní občanství, abych už to nemusel řešit, takovou tu byrokracii z Česka. Takže mám občanství od té doby.“*

Lze říci, že s přibývající délkou pobytu na NZ mají téměř všichni respondenti novozélandské občanství. Ti, co ho doposud nemají si o něj v budoucnu plánují zažádat, např. R6 uvádí:

„*Nemám občanství. Jsem jenom trvalý resident. Občanství nemám, protože jsem pořád uvažoval o tom, že se vrátím do Čech. To se ale před pár lety změnilo právě kvůli tomu, že mám partnerku tady ze Zélandu. Tak jsem si řekl, že to teda konečně vyřeším a jako resident si budu o občanství žádat za dva roky, myslím.*“

Fakt, že respondenti vnímají občanství spíše jako „zjednodušení života“ než jako výraz hlubšího začlenění do místní společnosti, může podle Bosswicka a Heckmanna (2006) poukazovat na pouze částečně naplněnou právně-politickou dimenzi integrace. To může podporovat i fakt, že si respondenti i po dlouhodobém pobytu zachovávají silnou českou identitu bez ohledu na délku svého pobytu.

(R3): „*Já jsem Čech, budu Čech a všichni to ví…“*

(R6): „*Rozhodně se pořád cítím jako Čech a myslím si, že to asi nezmizí a jsem hrdý, že jsem z Česka. Nikdy jsem neměl problém s tím říct, že jsem Čech a nevím, jestli někdy úplně přijmu zélandskou identitu.“*

(R9): „*Cítím se Čechem určitě. To mě ani nenapadlo přemýšlet nad tím, že jsem teď z nějaké části Zélanďan, ani třeba z desetiny.*“

Rovněž se u některých respondentů (R7 a R8) objevuje i vnímání „dvou domovů“, což částečně může naznačovat hybridní identitu (viz Levitt a Glick-Schiller 2004), neboť obě respondentky pobývají na NZ více než 10 let. Nový Zéland pro respondenty s delším pobytem představuje domov díky rodině, kterou si zde vybudovali.

(R8): „*Já mám takové dva domovy, mám tak nějak propojený, ale mám dva domovy. Jsem prostě novozélandská Češka.“*

6.6 Transnacionální chování

Jak popisuje Vertovec (2009), transnacionální chování se s prodlužující se délkou pobytu migrantů v hostitelské zemi postupně oslabuje. Z výpovědí respondentů je však patrné, že většina z nich udržuje silný pravidelný kontakt se svou rodinou, zejména se svými rodiči, což odpovídá práci Levitt a Glick-Schiller (2004). Podle nich migranti mohou mít současně

velmi úspěšnou integraci v hostitelské zemi, zatímco udržují silné vztahy se svou domovskou zemí. Nejčastěji spolu respondenti komunikují prostřednictvím pravidelných telefonátů či skrze sociální sítě. Respondenti svůj kontakt s domovem konkrétně popisují následujícím způsobem:

(R4): „*Pravidelně volám s rodiči. Já mám s nimi krásný vztah, takže jim pořád posílám zprávy, jak se mám a tak. S kamarády ne tolik často, ale jezdím do Česka každý rok, tak je vidím všechny. Občas není nálada a čas, ale tohle bych asi neměnila*."

(R9): „*Přibližně jednou za týden, jednou za 14 dní komunikuji s rodinou. Občas mluvím i s kamarády z Česka, ale tak jednou za půl roku*."

Na rozdíl od intenzivních sociálních vazeb s rodinou či přáteli jsou další ukazatele transnacionálního chování výrazně omezené a slabší. Respondenti se shodují na tom, že neposílají žádné finance svým rodinným příslušníkům, finanční transakce v tomto ohledu směřují spíše do investic, spoření či splácení hypotéky. Důvodem je fakt, že Česko patří mezi rozvinuté země s vysokou životní úrovní, což znamená, že posílání finančních remitencí není pro její občany nezbytné, narozdíl od méně rozvinutých zemí (např. Indie) (Janská 2024).

(R9): *„Ne. Doma mám jenom rodiče a oni mají peněz dost."*

(R6): *„Neposílám peníze, že bych je dával rodině nebo něco takového. Peníze v Čechách mám, ale jsou to spíše investice, jsou mojí zárukou jakoby do budoucna, kdyby se cokoliv stalo."*

Nezájem o volby je výrazně ovlivněn nepřítomností českého zastupitelského úřadu (ZÚ) na NZ a tím, že se respondenti do Česka již nechtějí vrátit. Potenciální voliči musí jet až do AU, kde sídlí nejbližší ZÚ, což může představovat značnou finanční zátěž.

(R3): „*Tady je to složité a proto abychom mohli volit musíme do Sydney. Debatovalo se, že tady může být i nějaké to volební místo. Ale ne, asi bychom nešli ani tak. My máme názor takový, že v Čechách nežijeme a moc nevidíme do toho, jak se tam věci mění a dějí. Takže bych řekla, že nemáme vůbec nějaké právo rozhodovat o státě, ve kterém nežijeme*".

(R4): *„Nevolím. Hlavně kvůli cestě do Sydney, to ty peníze investuji jinam. Navíc necítím nějakou potřebu. V Česku už 10 let nežiju a neplánuju se vrátit, takže rozhodovat o politice v Česku, proč?"*

Pouze dva respondenti (viz R6 a R7) uvedli, že pokud bude možná korespondenční volba (viz MZV 2025c) voleb se zúčastní.

(R6): *„Nedávno jsem se bavil s někým, kdo mi říkal, že už by to snad mělo být jednodušší. Vím, že to má být asi letos, takže jestli se to podaří, tak volit určitě budu.“*

(R7): *„Ano, chtěla bych. Až teď se to nějak umožnilo korespondenčně. A přiznám se, je to ostuda, nevyřešila jsem to. Předtím jsem nevolila…“*

6.7 Spokojenost se životem na NZ a plány do budoucna

Většina respondentů hodnotí svůj život v zemi velice pozitivně, což se zdá být v rozporu s kvantitativními daty. Zatímco dotazníkové šetření naznačilo, že Češi na NZ jsou méně spokojení než ti v AU (viz Graf 11), rozhovory tento rozdíl významně objasnily. Ukázaly, že i přes specifické výzvy (např. dopady pandemie COVID-19 viz níže) jsou Češi na NZ velice spokojeni. Velká míra spokojenosti vychází z klidného životní stylu celé země, příjemného klimatu nebo rozmanité přírody. Naopak jako nevýhodu života na NZ respondenti uváděli drahé životní náklady či velkou vzdáleností od Česka, což výrazně snižuje možnost časté návštěvy domova.

(R5): „*Jsem tady velmi spokojený. Je tu taková pohoda v porovnání s Českem, člověk je tu mnohem blíž k přírodě. Hlavně tu mám zdravou rodinu. Velkou nevýhodou je ta vzdálenost, jednoznačně. Vzdálenost od rodiny a v poslední době i ceny bydlení, to je šílený.“*

(R6): „*Já teda musím říct, že jsem asi určitě spokojený. Nebo kdybych nebyl, tak tady nejsem. A baví mě moje práce….. Mám rád hory, jsem horolezec, mám rád moře, takže surfuju a jezdím na kajaku. Jediná věc, která je tady velké mínus je to, že rodina je hrozně daleko a já nemůžu do Čech lusknutím prstů.“*

Zásadním zlomem pro celou novozélandskou společnost byla pandemie COVID-19. Uzavření hranic bylo dle výpovědí některých respondentů velice obtížné a psychicky náročné kvůli nemožnosti návštěvy rodin a příbuzných v Česku. To úzce souvisí s prací Berryho (1997), který popisuje, že častý kontakt s rodinou či přáteli silně podporuje zachování psychické stability a pocitu začlenění. Respondentka R3 popisuje: „*těžké bylo, když byly zavřené hranice po dobu dvou let. Nikdo nesměl vyjet. My jsme sice mohli, ale už jsme se nemohli vrátit zpátky. Nikdo nesměl vylézat z domu. Takže ta oddělenost tří let od rodiny byla hodně dlouhá. To bylo psychicky velice těžké.*“

Velkou výzvou pro řadu migrantů i místních obyvatel byly ekonomické změny spojené s nárůstem cenových hladin po pandemii, což mnoho lidí (migrantů i místních) přinutilo zemi opustit (viz Mitchell a kol. 2020). Podle McKenzie (2024) odešlo z NZ přibližně 56 tisíc osob do AU a to kvůli vyšším platům a nižším nákladům na bydlení a potraviny. Například respondentka R1 vypověděla: „*odcházejí asi hlavně Zélanďané. A odcházejí kvůli penězům, protože v Austrálii je to úplně jinde než tady na Zélandu. U Čechů tam jsem se nesetkala s tím, že by hojně odcházeli*.“ Ačkoliv nikdo z oslovených respondentů kvůli této proměně novozélandské ekonomiky po pandemii neplánoval zemi opustit, mnozí z respondentů tyto změny výrazně pocítili hlavně ve zdražování potravin, bydlení a dalších komodit. Respondentka R3 dokonce popisuje, že „*když se teď porovná týdenní útrata v obchodě za potřeby, to dřív vůbec nebylo*“. AU na rozdíl od NZ představuje podle respondentů mnohem větší ekonomiku, kde jsou lidé mnohem lépe platově ohodnoceni za svou práci. Například R10 popisuje situaci takto:

„*Mně už před těmi 20 lety přišel Zéland docela drahý. Ale po covidu se všechno hrozně zdražilo. Je to docela příšerný. Už předtím to bylo drahý, ale teď je to mnohem dražší. Takže já si to dovedu představit, že to by byl asi hlavní důvod té velké migrace ze země. A i místní Novozélanďané se na to dívají tak, že pojedou do Austrálie na nějakou dobu, protože tím, jak je ta ekonomika větší, tak je tam všechno levnější. Bydlení je levnější, jídlo je levnější, ještě si vyděláš víc peněz….Tady taky ty nemovitosti rostou úplně šíleně. Takže kdyby někdo přijel teď nově, tak asi je to všechno pekelně drahý.“*

Respondenti vykazují silnou schopnost integrace a přizpůsobení se místním podmínkám i přes komplikace, které s sebou přinesla pandemie COVID-19. Mnoho respondentů označovalo život na Zélandu jako svůj sen. Rovněž vybudování si nového života na NZ nebylo pro mnohé z nich snadné, i přes těžkou ekonomickou situaci tam chtějí zůstat.

6.8 Shrnutí

Kvalitativní část výzkumu poskytla hluboký vhled do subjektivních zkušeností Čechů žijících na NZ. Prozkoumáním jejich motivací k migraci a také zkušeností s procesem integrace byly odhaleny klíčové aspekty, které mimo jiné doplňují a upřesňují vytvořenou typologii migrantů (viz kapitola 4.2 a Tabulka 11). Tato typologie rozdělovala migranty do čtyř skupin podle délky pobytu (S1-S4) a odhalila jasný trend, kdy s prodlužující dobou pobytu v zemi roste index integrace (což je z rozhovorů patrné). Ačkoliv v případě AU s přibývající délkou pobytu klesá index transnacionalismu (což odpovídá i některým teoriím viz Vertovec 2009), na NZ se

tento index napříč skupinami držel konstantní. To je také z rozhovorů patrné, neboť všichni respondenti pravidelně komunikují se svou rodinou bez ohledu na jejich délku pobytu.

Významným přínosem rozhovorů je fakt, že lifestyle migration převládá u většiny respondentů. To zcela odpovídá trendu „nové migrace“ viz. Jánská a kol. (2022). Rozhovory dále potvrdily, že v počátečních fázích pobytu u většiny migrantů hraje důležitou roli česká komunita. S rostoucí délkou pobytu však dochází k postupnému oslabování těchto vazeb, neboť se migranti snaží navázat silnější vazby s místními obyvateli. Jejich vzájemné vztahy však často označovali jako složité. Ačkoliv jsou Novozélanďané vnímáni jako přátelští, někteří respondenti mluvili o jejich neupřímnosti a povrchnosti. Zajímavé je zjištění o zpětném navázání krajanských vazeb u respondentky s dětmi, jejíž snahou je předat svým potomkům český jazyk a kulturu.

Z rozhovorů dále vyplynulo, že většina respondentů byla se svým životem na NZ velice spokojena a zemi tak téměř nikdo neměl v plánu opustit. Z typologie (viz Tabulka 9) a kvantitativního šetření (viz Graf 11) je patrné, že tato spokojenost byla však výrazně nižší než v případě AU. V tomto případě se však jedná pouze o obecné srovnání bez hlubší znalosti souvislostí, které rozhovory doplnily. Respondenti jako klíčové důvody své spokojenosti vyzdvihovali vysokou kvalitu života, přírodu nebo uvolněnější životní styl. Tyto silné osobní pocity převažovaly fakt, že se NZ silně ekonomicky proměnil po pandemii COVID- 19.

Lze konstatovat, že rozhovory nejen doplnily většinu kvantitativních zjištění, poskytly také vhled do subjektivních prožitků migrantů, které pomáhají vysvětlit proč se určité procesy odehrávají.

7. Závěr

Cílem této práce bylo hlouběji prozkoumat a porovnat proces integrace a transnacionálního chování českých krajanů v AU a na NZ. Dílčími cíli bylo identifikovat faktory, které tyto procesy ovlivňují a na příkladu NZ se zaměřit na specifické zkušenosti českých krajanů s jejich integrací a objasnit jejich nižší spokojenost, která je spojená s potenciálním návratem do Česka. K naplnění těchto cílů byla využita kombinace kvalitativních i kvantitativních metod. Kvantitativní metoda spočívala v analýze dotazníkového šetření, které bylo realizováno v rámci projektu GAČR (viz výše). Kvalitativní data pro tuto práci byla získána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s českými migranty žijící na NZ. Právě díky tomuto komplexnímu postupu bylo možné zodpovědět stanovené otázky a poskytnout tak ucelený obraz o sledované problematice.

Práce odhalila několik zásadních odlišností, které lze sledovat mezi Čechy žijícími v AU a na NZ. Kvantitativní analýza ukázala, že integrace Čechů je v rámci obou sledovaných zemí vysoká, avšak v případě AU byl vytvořený index integrace statisticky významně vyšší než v případě NZ (zhruba o 15 %). Velké rozdíly byly u sociodemografických charakteristik, kdy v případě AU byli respondenti výrazně starší a žili ve větších městech. V případě integračních ukazatelů Češi v AU častěji navazovali kontakty s místními obyvateli, podíleli se na volbách v hostitelské zemi a byli více zapojeni do profesních nebo volnočasových spolků (ačkoliv tyto proměnné vyšly statisticky nevýznamné na 5 % hladině významnosti). Významný rozdíl se projevil v případě spokojenosti se životem v zemi, kdy se respondenti z AU cítili více součástí místní společnosti a byli výrazně více spokojeni se životem v zemi než Češi na NZ. Ti naopak významně častěji plánovali návrat do Česka nebo odchod do jiné země.

V případě indexu transnacionalismu nevyšel mezi respondenty z AU a NZ významný rozdíl, byť u Čechů na NZ nabýval mírně vyšších hodnot: více se stýkali s krajanskou komunitou, častěji udržovali kontakt s rodinou a přáteli v Česku a více se věnovali aktivitám souvisejícím s Českem. Statistická analýza rovněž ukázala, že mezi vytvořeným indexem integrace a indexem transnacionalismu je v případě AU slabý pozitivní vztah. Úspěšná integrace tak nevylučuje udržování vazeb s Českem.

Jako klíčový faktor ovlivňující integraci se u obou zemí nejvýrazněji projevila délka pobytu. S délkou pobytu roste adaptace na nové prostředí nebo silnější vazby s místními obyvateli a současně roste šance na získání občanství hostitelské země. Výrazným faktorem ovlivňujícím integraci v případě AU je ekonomická kvalifikace a pozice. Tento faktor vyšel v případě NZ statisticky nevýznamný, což je spojeno primárně s orientací tamního trhu práce,

který je orientovaný na sezónní zaměstnání. Faktor ekonomické kvalifikace důležitý, neboť v modelu, který zahrnuje obě země zároveň měl silnější vliv než v případě jednotlivých zemí. V případě NZ se jako výrazný faktor integrace ukázala velikost sídla, kdy život ve větších městech je spojený s lepší integrací díky lepší dostupnosti služeb (zaměstnání, vzdělávací služby, lepší navazování sociálních kontaktů apod.). V případě AU je to jen slabě věk a pobytový status.

V souvislosti s transnacionálním chováním se jako významný faktor ukázal věk nebo také délka pobytu (ta však pouze v případě AU). V případě NZ se vliv délky pobytu neprojevil vůbec. V případě NZ se naopak projevilo jako významný faktor občanství respondenta, dětí a partnera, v AU se jako významný faktor ukázala ekonomická kvalifikace (naopak ekonomická pozice či spoření vyšly nevýznamné).

Druhá část výzkumu se specificky zaměřovala na respondenty z NZ a to primárně z důvodů specifik, která vyplynula z kvantitativní části práce. Zde se ukázalo, že Češi na NZ jsou významně méně spokojeni v zemi a plánují návrat do Česka nebo odchod do jiné země. Mimo tato zjištěná specifika bylo cílem této části výzkumu zkoumat osobní zkušenosti respondentů s procesem integrace a transnacionalizace.

Z polostrukturovaných rozhovorů vyplynulo, že hlavní důvody příchodu do země byly spojeny s motivací získání nových pracovních zkušeností, prožití dobrodružství či zlepšení jazykových dovedností, což odpovídá fenoménu lifestyle migration. Čeští migranti vstupovali do země nejčastěji prostřednictvím Working Holiday víz, což je vnímáno jako relativně snadná cesta vstupu do země. To je spojeno s faktem, že většina i vysokoškolsky vzdělaných a kvalifikovaných respondentů pracovala zpočátku jejich příchodu do země na méně kvalifikovaných pozicích převážně v zemědělství či pohostinství. Zpočátku jejich integrace do novozélandské společnosti hrály velkou roli také kontakty s českou komunitou, která migrantům poskytovala pomoc např. s hledáním ubytování či zaměstnání. Jiní respondenti se snažili kontakty s Čechy již zpočátku jejich pobytu na NZ nenavazovat, primárně z důvodu snahy o rychlejší zapojení do novozélandské společnosti. Lze tvrdit, že s přibývající délkou pobytu se kontakty s českou komunitou oslabovaly, naopak se zvyšovala frekvence kontaktu s místními obyvateli. Ačkoliv z výpovědi respondentů byli místní obyvatelé vnímáni jako přátelští, navazování hlubších vztahů bylo často hodnoceno jako obtížné, převážně kvůli jejich uzavřenosti.

Přítomnost diskriminace byla z výpovědí respondentů vnímána jako výjimečná, ačkoliv respondenti zažívali často její nepřímou formu v podobě jazykové diskriminace (upřednostňování rodilých mluvčích) a mikroagrese (poznámky k přízvuku). Češi jsou vnímáni

na NZ pozitivně, neboť poskytují levnou a kvalitní pracovní sílu. V oblasti zaměstnání byla zaznamenána problematika uznávání českých kvalifikací v rámci některých oborů. Problematická byla také proměna pracovního trhu po pandemii COVID-19 a to kvůli zvýšené poptávce po práci.

Všichni respondenti si udržují českou identitu, ačkoliv mnoho z nich v zemi žije více než 10 let a má již novozélandské občanství. Právě zisk novozélandského občanství je v tomto případě vnímán spíše jako praktický nástroj než jako emoční pouto k zemi. Kontakt s rodinou v Česku je u většiny respondentů pravidelný, finanční remitence neposílá ani jeden z nich. Rovněž lze zaznamenat velmi nízký zájem o účast na českých volbách a to kvůli složitému procesu volby (na NZ zcela chybí česká ambasáda) nebo kvůli celkovému nezájmu o českou politiku.

Jak již bylo zmíněno, důležitou součástí kvalitativní části práce bylo objasnění nižší spokojenosti Čechů žijících na NZ, jak naznačila kvantitativní data. Rozhovory objasnily, že všichni z oslovených respondentů byli na NZ velice spokojeni a většina z nich odchod do Česka či do jiné země neplánuje. Jejich spokojenost je také silně podmíněna řadou faktorů, kterými jsou např. klidný životní styl země, příjemné klima nebo rozmanitá příroda. Naopak všichni respondenti zmiňovali ekonomickou proměnu země po pandemii COVID-19, po které došlo k velkému nárůstu životních nákladů spojených s cenami bydlení, potravin a volnočasových aktivit. Právě ekonomické dopady vedly k velké migraci místních obyvatel do AU, která disponuje lepšími ekonomickými podmínkami. Ačkoliv čeští respondenti v zemi zůstávají, tyto ekonomické výzvy rovněž ovlivňují jejich vnímání spokojenosti. Kvalitativní analýza tak podrobně vysvětluje, proč navzdory poměrně vysoké míře integrace vykazují Češi na NZ v kvantitativním šetření nižší spokojenost než jejich krajané v AU. Hlavním důvodem se ukázaly být ekonomické překážky, jimž na Zélandu čelí nejen Češi, ale i další migranti.

Tato práce přinesla cenný komparativní pohled na proces integrace a transnacionalismu dvou geograficky i kulturně vzdálených migračních destinací. Identifikovala rozdíly ve zkušenostech migrantů z obou zemí a ukázala faktory, které procesy integrace a transnacionálního chování ovlivňují. Také výrazně prohloubila znalosti o Češích žijících na NZ, kteří jsou vnímáni jako příslušníci nové české diaspory charakterizované novým typem migrace 21. století.

8. Seznam zdrojů a literatury

ABS (2024): https://www.abs.gov.au/census/find-census-data/quickstats/2021/3302_AUS (13.10.2024).

ADAMEC, J. (2024): The Freedom Voices: Slovak and Czech Immigration to Australia after World War Two. Disertační práce, Southern Cross University, Lismore, 295 s.

ADELAIDIA (2019): Slovaks in South Australia, https://adelaidia.history.sa.gov.au/subjects (13.10.2024).

ANDERSON, B. (2010): Migration, immigration controls and the fashioning of precarious workers. Work, employment and society, 24, 2, 300-317.

ANGOURI, J. (2012): "I'm a Greek Kiwi": Constructing Greekness in Discourse. Journal of Language, Identity & Education, 11, 2, 96-108.

AUSTRALIAN GOVERMENT (2024): Why Australia?, https://immi.homeaffairs.gov.au/visas/working-in-australia/skillselect/why-australia (15.10.2024).

AUSTRALIAN GOVERNMENT (2025): Adult Migrant English Program (AMEP), https://immi.homeaffairs.gov.au/settling-in-australia/amep/about-the-program (15.02.2025).

AVGOULAS, M. I., FANANY, R. (2021): Migration, identity and wellbeing in Melbourne Australia-The idea of being Greek in diaspora. Athens Journal of Social Sciences, 8, 3, 211-220.

BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005): Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Masarykova Univerzita, Praha.

BAUBÖCK, R., FAIST, T. (2010): Diaspora and transnationalism: Concepts, theories and methods. Amsterdam University Press, 306 s.

BEDFORD, R., SPOONLEY, P. (2014): Competing for talent: diffusion of an innovation in New Zealand's immigration policy. International Migration Review, 48, 3, 891-911.

BENSON, M., O'REILLY, K. (2009): Migration and the search for a better way of life: a critical exploration of lifestyle migration. The sociological review, 57, 4, 608-625.

BERNARD, J., MIKEŠOVÁ, R. (2014): Sociální integrace imigrantů na rozhraní mezi dočasnou migrací a trvalým usazením. Sociologický časopis /Czech Social Review, 50, 4, 521–545.

BERRY, J. W. (1992): Acculturation and adaptation in a new society. International Migration 30, 69-85.

BERRY, J. W. (1997): Immigration, acculturation, and adaptation. Applied psychology, 46, 1, 5-34.

BERRY, J.W. (2002): Cross-Cultural Psychology: Research and Application. https://www.researchgate.net/publication/245817518_CrossCultural_Psychology_Research_and_Application (cit. 03.04.2025)

BERRY, J.W. (2006): Stress perspectives on acculturation. In: Berry, J. W., Sam, D.L. (eds.): The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology. Cambridge University Press, 43–57.

BLUNT, A. (2007): Cultural geographies of migration: mobility, transnationality and diaspora. Progress in Human Geography, 31, 5, 684–694.

BOSSWICK, W. HECKMANN, F (2006): Social integration of immigrants: Contribution of local and regional authorities. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Dublin.

BRUBAKER, R. (2005): The 'diaspora'diaspora. Ethnic and racial studies, 28, 1, 1-19.

BRUNEAU, M. (2010): Diasporas, transnational spaces and communities. Diaspora and transnationalism: Concepts, theories and methods, 3, 1, 35-50.

CAREY, D. (2019): Improving well-being in New Zealand through migration, OECD Economics Department Working Papers, 1566, OECD Publishing, Paris.

CIGLER, M. (1983): Czechs in Australia. AE Press, Melbourne.

COLLINS, J. (2002): Chinese entrepreneurs: the Chinese diaspora in Australia. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 8, 1/2, 113-133.

CZECHSLOVAKWA.ORG (2024): About the Association, https://www.czechslovakwa.org/about-the-association/ (19.10.2024).

DE HAAS, H. (2005): International migration, remittances and development: myths and facts. Third world quarterly, 26, 8, 1269-1284.

DRBOHLAV, D. (2001): Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb i pobyt (Alenky v kraji divů). In: Šišková, T. (ed.): Menšiny a migranti v České republice; My a oni v multikulturální společnosti 21. století. Portál, Praha, 17–30.

ESSER, H. (2006): Migration, language and integration. WZB, Berlin.

EWART, J., CHERNEY, A., MURPHY, K. (2017): News media coverage of Islam and Muslims in Australia: An opinion survey among Australian Muslims. Journal of Muslim Minority Affairs, 37, 2, 147-163.

FASSMANN, H., MÜNZ, R. (1994): European migration in the late twentieth century. Edward Elgar.

FORREST, J., KUSEK, W. (2023): Assimilating the Diaspora of the Americas in Australia: An Intergenerational Analysis. Geographical Review, 113, 1, 112-133.

FRIESEN, W., KEARNS, R. A. (2008): Indian diaspora in New Zealand: History, identity and cultural landscapes. In: Tracing an Indian diaspora: Contexts, memories, representationspp. 210-228.

GATHMANN, C., GARBERS, J. (2023): Citizenship and integration. Labour Economics, 82, 102343.

GAVRIEL, A. H. M. (2012): We are different and the same: Exploring Hellenic culture and identity in Aotearoa-New Zealand. Modern Greek Studies (Australia and New Zealand), 16, 225–241.

GORDON, M. M. (1964): Assimilation in American life: The role of race, religion, and national origins. Oxford University Press.

GROSSMAN, J. (2019): Toward a definition of diaspora. Ethnic and Racial Studies, 42, 8, 1263-1282.

HAWTHORNE, L. (2010): How valuable is "two-step migration"? Labor market outcomes for international student migrants to Australia. Asian and Pacific Migration Journal, 19, 1, 5-36.

HAWTHORNE, L. (2015): The impact of skilled migration on foreign qualification recognition reform in Australia. Canadian Public Policy, 41, 1, 173-187.

HEATH, A., DEMIREVA, N. (2016): Has multiculturalism failed in Britain? In: Migrants and Their Children in Britain. Routledge, 161-180.

HENDL, J. (2005): Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace. Portál, Praha.

HENDL, J., REMR, J.(2017): Metody výzkumu a evaluace. Portál. Praha.

HOLZMANN, R., MÜNZ, R. (2004): Challenges and Opportunities of International Migration for the EU, Its Member States, Neighboring Countries and Regions: A Policy Note.

HUGO, G. (2006): An Australian Diaspora? International Migration, 44, 1, 105-133.

HUGO, G. (2018): Change and Continuity in Australian International Migration Policy. International Migration Review, 48, 3, 868-890.

INGLIS, CH. (2018): Australia: A Welcoming Destination for Some, https://www.migrationpolicy.org/article/australia-welcoming-destination-some (15.10.2024).

ISLAM, A. Z., ALIMI, O. B., COLLINS, F. L. (2023): International Migration and Income Inequality in Aotearoa New Zealand, 2013–2018. New Zealand Population Review, 49, s. 157-198.

ITZIGSOHN, J., & GIORGULI-SAUCEDO, S. (2005): Incorporation, Transnationalism, and Gender: Immigrant Incorporation and Transnational Participation as Gendered Processes 1. International migration review, 39, 4, 895-920.

JANSEN, C. (1969): Some Sociological Aspects of Migration. Migration. Cambridge: Harvard University Press.

JANSKÁ, E., BERANSKÁ, V., ČERMÁK, Z., DOLEŽALOVÁ, M., DRBOHLAV, D., JANUROVÁ, K., LÖBLOVÁ, O., UHEREK, Z., ZACHOVÁ, K. (2022): Výzkum potřeb krajanských komunit ve vybraných zemích z hlediska udržení jejich vazeb na ČR: Velká Británie, Austrálie, Nový Zéland, USA a Německo. Souhrnná výzkumná zpráva.Univerzita Karlova.

JANSKÁ, E. (2024): Transnational trajectories and diaspora policies. Nakladatelství Karolinum.

JENSEN, R. (2005): The heart of whiteness: Confronting race, racism and white privilege. City Lights Books.

KABIR, N. (2013): Muslims in Australia. Routledge, London, 364 s.

KINDLER, M., RATCHEVA, V., PIECHOWSKA, M. (2015): Social networks, social capital and migrant integration at local level. European literature review. Institute For Research Into Superdiversity, 6.

KOINOVA, M. (2010): Diasporas and international politics: utilizing the universalistic creed of liberalism for particularistic and nationalist purposes. Amsterdam University Press, 352 s.

KOSER, K. (2007): International migration: A very short introduction. Oxford University Press, New York.

KREISINGER, P. (2016): Češi a Slováci v Austrálii v první polovině 20. století a jejich účast ve světových válkách. Disertační práce. Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci, 267 s.

LEE, E. S., (1966): A Theory of Migration. University of Pennsylvania. Demography, 3, 1, 47-57.

LEONTIYEVA, Y. (2011): The socio-economic impact of admission policies and admission-related integration policies in the Czech Republic. Multicultural Center Prague, 17.

LEVITT, P. (2001): The transnational villagers. Univ of California Press.

LEVITT, P., JAWORSKY, B. N. (2007): Transnational migration studies: Past developments and future trends. Annu. Rev. Sociol., 33, 1, 129-156.

LEVITT, P., GLICK – SCHILLER, N. (2004): Conceptualizing simultaneity: A transnational social field perspective on society. International Migration Review, 38, 3, 1002–1039.

LI, Y. T. (2017): Constituting co-ethnic exploitation: The economic and cultural meanings of cash-in-hand jobs for ethnic Chinese migrants in Australia. Critical Sociology, 43, 6, 919-932.

LIU, L. S., RAN, G. J., JIA, X. (2022): New Zealand border restrictions amidst COVID-19 and their impacts on temporary migrant workers. Asian and Pacific Migration Journal, 31, 3, 312-323.

MAVROUDI, E. (2020): Feeling Greek, speaking Greek? National identity and language negotiation amongst the Greek diaspora in Australia. Geoforum, 116, 130-139.

MBIE (2024): Medium to long-term employment outlook: Lookind ehead to 2026, https://www.mbie.govt.nz/business-and-employment/employment-and-skills/labour-market-reports-data-and-analysis/archives/labour-market-forecasting/medium-to-long-term-employment-outlook-looking-ahead-to-2026 (16.10.2024).

MCGILL, D. (1982): The Other New Zealanders. Wellington, Mallinson Rendel.

McINTOSH, P. (1990): White privilege: Unpacking the invisible knapsack.

McKENZIE, P. (2024): It felt like bad news after bad news': why record numbers are leaving New Zealand, https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/21/it-felt-like-bad-news-after-bad-news-why-record-numbers-are-leaving-new-zealand?utm_source=chatgpt.com (cit. 20.06.2025).

MENCE, V., GANGELL, S., TEBB,R. (2017): A history of the Department of Immigration: Department od Immigration and Border Protection, https://www.homeaffairs.gov.au/about-us-subsite/files/immigration-history.pdf (13.10.2024).

MILLER, J. (2019): Far from the Madding Crowd. Czech (oslovak) Exile in Australia, 1948-1989. Bohemia, 59, 2, 253-272.

MIOVSKÝ, M. (2006): Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Grada, Praha.

MITCHELL, L., HODGEN, E., MEAGHER-LUNDBERG, P., & WELLS, C. (2020): Impact of Covid-19 on the early childhood education sector in Aotearoa New Zealand: challenges and opportunities. Wilf Malcolm Institute of Educational Research (WMIER).

MOSEROVÁ, J. (1998): Vzdálení a blízcí: Češi v Austrálii. In: Brouček, S., Hrubý, K. (eds): Češi za hranice na přelomu 20. a 21. století. Karolinum, Karolinum, Praha, 339 s.

MZV (2004): Working Holiday Scheme – Nový Zéland a Česká republika. https://mzv.gov.cz/file/765371/_111001_STI_NZ.pdf (23.02.2025)

MZV (2013): Austrálie – historie krajanů, https://mzv.gov.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/australie_a_oceanie/australie/krajane/-mzv-publish-cz-zahranicni_vztahy-krajane-krajane_ve_svete-historie_krajanu-index_6.html (13.10.2024)

MZV (2022): Australian Bureau of Statistics Census Data on Czechs in Australia Released – 2022,https://mzv.gov.cz/canberra/en/czech_presence/statistical_information_on_the_czech/australian_bureau_of_statistics_census.html (15.10.2024).

MZV (2023): Dvojí státní občanství – české a slovenské, https://mzv.gov.cz/bratislava/cz/vizove_a_konzularni_informace/statni_obcanstvi/dvoji_statni_obcanstvi_ceske_a_slovenske.html (18.06.2025).

MZV (2024a): Česká obchodní komora v Adelaide, https://mzv.gov.cz/sydney/cz/obchod_a_ekonomika/ceska_obchodni_komora_v_adelaide/index.html (17.10.2024).

MZV (2024b): Austrálie, https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/krajane_ve_svete/adresare/adresare-australie_adresar_krajanskych_spolku.html (18.10.2024).

MZV (2024c): Nový Zéland, https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/krajane_ve_svete/adresare/adresare-novy_zeland.html (18.10.2024).

MZV (2025a): Počet českých krajanů v zahraničí, https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocni_zpravy_a_dokumenty/poskytnute_informace/pocet_ceskych_krajanu_v_zahranici.html (12.07.2025).

MZV (2025b): Volby, https://mzv.gov.cz/sydney/cz/konzularni_informace/volby/index.html (20.06.2025)

MZV (2025c): Korespondenční volba, https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/korespondencni_volba/korespondencni_volba_nejdulezitejsi.html (12.07.2025).

NAA (2024): Czechoslovakia, https://www.naa.gov.au/explore-collection/immigration-and-citizenship/migrant-stories/czechoslovakia (16.10.2024).

NACHOWITZ, T. (2015): Towards a framework of deep diversity: Identity and invisibility in the Indian diaspora in New Zealand. Disertační práce. University of Waikato, 561 s.

NEDELCU, M. (2012): Migrants' new transnational habitus: rethinking migration through a cosmopolitan lens in the digital age. Journal of ethnic and migration studies, 38, 9, 1339-1356.

NEKOLA, M. (2021): Po stopách Čechů na Novém Zélandu: za dlouhým bílým oblakem. Machart.

NEW ZEALAND IMMIGRATION (2024): Visas, https://www.immigration.govt.nz/ (16.10.2024).

NEW ZEALAND IMMIGRATION (2025): Working Holiday visas, https://www.immigration.govt.nz/work/working-holiday-visas/ (28.06.2025)

OECD (2008): Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide. OECD Publishing. Paris.

OECD (2017): International Migration Outlook 2017, OECD Publishing, Paris.

OECD (2018), International Migration Outlook 2018, OECD Publishing, Paris, Portes

OECD (2023): Indicators of Immigrant Integration 2023, https://www.oecd.org/en/publications/indicators-of-immigrant-integration-2023_1d5020a6-en.html (14.02.2025)

OLEINIKOVA, O. (2023): New Eastern European Migration to Australia: From Czech Republic, Hungary and Ukraine to Sydney and Beyond. Springer Nature.

OPARA, O. (2018a): Bohemia's antipodes: Post-communist Czech migration to New Zealand. Central and Eastern European Migration Review, 7, 2, 5-34.

OPARA, O. (2018b): From settler society to working holiday heaven?: Patterns and issues of temporary labour migration to New Zealand. New Zealand Sociology, 33, 1, 29-52.

PAPADELOS, P. (2021): "Greeks are different to Australians": understanding identity formation among third-generation Australians of Greek heritage. Ethnic and Racial Studies, 44, 11, 1975-1994.

PARUTIS, V. (2014): "Economic migrants" or "middling transnationals"? East European migrants' experiences of work in the UK. International Migration, 52, 1, 36-55.

PENNINX, R. (2005): Integration of migrants: Economic, social, cultural and political dimensions. In The new demographic regime: Population challenges and policy responses. University of Amsterdam.

PENNINX, R., GARCÉS-MASCAREÑAS, B. (2016): The concept of integration as an analytical tool and as a policy concept. In: Penninx, R.,Garcés-Mascareñas, B. (eds): Integration processes and policies in Europe: Contexts, levels and actors, Springer, 11-29.

PHILLIPS, D. (2006): Moving towards integration: the housing of asylum seekers and refugees in Britain. Housing Studies, 21, 4, 539-553.

PIETSCH, J., CLARK, M. (2015): Migration and integration in Europe, Southeast Asia, and Australia: a comparative perspective. Amsterdam University Press.

PORTES, A., ZHOU, M. (1993): The new second generation: Segmented assimilation and its variants. The annals of the American academy of political and social science, 530, 1, 74-96.

PORTES, A., GUARNIZO, L. E., LANDOLT, P. (1999): The study of transnationalism: Pitfalls and promise of an emergent research field. Ethnic and Racial Studies, 22, 2, 217–237.

PORTES, A., HALLER, W. J., GUARNIZO, L. E. (2002): Transnational entrepreneurs: An alternative form of immigrant economic adaptation. American sociological review, 67, 2, 278-298.

PROCHÁZKOVÁ, J. (2010): Bohemians In New Zealand–The History And Present Situation Of The Puhoi Village. Český lid, 19-34.

PUTNAM, R. D. (2007): E pluribus unum: Diversity and community in the twenty-first century the 2006 Johan Skytte Prize Lecture. Scandinavian political studies, 30, 2, 137-174.

RAHMAN, K. A. (2018): Representations of Islam and Muslims in New Zealand media. Pacific Journalism Review, 24, 2, 166-188.

RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA R. (2009): Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Slon, Praha.

RYAN, D., DOOLEY, B., & BENSON, C. (2008): Theoretical perspectives on post-migration adaptation and psychological well-being among refugees: Towards a resource-based model. Journal of refugee studies, 21,1, 1-18.

RYAN, L. (2011): Migrants' social networks and weak ties: accessing resources and constructing relationships post-migration. The sociological review, 59, 4, 707-724.

SAUTTER, L. M. (2013): 'I Can Tell You This Is a Fine Country': Identity Construction in the British-New Zealand Imperial Diaspora, Disertační práce, Open Access Te Herenga Waka-Victoria University of Wellington.

SEMERÁDOVÁ, M. (2013): New Zealand Immmigration Policy. Bakalářská práce. Katedra anglického jazyka a literatury, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 68 s.

SHAHEER, I., LEE, C., CARR, N. (2021): Factors motivating working holiday travel: The case of Latin American visitors to New Zealand. Tourism and Hospitality Research, 21, 3, 330-343.

GLICK-SCHILLER, N. G., BASCH, L. G., BLANC-SZANTON, C. (1992): Towards a transnational perspective on migration: Race, class, ethnicity, and nationalism reconsidered.

SIAR, S. (2011): Skilled migration, knowledge transfer and development: The case of the highly skilled Filipino migrants in New Zealand and Australia. Journal of Current Southeast Asian Affairs, 30, 3, 61-94.

SIAR, S. (2014): Highly skilled migrants' strong ties with their home country: Evidence from Filipinos in New Zealand and Australia. Journal of International Migration and Integration, 15, 655-676.

SOKOL SYDNEY (2024): https://sokolsydney.com/ (13.10.2024).

STATSNZ (2024): https://www.stats.govt.nz/tools/2018-census-ethnic-group-summaries/czech (16.10.2024).

STATSNZ (2025): Chinese, https://tools.summaries.stats.govt.nz/ethnic-group/chinese (23.07.2025).

STUDYAUSTRALIA (2024): Australia's Migration Strategy – what it means for you, https://www.studyaustralia.gov.au/en/tools-and-resources/news/australias-new-migration-strategy-what-it-means-for-you (18.12.2024).

SUE, D. W., CAPODILUPO, C. M., TORINO, G. C., BUCCERI, J. M., HOLDER, A., NADAL, K. L., ESQUILIN, M. (2007): Racial microaggressions in everyday life: implications for clinical practice. American psychologist, 62, 4, 271.

SZALÓ, C. (2007). Transnacionální migrace. Proměny identit, hranic a vědění o nich. CDK.

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĎOVÁ, K. (2007): Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Portál, Praha.

TANI, M. (2014): Using a point system for selecting immigrants: A point system can select economically desirable immigrants but it cannot prevent poor labor outcomes for immigrants, https://wol.iza.org/articles/using-a-point-system-for-selecting-immigrants/long (14.02.2025).

TEARA (2024): Story: Central and South-eastern Europeans, https://teara.govt.nz/en/central-and-south-eastern-europeans/page-4 (18.12.2024)

TEDESCHI, M., VOROBEVA, E., JAUHIAINEN, J. S. (2022): Transnationalism: current debates and new perspectives. GeoJournal, 87, 2, 603-619.

TUNG, R. L., CHUNG, H. F. (2010): Diaspora and trade facilitation: The case of ethnic Chinese in Australia. Asia Pacific Journal of Management, 27, 371-392.

UHEREK, Z. (2004): Migrace do České republiky, sociální integrace a lokální společnosti v zemích původu. Etnologický ústav Akademie věd ČR, Praha, 203 s.

UHEREK, Z. (2005). Integrace cizinců z hlediska emického a etického. Migrace online, 10.

VACULÍK, J. (2009): České menšiny v Evropě a ve světě. Libri, Praha.

VERTOVEC, S. (2001): Transnationalism and identity. Journal of Ethnic and Migration studies, 27, 4, s. 573-582.

VERTOVEC, S. (2004): Migrant transnationalism and modes of transformation 1. International migration review, 38, 3, 970-1001.

VERTOVEC, S. (2007): Super-diversity and its implications. Ethnic and racial studies, 30, 6, 1024-1054.

VERTOVEC, S. (2009): Transnationalism. Routledge, New York.

WARD, C., MASGORET, A. M. (2008): Attitudes toward immigrants, immigration, and multiculturalism in New Zealand: A social psychological analysis 1. International migration review, 42, 1, 227-248.

WAXMAN, P. (2000): The shaping of Australia's immigration and refugee policy. Immigrants & Minorities, 19, 1, 53-78.

WICKRAMAGE, K., VEAREY, J., ZWI, A. B., ROBINSON, C., & KNIPPER, M. (2018): Migration and health: a global public health research priority. BMC public health, 18, 1-9.

WOOD, A. P. (2012): Bohemia's Antipodes. Landfall, 224, 169–174.

ZALIPOUR, A. (2016): The Muslim Diaspora in New Zealand. Muslim Integration: Pluralism and Multiculturalism in New Zealand and Australia, 129 s.

Seznam zkratek

ABS	Austraian Bureau of Statistics
AU	Austrálie
EU	Evropská unie
GAČR	Grantová agentura ČR
GLM	Obecný lineární model
MFF	Mezinárodní měnový fond
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
NZ	Nový Zéland
NZQA	New Zealand Qualifications Authority
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
WHV	Working Holiday Víza
ZÚ	Zastupitelský úřad

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celkový počet osob žijící v AU hlásící se k českému původu (za jednotlivé státy)

Tabulka 2: Počet osob narozených v ČR pobývajících v AU (za jednotlivé státy)

Tabulka 3: Seznam krajanských organizací a institucí v AU

Tabulka 4: Délka pobytu osob hlásící se k českému původu žijících na NZ – výsledky sčítání lidu (2013, 2018, 2023)

Tabulka 5: Seznam krajanských spolků a škol na NZ

Tabulka 6: Přehled proměnných zahrnutých do indexu integrace a indexu transnacionalismu

Tabulka 7: Typologie a základní charakteristika Čechů v AU

Tabulka 8: Základní charakteristické ukazatele Čechů v AU dle vytvořené typologie

Tabulka 9: Typologie a základní charakteristika Čechů na NZ

Tabulka 10: Základní charakteristické ukazatele Čechů na NZ dle vytvořené typologie

Tabulka 11: Základní typologie respondentů

Tabulka 12: Základní sociodemografická charakteristika respondentů

Tabulka 13: Porovnání rozdílů indexu integrace a transnacionalizace na základě t-testu

Tabulka 14: Faktory ovlivňují proces integrace v AU a na NZ

Tabulka 15: Faktory ovlivňující transnacionální chování v AU a na NZ

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu osob narozených v Československu podle australského sčítání lidu (1921–1947)

Graf 2: Český a slovenský populační nárůst v AU v letech 1921–2015

Graf 3: Věková struktura osob narozených v Česku žijících v AU (2021)

Graf 4: Vývoj počtu osob hlásících se k české národnosti na NZ (2013–2023)

Graf 5: Dlouhodobá migrace na NZ z Česka v letech 1989–2017

Graf 6: Podíl osob českého etnika podle věku (%) (sčítání lidu 2023)

Graf 7: Porovnání indexu integrace a transnacionalizace v rámci vytvořené typologie u Čechů v AU

Graf 8: Porovnání indexu integrace a transnacionalizace v rámci vytvořené typologie u Čechů na NZ

Graf 9: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – socioekonomické a demografické charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)

Graf 10: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – migrační charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)

Graf 11: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – integrační charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)

Graf 12: Velikost rozdílů mezi AU a NZ – transnacionální charakteristiky (proměnné označené * jsou od sebe statisticky významně rozdílné na 5% hladině významnosti)

Graf 13: Vztah mezi integrací a transnacionalizací

Seznam obrázků

Obrázek 1: Zainteresované strany integračních procesů (heuristický model)

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazníkové šetření GAČR pro kvantitativní analýzu

Příloha 2: Migrační charakteristiky

Příloha 3: Integrační charakteristiky

Příloha 4: Charakteristiky transnacionálního chování

Příloha 5: Otázky do rozhovorů (kvalitativní výzkum)

Přílohy

Příloha 1: Dotazníkové šetření GAČR pro kvantitativní analýzu

Dotazník k projektu „Česká diaspora – multidimenzionální vztahy a podmíněnosti Česka a cílových zemí“

Vážená paní, pane,

účastníte se dotazníkového výzkumu, který zkoumá **vztahy Čechů žijících v zahraničí s Českem a se zemí, kde žijí.** Zajímají nás zkušenosti Čechů žijících **alespoň jeden rok v Austrálii, Francii, Německu, na Novém Zélandu, ve Spojených státech amerických nebo ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irska.**

Budeme se ptát zejména na to, jak se cítíte integrováni (začlenění) ve své cílové zemi a jak silné udržujete vazby s oběma zeměmi (s ČR i se zemí, kde žijete). Také nás zajímají Vaše sociální a finanční remitence (tedy jaké znalosti a dovednosti, případně finanční prostředky, předáváte do ČR).

Všechny Vaše odpovědi jsou naprosto **anonymní**. Veškeré zjištěné údaje slouží pouze výzkumným účelům a nebudou nikdy spojovány s Vaší konkrétní osobou, ani nebudou předány žádným dalším osobám či institucím. Vyplnění dotazníku zabere přibližně **15 MINUT Vašeho času**.

Výsledky výzkumu budou sloužit jak ke zlepšení české krajanské politiky, tak i k prohloubení a pochopení vzájemných vazeb. Tento dotazník navazuje na náš předchozí výzkum „Nové přístupy ke koordinaci krajanské problematiky“, který byl zaměřený zejména na Vaše osobní zkušenosti a potřeby spojené s životem v zahraničí. Jeho výsledky najdete na www.cestikrajane.cz, kde v budoucnu přibydou i výsledky tohoto dotazníku.
Pro ty, kteří dotazník vyplní, je jako poděkování připravena unikátní knihovna publikací týkajících se problematiky české diaspory.

Výzkum provádí vědecký tým konsorcia GEOMIGRACE z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, NUVIT (Národního ústavu pro výzkum inovativních technologií) a spolku Czexpats in Science. Je financován Grantovou agenturou ČR (projekt Česká diaspora – multidimenzionální vztahy a podmíněnosti Česka a cílových zemí, č. 22-08304S).

Děkujeme moc za Vaši spolupráci na výzkumu.

Pokud budete mít nějaké dotazy, neváhejte nás prosím kontaktovat.

Doc. RNDr. Eva Janská, Ph.D.
vedoucí projektu

tel.: +420 221951396
e-mail: ejanska@natur.cuni.cz

*Povinné pole

Instrukce k vyplnění dotazníku:

- Pokud není uvedeno jinak, vyberte vždy jednu možnost odpovědi.

- Pokud to není v otázce explicitně odlišeno, výraz „partner/ka" je používán obecně, tj. zahrnuje i kategorii „manžel/ka".

1. **Ve které zemi právě žijete?** *

Označte jen jednu elipsu.

- USA
- Německo
- Austrálie
- Nový Zéland
- Francie
- Velká Británie
- Jiné *Přeskočte na sekci 30 (Děkujeme.)*

2. **Kolik let v této zemi žijete?** *

Označte jen jednu elipsu.

- méně než 1 rok *Přeskočte na sekci 31 (Děkujeme.)*
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17

- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52

- 53
- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87

- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99

3. **Kolik let žijete v zahraničí (mimo Česko) celkem?** *

Označte jen jednu elipsu.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18

- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50
- 51
- 52
- 53

- 54
- 55
- 56
- 57
- 58
- 59
- 60
- 61
- 62
- 63
- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88

- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99

4. **Kolik je Vám let?** *

Označte jen jednu elipsu.

- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28

- ◯ 29
- ◯ 30
- ◯ 31
- ◯ 32
- ◯ 33
- ◯ 34
- ◯ 35
- ◯ 36
- ◯ 37
- ◯ 38
- ◯ 39
- ◯ 40
- ◯ 41
- ◯ 42
- ◯ 43
- ◯ 44
- ◯ 45
- ◯ 46
- ◯ 47
- ◯ 48
- ◯ 49
- ◯ 50
- ◯ 51
- ◯ 52
- ◯ 53
- ◯ 54
- ◯ 55
- ◯ 56
- ◯ 57
- ◯ 58
- ◯ 59
- ◯ 60
- ◯ 61
- ◯ 62
- ◯ 63

- 64
- 65
- 66
- 67
- 68
- 69
- 70
- 71
- 72
- 73
- 74
- 75
- 76
- 77
- 78
- 79
- 80
- 81
- 82
- 83
- 84
- 85
- 86
- 87
- 88
- 89
- 90
- 91
- 92
- 93
- 94
- 95
- 96
- 97
- 98

- 99

5. **Jakého jste pohlaví?** *

Označte jen jednu elipsu.

- muž
- žena
- jiné

6. **Jaké je nejvyšší vzdělání, kterého jste dosáhl/a?** *

Označte jen jednu elipsu.

- základní
- střední bez maturity
- střední s maturitou
- bakalářské nebo srovnatelné (např. vyšší odborné)
- magisterské
- doktorské

7. **Jaký je Váš rodinný stav?** *

Označte jen jednu elipsu.

- vdaná/ženatý *Přeskočte na otázku 9*
- mám partnera/partnerku *Přeskočte na otázku 9*
- rozvedená/rozvedený
- vdova/vdovec
- svobodná/svobodný, bez partnera/partnerky

8. **Jaké máte občanství? (Jaký máte pas nebo pasy?)** Uveďte prosím všechna občanství, která máte.

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- [ ] české
- [ ] americké
- [ ] německé
- [ ] francouzské
- [ ] britské
- [ ] australské
- [ ] novozélandské
- [ ] Jiné: _____

Přeskočte na otázku 10

9. **Jaké občanství má Váš partner/ Vaše partnerka? (Jaký má pas nebo pasy?)** Uveďte prosím všechna občanství, která má.

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- [ ] české
- [ ] americké
- [ ] německé
- [ ] francouzské
- [ ] britské
- [ ] australské
- [ ] novozélandské
- [ ] Jiné: _____

Přeskočte na otázku 8

10. **Před odchodem z Česka jste převážně žil/a:** *

Označte jen jednu elipsu.

- na vesnici/v malém městě (do 10 tis. obyv.) v Čechách
- na vesnici/v malém městě (do 10 tis. obyv.) na Moravě nebo ve Slezsku
- ve městě (přes 10 tis. obyv.) v Čechách
- ve městě (přes 10 tis. obyv.) na Moravě nebo ve Slezsku
- v Brně
- v Ostravě
- v Praze
- narodil/a jsem se a žil/a jsem mimo Česko

11. **V jak velkém městě/sídle žijete nyní?** Údaje o počtech obyvatel jsou orientační. *

Označte jen jednu elipsu.

- malé sídlo/vesnice (do 2 tis. obyv.)
- malé město (více než 2 tis., maximálně 20 tis. obyv.)
- město střední velikosti (více než 20 tis., maximálně 100 tis. obyv.)
- velkoměsto (100 tis. až 1 mil. obyv.) *Přeskočte na otázku 13*
- velkoměsto nad 1 milion obyv. *Přeskočte na otázku 13*

12. **Jaká je poloha tohoto města/sídla?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Leží v každodenní dostupnosti velkoměsta (nad 100 tis. obyv.).
- Leží daleko od velkoměst (nad 100 tis. obyv.).

13. **Jaký je Váš hlavní současný ekonomický status?** *
Vyberte maximálně dvě možnosti.

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- [ ] Studuji.
- [ ] Jsem v důchodu.
- [ ] Jsem v domácnosti.
- [ ] Jsem na rodičovské dovolené.
- [ ] Pečuji o blízkou osobu.
- [ ] Jsem zaměstnanec ve veřejném sektoru.
- [ ] Jsem zaměstnanec v soukromém sektoru.
- [ ] Pracuji načerno.
- [ ] Podnikám.
- [ ] Jsem nezaměstnaný/á.

14. **Jaká je Vaše práce v zemi, kde žijete? (Popřípadě práce před odchodem do důchodu, na mateřskou?)**
Zaškrtněte jednu, jedinou možnost.

Označte jen jednu elipsu.

- ( ) 1 - nevyžadující jakoukoli kvalifikaci
- ( ) 2 - vyžadující nízkou kvalifikaci
- ( ) 3 - vyžadující střední kvalifikaci
- ( ) 4 - vyžadující relativně vysokou kvalifikaci
- ( ) 5 - vysoce kvalifikovaná
- ( ) 6 - netýká se mě, v této zemi dlouhodobě nepracuji / zatím jsem v této zemi nepracoval/a

15. **Máte děti?** *

Označte jen jednu elipsu.

- ( ) Ano
- ( ) Ne. *Přeskočte na otázku 19*

16. **Kolik máte dětí v následujících věkových kategoriích?** *
Vyplňte odpověď v každém řádku. Pokud žádné děti v dané věkové kategorii nemáte, uveďte "0".

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0–5 let										
6–19 let										
20–26 let										
27 a více let										

17. **Žijí s Vámi Vaše děti ve společné domácnosti?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano.
- Některé se mnou žijí, některé ne.
- Ne.

18. **Jaké občanství má Vaše dítě/mají Vaše děti? (Jaký má/mají pas nebo pasy?)** Uveďte prosím všechna občanství, která má/mají.

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- [ ] české
- [ ] americké
- [ ] německé
- [ ] francouzské
- [ ] britské
- [ ] australské
- [ ] novozélandské
- [ ] moje děti to mají různě
- [ ] Jiné: _____

19. **Jaký je Váš pobytový status v zemi, kde žijete?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Jsem občanem tohoto státu.
- Mám trvalý pobyt.
- Mám dlouhodobý pobyt na určitou dobu (např. na základě pracovního, studijního, partnerského/rodinného víza).
- Jsem občanem země EU a žiji v jiné zemi EU.
- Pobývám v zemi bez povolení.
- Nechci odpovídat.

20. **Narodil/a jste se v zahraničí?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano *Přeskočte na otázku 23*
- Ne

21. **Proč jste se přestěhoval/a do zahraničí?** Uveďte u každého důvodu číslo na škále 1 až 5. *

Zcela zásadní 1 2 3 4 5 zcela nedůležitý

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5	netýká se mě
pracovní (kvalita práce, profesní uplatnění, lepší zaměstnání)						
existenční/finanční (vydělat si peníze, vyšší životní úroveň)						
vzdělávání (akademický/vědecký, zvyšování kvalifikace, výzkum, studium jazyka)						
soukromý (rodinné důvody – sňatek, sloučení rodiny, rozchod apod.)						
politický (nespokojenost s politickou situací v Česku/Československu)						
touha poznat něco nového						

22. **Proč nyní žijete v zahraničí?** Uveďte u každého důvodu číslo na škále 1 až 5. *

Zcela zásadní 1 2 3 4 5 zcela nedůležitý

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
V zahraničí mám lepší finanční situaci.					
V zahraničí mám lepší/zajímavější práci.					
Jsem v zahraničí kvůli rodině.					
Žiji zde dlouho, jsem zde zvyklý/zvyklá.					
Nejsem v Česku spokojen/a s politickými/společenskými poměry.					

23. **Posíláte nebo jste někdy dlouhodobě posílal/a peníze do Česka?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne *Přeskočte na otázku 28*

24. **Komu posíláte peníze do Česka a jak často?** Uveďte u každé možnosti číslo na škále 1 až 5. *

1 - minimálně 1x za měsíc
2 - několikrát do roka
3 - jednou ročně
4 - méně než jednou ročně
5 - vůbec

Pokud pro Vás možnost "někomu jinému" není relevantní, vyplňte u ní prosím hodnotu "5".

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
rodinným členům					
přátelům, známým					
na dobročinné účely (charita, nadace, nezisková organizace)					
sobě – na svůj účet či někomu, kdo mi peníze podrží					
někomu jinému					

25. **Pokud jste v otázce výše uvedl/a "někomu jinému", specifikujte komu:**
Vyplňte pouze v případě, že pro Vás odpověď "někomu jinému" je relevantní.

_____

26. **Kolik peněz celkem jste za poslední rok odhadem poslal/a nebo odvezl/a do Česka?** Odpově prosím uveďte v českých korunách. Pokud nechcete, nemusíte odpovídat.

_____

27. **Změnila se v průměru výše posílané částky, kterou do Česka posíláte, za dobu, co jste v zahraničí?**

Označte jen jednu elipsu.

- Nyní posílám méně.
- Posílám stále stejně.
- Nyní posílám více.
- Posílal/a jsem/posílám vždy podle potřeb a možností.

Přeskočte na otázku 29

28. **Proč peníze do Česka neposíláte?** Uveďte u každého důvodu číslo na škále 1 až 5. *

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
Moji blízcí/moje rodina to nepotřebuje, nechce, jsou soběstační.					
Nemám nikoho, komu bych peníze posílal/a.					
Nemám peníze navíc.					
Nenapadlo mě to.					
Spořím/střádám si/investuji/přispívám (na dobročinné účely) peníze v zemi, kde žiji.					

29. **Spoříte si peníze v zemi, kde nyní žijete?** *

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Spo						vůbec nespořím

30. **Obohatil/a jste českou společnost (např. rodinu/okolí, instituce) o nové myšlenky, nápady, znalosti, dovednosti nebo kontakty díky Vašemu pobytu v zahraničí?**

Označte jen jednu elipsu.

- ( ) určitě ano *Přeskočte na otázku 32*
- ( ) spíše ano *Přeskočte na otázku 32*
- ( ) mám neutrální postoj/nevím *Přeskočte na otázku 32*
- ( ) spíše ne *Přeskočte na otázku 32*
- ( ) určitě ne

31. **Proč ne?** *

Vyberte jedinou, nejdůležitější možnost.

Označte jen jednu elipsu.

- ( ) Nemám co v Česku šířit.
- ( ) Nemám komu to předávat.
- ( ) Není o to v Česku zájem.
- ( ) Nemám možnosti, jak to předávat.
- ( ) Nevím, jakým způsobem to předat.
- ( ) Nemám zájem cokoliv předávat.
- ( ) Jiné: _____

Přeskočte na otázku 34

32. **Jak konkrétně jste českou společnost obohatil/a?** Uveďte u každé možnosti číslo na škále 1 až 5.

Určitě ano 1 2 3 4 5 vůbec ne

Pokud pro Vás možnost "jiné" není relevantní, vyplňte u ní hodnotu "5".

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
jednoduché praktiky každodenního života (ovlivnění životního stylu, kuchyně atd.)					
názory, myšlenky, hodnoty					
profesní vazby/kontakty					
občanská angažovanost (sousedská setkání, péče o okolní prostředí)					
politická participace (zájem o politiku, politická aktivita)					
jiné					

33. **Pokud jste v otázce výše uvedl/a "jiné", specifikujte:**
Vyplňte pouze v případě, že je pro Vás položka "jiné" relevantní.

_____

34. **Jak často jezdíte do Česka?** *

Označte jen jednu elipsu.

- více než 4x za rok
- 2–4x za rok
- cca jednou za rok
- méně než jednou za rok
- nejezdím

35. **Máte ještě v Česku rodinu?** *

Označte jen jednu elipsu.

- ano, pouze rodiče a/nebo děti
- ano, pouze další příbuzné (NE rodiče a děti)
- ano, mám oboje (rodiče/děti, další příbuzné)
- ne *Přeskočte na otázku 37*

36. **Pokud máte rodinu/známé v Česku, jak často jste s ní/s nimi v kontaktu (např. telefonicky, přes WhatsApp, Skype atd.)?**

Označte jen jednu elipsu.

- denně
- několikrát týdně
- až 4x za měsíc
- min 1x ročně
- nikdy či méně než 1x za rok

37. **Chodíte v zemi, kde nyní bydlíte, k českým volbám (např. do Parlamentu ČR, k prezidentským volbám)?**
Frekvenci uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Cho						nejdu nikdy

38. **Sledujete pravidelně dění v ČR?** *
Frekvenci uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Neu						vůbec

39. **Navštěvujete v zemi, kde žijete, české kulturní a společenské akce?** *
Frekvenci uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Ano	◯	◯	◯	◯	◯	nikdy

40. **Máte v Česku nějaké podnikatelské aktivity?** *
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Velr	◯	◯	◯	◯	◯	žádné nemám

41. **Máte v Česku nějaké dobrovolnické aktivity (např. bezplatně pomáháte jako vedoucí na táboře, překládáte texty atd.)?**
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Velr	◯	◯	◯	◯	◯	žádné nemám

42. **Jak těžké pro Vás byly po příjezdu do země, kde žijete, následující okolnosti?** *
Uveďte u každé položky číslo na škále 1 až 5.

Zcela snadné 1 2 3 4 5 zcela obtížné

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5	netýká se mě
zvládnutí jazyka						
práce a zaměstnání						
navazování nových kontaktů (přátelských, kolegiálních, sousedských...)						
rodinné záležitosti (bydlení, soužití s partnerem...)						
děti a škola						
zařizování administrativních záležitostí spojených s pobytem v cílové zemi						
zařizování administrativních záležitostí spojených s ČR						
jiné						

43. **Pokud jste v otázce výše uvedl/a "jiné", specifikujte:**

_____

44. **Je při zpětném pohledu něco, co byste dělal/a jinak či lépe pro to, abyste lépe zapadl/a do země, kde nyní žijete?**

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne *Přeskočte na otázku 47*

45. **Co byste při zpětném pohledu dělal/a jinak či lépe pro to, abyste lépe zapadl/a do země, kde nyní žijete?**

Vyberte maximálně tři nejdůležitější aktivity a seřaďte je podle důležitosti od 1 (nejdůležitější) do 3 (třetí nejdůležitější).

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1. nejdůležitější	2. nejdůležitější	3. nejdůležitější
Zaměřila/a bych se více na studium jazyka.			
Kontaktoval/a bych před odjezdem nebo hned po příjezdu další Čechy žijící v dané oblasti (český spolek, organizaci, neformální skupinu, jednotlivce).			
Napojil/a bych se před odjezdem nebo hned po příjezdu na nějakou mně nápomocnou síť v zemi, kde žiji (NE českou, ale profesní, zájmovou atd.).			
Zaměřil/a bych se více na sehnání jiné/lepší práce.			
Chodil/a bych více do společnosti (v zemi, kde žiji).			
Udržoval/a bych si intenzivněji vazby s Českem v osobní rovině (s rodinou, přáteli, kolegy...).			
Snažil/a bych se mít v pořádku doklady a další vztahy s institucemi (osobní doklady, pojištění, pobytový status atd.).			
Jiné			

46. **Pokud jste v otázce výše vyplnil/a položku "jiné", specifikujte:**

47. **S jakou zemí pociťujete větší sounáležitost (se zemí Vašeho pobytu, nebo s Českem)? Např. komu byste fandil/a při sportovním zápase?**
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Se z	◯	◯	◯	◯	◯	s Českem

48. **V jakých institucích, organizacích, spolcích jste začleněn/a v zemi, kde žijete?** *
Uveďte u každé položky číslo na škále 1 až 5.

Významně začleněn/a 1 2 3 4 5 vůbec

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
v profesních	◯	◯	◯	◯	◯
v místních, zájmových	◯	◯	◯	◯	◯
v českých/československých (krajanských)	◯	◯	◯	◯	◯

49. **Plánujete se přestěhovat zpět do Česka?** *

Označte jen jednu elipsu.

- ◯ ano, v tomto roce nebo do jednoho roku
- ◯ ano, v následujících letech
- ◯ nevím
- ◯ spíše ne
- ◯ ne

50. **Plánujete se přestěhovat do jiné země?** *

Označte jen jednu elipsu.

- ano, v tomto roce nebo do jednoho roku
- ano, v následujících letech
- nevím
- spíše ne
- ne

51. **V čem vidíte největší překážku k návratu do Česka?** *

Uveďte u každé položky/překážky/odpovědi číslo na škále 1 až 5.

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 zcela nesouhlasím

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5	netýká se mě
V ČR se již necítím doma.						
Nenašel/nenašla bych v Česku pracovní uplatnění.						
Partner/ka by nenalezl/a pracovní uplatnění.						
Měl/a bych nižší životní úroveň, než mám nyní.						
Již v Česku nemám žádné známé a příbuzné.						
Neměl/a bych v ČR kde bydlet.						
Děti by měly problém s návratem do škol.						
V Česku nejsou dobré vztahy mezi lidmi.						
V Česku by byly přílišné administrativní komplikace.						

52. **Do jaké míry se cítíte být začleněn/a do společnosti v zemi, kde žijete?** *
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Cítím	◯	◯	◯	◯	◯	vůbec necítím být začleněn/a

53. **Jak často používáte češtinu?** *
Uveďte u každé položky číslo na škále 1 až 5.

Vždy 1 2 3 4 5 vůbec

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5	netýká se mě
doma s dětmi	◯	◯	◯	◯	◯	◯
doma s partnerem	◯	◯	◯	◯	◯	◯
mimo domov	◯	◯	◯	◯	◯	◯

54. **S kým se většinou ve svém volném čase stýkáte?** *
Uveďte u každé odpovědi číslo na škále 1 až 5.

Velmi často 1 2 3 4 5 vůbec

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	1	2	3	4	5
s ostatními Čechy	◯	◯	◯	◯	◯
s rodilým obyvatelstvem země, kde žiji	◯	◯	◯	◯	◯
s jinými cizinci	◯	◯	◯	◯	◯

55. **Umožňuje Vám Váš pobytový status chodit v zemi, kde žijete, k tamním volbám?** *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne *Přeskočte na otázku 57*

56. **Chodíte v zemi, kde žijete, k tamním volbám?** *
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Vžd	◯	◯	◯	◯	◯	nikdy

57. **Jste i jinak politicky aktivní v zemi, kde nyní žijete (zajímáte se o dění, chodíte na demonstrace, jste členem politické strany apod.)?**
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Urči	◯	◯	◯	◯	◯	určitě ne

58. **Jaká je Vaše současná politická orientace?** *

Označte jen jednu elipsu.

- zcela levicová
- spíše levicová
- středová
- spíše pravicová
- zcela pravicová
- nemám žádnou politickou orientaci

59. **Jaká byla Vaše politická orientace před odjezdem z Česka?** *

Označte jen jednu elipsu.

- zcela levicová
- spíše levicová
- středová
- spíše pravicová
- zcela pravicová
- neměl/a jsem žádnou politickou orientaci

60. **Jak jste v současné době spokojen/a se svým životem v zahraničí?** *
Uveďte na škále 1 až 5.

Označte jen jednu elipsu.

	1	2	3	4	5	
Zcel	◯	◯	◯	◯	◯	zcela nespokojen/a

61. **Zúčastnil/a jste se také našeho předchozího dotazníkového šetření?**

(Šlo o výzkum „Nové přístupy ke koordinaci krajanské problematiky", vyplňování dotazníků probíhalo od května do září 2021, viz www.cestikrajane.cz.)

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne

62. **Chcete nám k dotazníku ještě něco sdělit?**

63. **Chcete nám poskytnout svůj e-mail, abychom Vás mohli kontaktovat v souvislosti se zveřejněním výsledků výzkumu, oslovováním respondentů pro další výzkumy apod.? Váš e-mail nebude poskytnut žádné třetí straně.**

Označte jen jednu elipsu.

- Ano *Přeskočte na otázku 64*
- Ne

64. **Napište nám prosím váš email pro zařazení do naší databáze kontaktů.**

Vyplněním svého emailu udělujete souhlas řešitelům tohoto výzkumu, aby zpracovávali tento osob údaj ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochraně fyzických oso souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Děkujeme.

V tomto dotazníku se zaměřujeme pouze na šest vybraných zemí s největší koncentrací české diaspory. Proto pokud žijete v zemi jiné, jsme Vám vděčni za Vaši ochotu dotazník vyplnit, ale tentokrát Vaše odpovědi nevyužijeme.

Děkujeme.

V tomto dotazníku se zaměřujeme pouze na Čechy žijící v zahraničí po dobu alespoň jednoho roku. Proto pokud žijete v zahraničí kratší dobu, jsme Vám vděčni za Vaši ochotu dotazník vyplnit, ale tentokrát Vaše odpovědi nevyužijeme.

Zdroj: projekt GAČR

Příloha 2: Migrační charakteristiky

		Austrálie		**Nový Zéland**	
		N	***%***	***N***	***%***
2. Délka pobytu v zemi	Méně než 10 let	48	42,9	81	75,0
	11–20 let	26	23,2	24	22,2
	Více než 20 let	38	33,9	3	2,8
3. Celková doba pobytu v zahraničí	Méně než 10 let	40	35,7	72	66,7
	11-20 let	30	26,8	27	25,0
	Více než 20 let	42	36,5	9	8,3

20. Narození v zahraničí	Ano	5	4,5	0	0,0
	Ne	107	95,5	108	100,0
21. Důvody migrace					
21a. Pracovní (neodpovědělo 5 osob)	Netýká se mě	20	17,9	7	6,5
	Žádný/méně zásadní důvod	25	22,3	35	32,4
	Středně silný důvod	16	14,3	31	28,7
	Zásadní/silně zásadní důvod	46	41,1	35	32,4
21b. Finanční	Netýká se mě	21	18,8	5	4,6
	Žádný/méně zásadní důvod	20	17,9	30	27,8
	Středně silný důvod	18	16,1	27	25,0
	Zásadní/silně zásadní důvod	48	42,9	46	42,6
21c. Vzdělávací	Netýká se mě	22	19,6	19	17,6
	Žádný/méně zásadní důvod	29	25,9	44	40,7
	Středně silný důvod	14	12,5	21	19,4
	Zásadní/silně zásadní důvod	42	37,5	24	22,2
21d. Rodinný	Netýká se mě	31	27,7	30	27,8
	Žádný/méně zásadní důvod	17	15,2	28	25,9
	Středně silný důvod	14	12,5	8	7,4
	Zásadní/silně zásadní důvod	45	40,2	42	38,9
21e. Politický	Netýká se mě	0	0,0	0	0,0
	Žádný/méně zásadní důvod	57	50,9	43	39,8
	Středně silný důvod	16	14,3	31	28,7
	Zásadní/silně zásadní důvod	34	30,4	34	31,5
21f. Poznání	Netýká se mě	10	8,9	5	4,6
	Žádný/méně zásadní důvod	18	16,1	7	6,5
	Středně silný důvod	11	9,8	6	5,6
	Zásadní/silně zásadní důvod	68	60,7	90	83,3
22. Důvody pro setrvání v zahraničí					
22a. Finanční	Zcela nedůležitý důvod	19	17,0	10	9,3
	Méně důležitý důvod	7	6,3	7	6,5
	Středně silný důvod	8	7,1	24	22,2
	Zásadní důvod	29	25,9	26	24,1
	Zcela zásadní důvod	44	39,3	41	38,0
22b. Pracovní	Zcela nedůležitý důvod	27	24,1	20	18,5
	Méně důležitý důvod	8	7,1	13	12,0
	Středně silný důvod	19	17,0	32	29,6

	Zásadní důvod	18	16,1	15	13,9
	Zcela zásadní důvod	35	31,3	28	25,9
22c. Rodinný	Zcela nedůležitý důvod	34	30,4	46	42,6
	Méně důležitý důvod	12	10,7	10	9,3
	Středně silný důvod	15	13,4	14	13,0
	Zásadní důvod	8	7,1	12	11,1
	Zcela zásadní důvod	38	33,9	26	24,1
22d. Zvyk	Zcela nedůležitý důvod	19	17,0	8	7,4
	Méně důležitý důvod	3	2,7	19	17,6
	Středně silný důvod	21	18,8	33	30,6
	Zásadní důvod	15	13,4	22	20,4
	Zcela zásadní důvod	49	43,8	26	24,1
22e. Nespokojenost v Česku	Zcela nedůležitý důvod	36	32,1	16	14,8
	Méně důležitý důvod	10	8,9	18	16,7
	Středně silný důvod	22	19,6	29	26,9
	Zásadní důvod	16	14,3	19	17,6
	Zcela zásadní důvod	23	20,5	26	24,1
42. Překážky do příjezdu					
42f. Administrativa cílové země	Netýká se mě	3	2,7	2	1,9
	Obtížné	20	17,9	20	18,5
	Neutrální	29	25,9	29	26,9
	Snadné	60	53,6	57	52,8
42g. Administrativa ČR	Netýká se mě	15	13,4	10	9,3
	Obtížné	30	26,8	53	49,1
	Neutrální	33	29,5	27	25,0
	Snadné	34	30,4	18	16,7
49. Plány na přestěhování do ČR	Ano	15	13,4	28	25,9
	Nevím	19	17,0	29	26,9
	Ne	78	69,6	51	47,2
50. Plány pro přestěhování se do jiné země	Ano	5	4,5	20	18,5
	Nevím	17	15,2	40	37,0
	Ne	90	80,4	48	44,4
51. Překážky návratu					
51a. Pocit odcizení	Netýká se mě	10	8,9	11	10,2
	Souhlasím	37	33,0	39	36,1
	Nevím	22	19,6	20	18,5
	Nesouhlasím	43	38,4	38	35,2
51b. Špatné pracovní uplatnění	Netýká se mě	23	20,5	9	8,3
	Souhlasím	41	36,6	47	43,5
	Nevím	20	17,9	22	20,4
	Nesouhlasím	28	25,0	30	27,8
51c. Špatné pracovní uplatnění partnera	Netýká se mě	31	27,7	28	25,9
	Souhlasím	29	25,9	26	24,1
	Nevím	19	17,0	20	18,5
51d. Ztráta životní úrovně	Nesouhlasím	33	29,5	34	31,5
	Netýká se mě	11	9,8	3	2,8
	Souhlasím	18	16,1	19	17,6

	Nevím	16	14,3	18	16,7
	Nesouhlasím	67	59,8	68	63,0
51e. Již nemám žádné známé	Netýká se mě	41	36,6	34	31,5
	Souhlasím	53	47,3	68	63,0
	Nevím	7	6,3	3	2,8
	Nesouhlasím	11	9,8	3	2,8
51f. Nouze o bydlení	Netýká se mě	26	23,2	20	18,5
	Souhlasím	48	42,9	51	47,2
	Nevím	17	15,2	14	13,0
	Nesouhlasím	21	18,8	23	21,3
51g. Návrat dětí do školy	Netýká se mě	65	58,0	69	63,9
	Souhlasím	14	12,5	13	12,0
	Nevím	6	5,4	9	8,3
	Nesouhlasím	27	24,1	17	15,7
51h. Špatný vztah s lidmi v Česku	Netýká se mě	12	10,7	4	3,7
	Souhlasím	31	27,7	28	25,9
	Nevím	24	21,4	25	23,1
	Nesouhlasím	45	40,2	51	47,2
51ch. Administrativní komplikace	Netýká se mě	16	14,3	4	3,7
	Souhlasím	24	21,4	23	31,3
	Nevím	23	20,5	29	26,9
	Nesouhlasím	49	43,8	52	48,1

Zdroj: *vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR*

Příloha 3: Integrační charakteristiky

		Austrálie		**Nový Zéland**	
		N	***%***	***N***	***%***
39. Návštěva českých akcí	Nikdy nenavštěvuji	28	25	21	19,4
	Téměř nikdy nenavštěvuji	27	24,1	20	18,5
	Občas	31	27,7	20	18,5
	Spíše navštěvuji	12	10,7	24	22,2
	Navštěvuji	14	12,5	23	21,3
42. Překážky po příjezdu do cílové země					
42a. Zvládnutí jazyka	Netýká se mě	0	0	1	0,9
	Obtížné	23	20,5	19	17,6
	Neutrální	28	25	24	22,2
	Snadné	61	54,5	64	59,3
42b. Práce a zaměstnání	Netýká se mě	2	1,8	0	0,0
	Obtížné	31	27,7	31	28,7
	Neutrální	27	24,1	16	14,8
	Snadné	52	46,4	61	56,5
42c. Navazování nových kontaktů	Netýká se mě	1	0,9	0	0,0
	Obtížné	20	17,9	32	29,6
	Neutrální	34	30,4	26	24,1
	Snadné	57	20,9	50	46,3

42d. Rodinné záležitosti	Netýká se mě	8	7,1	6	5,6
	Obtížné	12	10,7	16	14,8
	Neutrální	18	16,1	26	24,1
	Snadné	74	66,1	60	55,6
42e. Děti a škola	Netýká se mě	0	0	0	0,0
	Obtížné	55	49,1	66	61,1
	Neutrální	14	12,5	15	13,9
	Snadné	43	38,4	27	25,0
44. Zpětné zhodnocení osobní integrace	Ano	39	65,2	34	31,5
	Ne	73	65,2	74	68,5
47. Pocit sounáležitosti	Sounáležitost s Českem	37	33	30	27,8
	Spíše s Českem	17	15,2	27	25,0
	Neutrální	33	29,5	37	34,3
	Spíše se zemí současného pobytu	11	9,8	6	5,6
	Sounáležitost se zemí součas. pobytu	14	12,5	8	7,4
48. Začlenění ve spolcích v hostitelské zemi					
48a. v profesních	Vůbec začleněn/a	33	29,5	34	31,5
	Téměř vůbec začleněna	10	8,9	4	3,7
	Neutrální	23	20,5	13	12,0
	Začleněn	13	11,6	23	21,3
	Významně začleněn	33	29,5	34	31,5
48b. v místních, zájmových	Vůbec začleněn/a	34	30,4	33	30,6
	Téměř vůbec začleněna	12	10,7	11	10,2
	Neutrální	27	24,1	33	30,6
	Začleněn	21	18,8	17	15,7
	Významně začleněn	18	16,1	14	13,0
52. Subjektivní pocit začlenění do hostitelské země	Necítím se být začleněn/a	7	6,3	9	8,3
	Neutrální postoj	12	10,7	19	17,6
	Cítím se být částečně začleněn/a	27	24,1	42	38,9
	Cítím se být zcela začleněn/a	66	58,9	38	35,2
54b. Frekvence kontaktu s místními	Vůbec	3	2,7	6	5,6
	Téměř vůbec	5	4,5	13	12,0
	Občas	16	14,3	20	18,5
	Často	26	23,2	34	31,5
	Velmi často	62	55,4	35	32,4
56. Docházení k volbám v hostitelské zemi	Nemám možnost volit	36	32,1	41	38,0
	Nikdy/málokdy	6	5,4	9	8,3
	Občas/často	3	2,7	14	13,0
	Vždy	67	59,8	44	40,7
	Určitě ne	59	52,7	51	47,2
	Spíše ne	16	14,3	17	15,7

57. Politická aktivita v hostitelské zemi (účast na demonstracích apod.)	Neutrální	18	16,1	25	23,1
	Určitě/spíše ano	19	17,0	15	13,9
60. Spokojenost se životem v současné zemi pobytu	Nespokojen/a	5	4,5	7	6,5
	Neutrální postoj	6	5,4	23	21,3
	Spokojen/a	36	32,1	50	46,3
	Zcela spokojen/a	65	58,0	28	25,9

Zdroj: *vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR*

Příloha 4: Charakteristiky transnacionálního chování

		Austrálie		**Nový Zéland**	
		N	***%***	***N***	***%***
23. Posílání peněz do Česka (finanční remitence)	Ano	21	18,8	22	79,6
	Ne	91	81,3	86	20,4
30. Obohacení české společnosti (sociální remitence)	Ano/Spíše ano	68	60,7	63	58,3
	Nevím	24	21,4	29	26,9
	Ne/spíše ne	20	17,9	16	14,8
34. Četnost cest do Česka	Nejezdí vůbec	10	8,9	8	7,4
	Méně než jednou za rok	61	54,5	76	70,4
	Zhruba jednou za rok	36	32,1	22	20,4
	Vícekrát do roka	5	4,5	2	1,9
35. Rodina a příbuzní v Česku	Ano	106	94,6	108	100,0
	Ne	6	5,4	0	0,0
36. Frekvence kontaktu s rodinou a přáteli v Česku	Nikdy/velice zřídka	23	20,5	9	8,3
	Několikrát za měsíc	43	38,4	39	36,1
	Několikrát týdně	35	31,3	48	44,4
	Denně	11	9,8	12	11,1
37. Účast na českých volbách	Nechodím vůbec/velice zřídka	84	75,0	100	92,6
	Nevím	5	4,5	2	1,9
	Chodím vždy/téměř vždy	23	20,5	6	5,6
38. Sledovanost dění v Česku	Vůbec nesleduji	14	12,5	7	6,5
	Skoro nesleduji	15	13,4	10	9,3
	Občas sleduji	26	23,2	25	23,1

	Spíše nesleduji	18	16,1	27	25,0
	Neustále sleduji	39	34,8	39	36,1
39. Návštěva českých akcí	Nikdy nenavštěvuji	28	25	21	19,4
	Téměř nikdy nenavštěvuji	27	24,1	20	18,5
	Občas	31	27,7	20	18,5
	Spíše navštěvuji	12	10,7	24	22,2
	Navštěvuji	14	12,5	23	21,3
40. Podnikatelské aktivity v Česku	Ano	9	8,0	11	10,2
	Ne	103	92,0	97	89,8
41. Dobrovolnické aktivity v Česku	Ano/Spíše ano	10	8,9	10	9,3
	Ne	102	91,1	98	90,7

Zdroj: *vlastní zpracování na základě dat z projektu GAČR*

Příloha 5: Otázky do rozhovorů (kvalitativní výzkum)

Otázky do rozhovoru: Češi a jejich integrace na Novém Zélandu

- Věk
- Pohlaví
- Vzdělání
- Povolání/pracovní pozice
- Délka pobytu v zemi
- Získal/a jste již novozélandské občanství? Po jaké době? (Pokud ne, plánujete o něj požádat? Co pro vás znamená získání novozélandského občanství?)

Migrace

- Jaký byl váš hlavní důvod pro migraci na NZ?
- Na jaký typ víza jste přijel/a?
- Plánujete na NZ zůstat trvale nebo se chcete vrátit zpět do Česka, případně se přesunout do jiné země? Jaké k tomu máte důvody?

Integrace

- Navázal/a jste kontakt s dalšími Čechy na Novém Zélandu? Proč ne, proč ano?
    - Ovlivnilo to nějak vaši integraci, popřípadě jak?
    - Mění se nějak vaše kontakty s českou komunitou v průběhu vašeho pobytu zde?
- Účastníte se nějakých českých akcí v zemi? Proč ano či ne?

- Jste součástí nějaké české krajanské organizace nebo spolku? Pokud ano, pomohlo vám to v adaptaci? Jak přesně?
- Navázal/a jste bližší vztahy s místními? Jak snadné/těžké to pro vás bylo?
- Účastníte se společenského života v místní komunitě? (např. sousedské akce, místní slavnosti, dobrovolnictví apod.) Pokud ano proč? Pokud ne proč?
- Bylo pro vás těžké si na NZ najít práci? Jak jste ji hledal/a?
- Využíváte svou kvalifikaci z ČR? Cítil/a jste překážky v uznání vzdělání?
- Pociťoval/a jste někdy, že jazyk je bariérou v práci nebo ve společenském životě?
- Setkal/a jste se někdy s předsudky nebo diskriminací? (Mělo to případně nějaký vliv na vaši integraci nebo spokojenost v zemi?)
- Kým se cítíte více být? Cítíte se více Čechem/Češkou nebo Novozélanďanem/Novozélanďankou?

Transnacionalismus (přeshraniční vazby na Česko)

- Jste v kontaktu s rodinou a přáteli v Česku? Jakým způsobem spolu komunikujete a jak často jste ve spojení?
- Posíláte nějaké peníze do Česka? Proč ano/Proč ne?
- Účastníte se českých voleb? Pokud ne proč? Má to pro vás nějaký smysl?

Spokojenost a úvahy o budoucnosti

- Jste se svým životem na Novém Zélandu spokojen/a? Díky čemu ano? Kvůli čemu ne?
- Co má na vaši spokojenost největší vliv?
- Proměnila se vaše spokojenost v průběhu času – např. od příjezdu do současnosti?
- Proč myslíte, že se hodně lidí v poslední době stěhuje pryč z NZ? (v roce 2024 to bylo vůbec nejvíce v historii Nového Zélandu) Co si o tom myslíte?
- Máte ve svém okolí někoho, kdo se z NZ odstěhoval? Co byly jeho/její důvody?

Zdroj: vlastní zpracování